

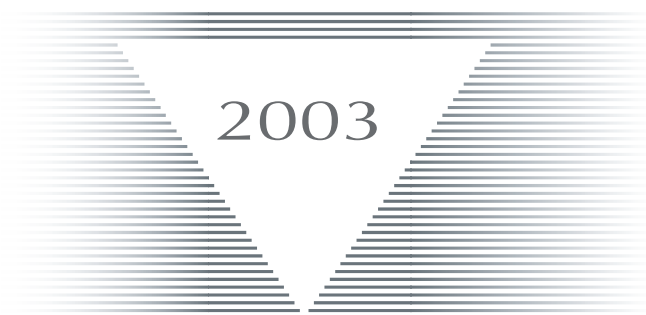

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

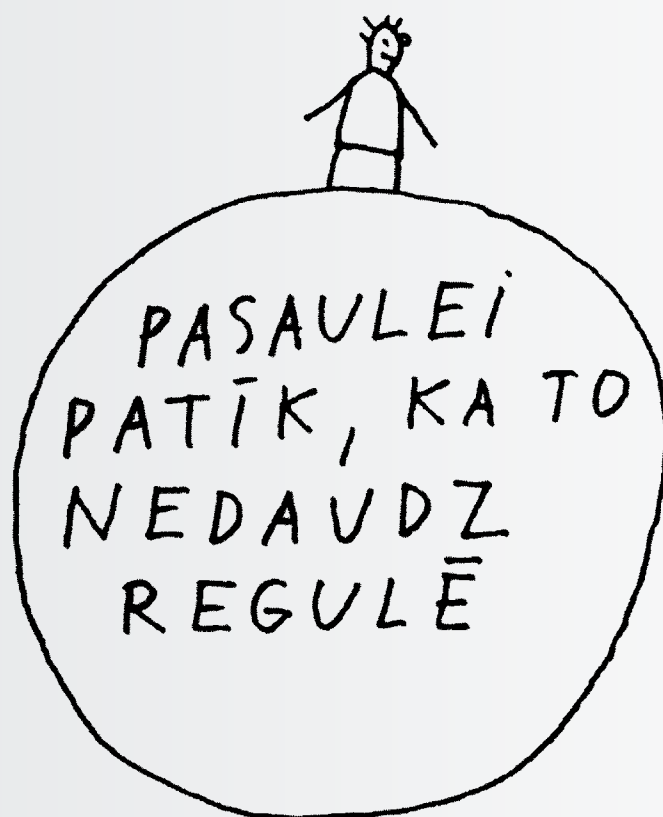
PUBLIC UTILITIES COMMISSION

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

ANNUAL REPORT

2003

MĀRIS

The world likes being
slightly regulated

SATURS

CONTENTS

Padomes priekšsēdētājas Innas Šteinbukas ziņojums	5	Foreword by Chair Inna Steinbuka	5
I. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA	8	I. GENERAL INFORMATION	8
Regulēšanas nepieciešamība	8	Necessity for regulation	8
Regulēšanas sistēma Latvijā	8	Regulatory system in Latvia	8
Komisijas mērķi un funkcijas	10	Goals and functions of the Commission	10
Komisijas darbības pamatdokumenti	11	Basic documents of operation of the Commission	11
Komisijas struktūra	12	Structure of the Commission	12
II. KOMISIJAS DARBĪBA 2003.GADĀ	14	II. OPERATION OF THE COMMISSION IN 2003	14
2003.gadā pieņemtie lēmumi un izstrādātie dokumenti	14	Adopted decisions and developed documents in 2003	14
Tiesvedība	16	Litigation	16
Starptautiskā sadarbība	17	International cooperation	17
Sabiedrības informēšana	19	Information of the public	19
Finansējums un tā izlietojums	21	Financing and its use	21
III. REGULĒJAMĀS NOZARES UN LIELĀKIE PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI	26	III. REGULATED SECTORS AND LARGEST SERVICE PROVIDERS	26
<i>Enerģētika</i>	26	<i>Energy</i>	26
Konkurences sekmēšana		Promotion of competition	
Lietotāju interešu aizsardzība		Protection of consumer interests	
Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstības veicināšana		Promotion of public service provider development	
Licencēšana		Licensing	
Tarifu aprēķinu metodiku noteikšana		Setting of tariff calculation methodologies	
Tarifu noteikšana		Tariff setting	
Licenču prasību ievērošanas uzraudzība un pakalpojumu kvalitātes kontrole		Supervision of compliance with license requirements and service quality control	
Strīdu ārpusstiesas izskatīšana		Extra-judicial dispute settlement	
<i>Telekomunikācijas un pasta</i>	43	<i>Telecommunications and post</i>	43
Pasta sektors		Postal sector	
Telekomunikācijas		Telecommunications	
Konkurences sekmēšana		Promotion of competition	
Lietotāju interešu aizsardzība		Protection of consumer interests	
Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstības veicināšana		Promotion of public service provider development	
Licencēšana		Licensing	
Tarifu aprēķinu metodiku noteikšana		Setting of tariff calculation methodologies	
Tarifu noteikšana		Tariff setting	
Licenču prasību ievērošanas uzraudzība un pakalpojumu kvalitātes kontrole		Supervision of compliance with license requirements and service quality control	
Strīdu ārpusstiesas izskatīšana		Extra-judicial dispute settlement	
Specifiskas funkcijas saskaņā ar likumu Par telekomunikācijām		Specific functions according to the law On Telecommunications	
<i>Dzelzceļš</i>	64	<i>Railway</i>	64
Konkurences sekmēšana		Promotion of competition	
Lietotāju interešu aizsardzība		Protection of consumer interests	
Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstības veicināšana		Promotion of public service provider development	
Licencēšana		Licensing	
Tarifu aprēķinu metodiku noteikšana		Setting of tariff calculation methodologies	
Tarifu noteikšana		Tariff setting	
Licenču prasību ievērošanas uzraudzība un pakalpojumu kvalitātes kontrole		Supervision of compliance with license requirements and service quality control	
Strīdu ārpusstiesas izskatīšana		Extra-judicial dispute settlement	
Pielikumi	72	Appendices	72

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJAS PADOME
PUBLIC UTILITIES COMMISSION'S BOARD

Edvīns Karnītis

Raimonds Jonītis

Priekšsēdētāja Inna Šteinbuka

Ivars Zariņš

Aigars Jirgens

PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJAS INNAS ŠTEINBUKAS ZIŅOJUMS

Nododu Jūsu vērtējumam pārskatu par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas darbību 2003. gadā. Aizvadītajā gadā, izskatot visai sabiedrībai būtiskus jautājumus, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ir turpinājusi nostiprināties kā neatkarīga un profesionāla institūcija.

2003.gads Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai ir bijis ļoti sarežģīts intensīva un smaga darba gads. Ir notikusi telekomunikāciju tirgus atvēršana un aktivizējusies konkurence, enerģētikas jomā pieņemti divi nepopulāri lēmumi – paaugstināti tarifi dabasgāzei un elektrībai. Lēmumi par tarifu izmaiņām tapa smagās diskusijās gan ar uzņēmumiem, gan sabiedrību, kā rezultātā apstiprinātie pieaugumi ir mazāki par sākotnēji prasītajiem, vienlaikus novēršot iepriekš pastāvējušos cenu izkropļojumus un nodrošinot stabilu atbalstu šo nozaru tālākai attīstībai.

AS “Latvijas Gāze” gadījumā, pēc trīs tarifu projektu noraidīšanas, apstiprinātie tarifi noteica pakāpenisku pieaugumu trīs gadu laikā un būtisku abonēšanas maksas samazināšanu, kā rezultātā 60% iedzīvotāju no 2003.gada 1.jūlija par gāzi maksā mazāk. Turklāt abonēšanas maksa noteikta vienāda neatkarīgi no gāzes izmantošanas mērķa un lietotāja statusa. Vienlaikus tiek palielināta tarifu difference lietotājiem ar dažādu patēriņa apjomu, novēršot iepriekš pastāvējušo ekonomiski nepamatoto situāciju, kad individuālai apkurei gāze maksāja mazāk nekā centralizētās siltumapgādes uzņēmumam ar daudzkārt lielāku patēriņu. Līdz ar jaunajiem tarifiem uzņēmumam ir noteikta fiksēta kapitāla atdeves likme, kas dod iespēju atsākt iepriekš apturēto gazifikācijas programmu Rēzeknē, Preiļos un Smiltēnē, pieslēgt tīklam jaunus klientus un veikt modernizāciju.

Apstiprinot jaunus VAS „Latvenergo” tarifus, kas stājas spēkā ar 2004.gada 1.janvāri, galvenokārt domāts par elektroapgādes nepārtrauktību un drošību. Uzņēmuma realizētais investīciju plāns, aizstājot novecojušas un savu laiku nokalpojušas iekārtas ar jaunām, prasa daudz līdzekļu.

FOREWORD BY CHAIR INNA STEINBUKA

I am presenting the report on the activities of the Public Utilities Commission in 2003. In the past year, while considering issues important for the entire society, the Public Utilities Commission has strengthened itself as an independent and professional institution.

For the Public Utilities Commission year 2003 was a year of intense and hard work. The telecommunications market has been opened and competition has become more active; in the field of energy two unpopular decisions have been made – an increase of both gas and electricity tariffs. The decisions on the tariff increase followed tough discussions with the companies and the society, resulting in smaller increases than initially requested. At the same time tariff changes have eliminated previous price distortions and provided a stable support for further development of these sectors.

In the case of gas company “Latvijas Gāze”, after rejecting three tariff proposals, the accepted tariffs provide gradual tariff increase over three years and significantly reduce the subscription fee. This reduction enables about 60% of residents to pay less for the gas consumed starting from July 1, 2003. Moreover, the subscription fee is now equal for both legal and natural persons independently of the gas consumption purpose. At the same time the tariff difference depending on consumption volume is increased, solving the problem of gas being cheaper for individual heating compared to district heating company with several times higher consumption volume. The new tariffs are calculated with an approved fixed return rate, which guarantee sufficient return on new investment. Thus the company has resumed the previously suspended investment plans to connect new consumers and to construct gas network in Rēzekne, Preiļi and Smiltene, as well as to modernize the existing equipment.

The approval of new tariffs for the electricity company “Latvenergo”, which are in force from January 1, 2004, is mainly related to considerations of uninterrupted and secure electricity supply. The company’s investment plan for replacing outdated and depreciated equipment requires huge resources. New tar-

Jaunie tarifi nodrošina stabilu uzņēmuma finanšu stāvokli un pieaugošu apgādes kvalitāti, samazinot tādu apgādes pārtraukumu risku, kas pēdējos gados pārsteiguši elektrības lietotājus gan Eiropā, gan Amerikā. Vienlaikus jaunie tarifi būtiski samazina šķērssubsīdijas, veidojot pamatotus pārvades un sadales tarifus, kas savukārt ir svarīgi konkurences veicināšanai nozarē. Izskatot tarifu projektu un veicot administratīvo izmaksu auditu, regulatoram izdevās samazināt vidējo tarifu pieaugumu, tajā skaitā iedzīvotājiem par 5%. Arī regulatora viedokli par nepieciešamību elektrificēt līdz šim nepieslēgtās lauku saimniecības uzņēmums ir uzklaušījis un uzsāka pieslēgumu ierīkošana.

Izskanējuši viedokļi, ka gāzes un elektrības tarifu kāpums bijis par pamatu būtiskajam inflācijas pieaugumam. Faktiski gāzes tarifu tiešā ietekme bijusi niecīga, jo vidējie iedzīvotāju izdevumi par gāzi ir nelieli. Savukārt kopā ar ietekmi uz siltumenerģiju tā nepārsniedz 5-10% no kopējās gada laikā fiksētās inflācijas. Elektroenerģijas tarifu iespaids uz inflāciju novērtēts ap 7% no gada inflācijas, jo šķērssubsīdiju novēršanas rezultātā tarifi tuvināti izmaksām – lielajiem patērētājiem tarifi samazinās, bet vidēji lieliem patērētājiem nepalielinās. Ar 2004.gadu apmēram 250 elektrības patērētāju, kas nodrošina 20% no visa patēriņa, par elektrību maksā mazāk.

Īoti intensīvs aizvadītais gads bija telekomunikāciju nozarē. Statistika uzrādīja, ka tā ir vienīgā sabiedrisko pakalpojumu joma, kur aizvadītajā gadā cenas gājušas uz leju. Ar 2003.gada 1.janvāri formāli beidzās SIA „Lattelekom SIA” monopols fiksēto telekomunikāciju tirgū, kamēr saskaņā ar likumu Par telekomunikācijām, līdz 2003.gada novembrim mēs vēl turpinājām darbu pie sekundārās likumdošanas izstrādes, lai būtu iespēja nodrošināt konkurenci arī faktiski. 2003.gadā tapa vairāk nekā 15 dokumentu – metodikas, tehniskie noteikumi u.c., lai telekomunikāciju tirgus jaunajos apstākļos varētu reāli un praktiski funkcionēt. Komisijas pārstāvji piedalījās arī jaunā Elektronisko sakaru likuma izstrādes darba grupā, un esam gandarīti, ka jaunais likums precīzāk definē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas

iffs provide for stable financial position of the company and increasing supply quality, reducing the risk of such supply interruptions as the recent blackouts in both Europe and America. At the same time these tariffs significantly reduce cross-subsidies by forming justified transmission and distribution tariffs, which in turn will foster competition in this sector. While analyzing the proposed tariffs and auditing the administrative costs of the company, the Regulator succeeded to reduce the average tariff increase, so the increase for residents was cut by five percent. The company has also taken into account the Regulator's opinion on the necessity to electrify the houses in the countryside having no electricity, and the construction of first connections has now started.

There is an opinion that the electricity and gas tariff hikes have lead to a significant increase in inflation. In fact the direct impact of the gas tariff has been insignificant, as average residential expenditures on gas are small. Even the joined impact of gas and heat tariffs does not exceed 5-10% of the overall annual inflation. The impact of the electricity tariffs is estimated at 7% of the annual inflation, because the reduction of cross-subsidies have pushed down the tariffs for large users, while tariffs for medium to large users remain unchanged. Starting from 2004 approximately 250 electricity users are paying less than before, and this accounts for one fifth of the total electricity consumption.

The previous year is marked by intense work in the telecommunications sector. According to statistics, this is the only public utilities sector where tariffs have gone down during the previous year. From January 1, 2003 the monopoly of “Lattelekom” has been formally abolished, while according to the Law on telecommunications till November 2003 the Regulator has continued work on the elaboration of secondary legislation in order to ensure actual competition. During 2003 the Regulator has approved more than 15 different documents – methodologies, technical regulations, etc. necessary for the practical operation of the liberalized market. Representatives of the Regulator have also participated in the working group for the elaboration of the new Electronic communications law, and we are pleased that the new law is more precise in defining the Public Utilities Commission's func-

komisijas funkcijas un paredz plašākas pilnvaras nepieciešamības gadījumā iejaukties tirgus procesos.

Pašās gada beigās pēc ilgām diskusijām ar Satiksmes ministriju, VAS "Latvijas dzelzceļš", Tranzīta biznesa asociāciju un citām ieinteresētām pusēm, saskaņojot un līdzsvarojot visu pušu intereses, izdevās apstiprināt dzelzceļa infrastruktūras maksas aprēķināšanas metodiku. Regulators arī piedalījās Dzelzceļa likuma grozījumu sagatavošanā, apspriežot ar infrastruktūras maksu cieši saistīto jautājumu par valsts finansējumu nozarei.

Pasta nozarē konkurences sekmēšana notiek saskaņā ar ES direktīvās iezīmēto notikumu gaitu. 2003.gadā regulators diskutēja ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem, sniedza atbalstu Satiksmes ministrijai nozares sektorpolitikas un normatīvo aktu izstrādē. Pieņemtie likumdošanas grozījumi paredz, ka pakāpeniski tiek samazināta vispārējo pasta pakalpojumu monopola daļa. Ekspres-pasta jomā jau tagad tirgu regulē sīva konkurence.

2004. gadu iezīmē Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai. Savienības kopējā politika tiešā veidā pakalpojumu tarifus neskar, bet pievērš lielu uzmanību konkurences sekmēšanai, pakalpojumu kvalitātei, patērētāju aizsardzībai un apgādes drošībai. Arī regulators paredz 2004.gadā koncentrēt spēkus uz konkurences attīstību, pakalpojumu sniedzēju efektivitātes kāpināšanu, sniegto pakalpojumu kvalitātes un drošības paaugstināšanu. Ceru, ka tas sekmēs uzņēmumu darbu un labvēlīgi ietekmēs visus Latvijas iedzīvotājus.

Komisijas priekšsēdētāja
Inna Šteinbuka

tions and grants wider authority to intervene in the market processes if necessary.

By the end of the year after long discussions with the Ministry of Transport, state railway company "Latvijas dzelzceļš", Transit Business Association and other involved parties, while adjusting and balancing the interests of all the parties, the Commission approved a Public railway infrastructure usage fee calculation methodology. The Regulator also participated in the preparation of the amendments to the Railway law, discussing the state financing principles for this sector which are closely linked with the infrastructure usage fee.

In the postal sector competition is promoted in line with the development path outlined in the European directives. In 2003 the Regulator had discussions with the European Commission, provided support to the Ministry of Transport in preparing sector's policy and legal acts. The adopted amendments to the legislation foresee a gradual reduction of the monopoly services share in general postal services. In the field of express mail the market is already regulated by vibrant competition.

Year 2004 is marked by Latvia joining the European Union. The community's policy does not have direct impact on service tariffs. However, a lot of attention is devoted to the promotion of competition, service quality, consumer protection and the security of supply. In 2004 the Regulator will also concentrate on the development of competition, on rising the efficiency of service providers, as well as on increasing the quality and security of the provided services. I hope that it will foster the work of service providers and have a positive impact on all inhabitants of Latvia.

Commission's Chair
Inna Steinbuka

I. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Regulēšanas nepieciešamība

Viens no tautsaimniecības attīstības stimulošanas veidiem ir preču un pakalpojumu tirgu liberalizācija. Tomēr ekonomiski pamatotu iemeslu dēļ dažās nozarēs nav konkurences, jo tajās uzņēmumi darbojas dabīgā monopola apstākļos. Lielo investīciju un sarežģītās infrastruktūras dēļ pakalpojumus plašam lietotāju lokam var sniegt viens liels uzņēmums. Lai novērstu iespēju monopoluzņēmumiem ļaunprātīgi izmantot savu tirgus stāvokli, monopolnozares jāuzrauga un to uzņēmumu darbība jāregulē.

Ar dabīgo monopolu cieši saistīts jēdziens ir preces vai pakalpojuma neaizstājamība. Turklāt sabiedriskajiem pakalpojumiem un precēm kā izejmateriāliem ir ievērojama nozīme ražošanas procesā, citu pakalpojumu sniegšanā un sabiedrības ikdienas dzīvē. Tie ir būtiski arī cilvēka dzīvībai un veselībai. Ņemot vērā minēto un to, ka sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas īpatnība ir to piegāde lietotājiem ražotnēs, darbavietās vai dzīvesvietās, regulēšanas uzdevums ir nodrošināt sabiedrisko pakalpojumu saņemšanu arī nabadzīgos reģionos vai ģeogrāfiski izkaisītām lietotāju grupām. Kā liecina ārvalstu, it īpaši ASV un Lielbritānijas, pieredze, regulēšanas uzdevumus visefektīvāk veic profesionālas regulēšanas institūcijas jeb regulatori, kas ir neatkarīgi savu funkciju īstenošanā.

Jāatzīmē, ka, attīstoties tehnoloģijām, mainās sabiedrisko pakalpojumu nozaru struktūra, segmentācija un priekšstats par regulēšanu. Attīstās arī pati regulēšanas vide, tiek pilnveidotas regulēšanas metodes un instrumenti, bet, monopolnozarēs ienākot tirgus konkurencei, kļūst aktuāli citi regulēšanas mērķi. Regulēšanas institūcijas iegūst jaunu kvalitāti un uzdevumus, piemēram, uzdevumu tieši regulēt cenas nomaina uzdevums nodrošināt pakalpojumu kvalitāti un izvēles iespējas.

Regulēšanas sistēma Latvijā

Pieņemot likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 2000. gada 19. oktobrī, tika uzsākta divu līmeņu sabiedrisko pakalpojumu

I. GENERAL INFORMATION

Necessity for regulation

One way to stimulate economic development is to liberalize the markets of goods and services. However, due to economic reasons competition does not exist in some sectors because companies in these sectors operate as natural monopolies. Because of large investment requirements and complicated infrastructure the services to a wider group of users can be provided only by one large enterprise. To preclude the monopolies from abusing their position in the market, monopoly sectors should be monitored and the operations of monopoly enterprises should be regulated.

Lack of substitutes for a good or service is closely linked with the natural monopoly. Moreover, public goods and services as raw materials play an important role in the industrial process, in providing other services and supporting everyday life of the community. They are also essential for human life and health. Since the services are delivered to users in production plants, workplaces or homes, the task of regulation is to ensure the availability of these services also in low-income regions or to geographically dispersed groups of users. The experience of other countries, especially the United States and the United Kingdom, demonstrate that this task is most effectively handled by professional independent regulatory institutions – regulators.

It should be noted that the structure of public utilities sectors, segmentation and perception of regulation are changing alongside with the development of technologies. The regulatory environment itself is also developing – regulation methods and instruments are improving, new goals for monopoly regulation gain importance under the conditions of market competition. Regulatory institutions, therefore, face new tasks, for example the task to directly regulate prices is replaced by the tasks to ensure quality and choice opportunities.

Regulatory system in Latvia

After the law On Regulators of Public Services was passed on October 19, 2000, a two-tier system of public service regula-

regulēšanas sistēmas izveide. Pirmā līmeņa regulators – Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (Komisija) – regulē sabiedrisko pakalpojumu nozares valsts līmenī, savukārt otrā līmeņa regulatori – pašvaldību regulatori – regulē lokālos pakalpojumu sniedzējus attiecīgo pašvaldību teritorijās. Pirms reformas īstenošanas regulēšanas funkcijas veica dažādas institūcijas: Satiksmes ministrija, ministriju pakļautībā esošās Energoapgādes regulēšanas padome, Telekomunikāciju tarifu padome un Dzelzceļa administrācija, kā arī pašvaldības. Pārņemot minēto regulēšanas institūciju funkcijas (izņemot pašvaldību regulatoru funkcijas), 2001.gadā savu darbību uzsāka vienotais daudznozaru regulators, kas valsts mērogā regulē enerģētikas (izņemot siltumapgādi, kur ražošanas procesā netiek izstrādāta elektroenerģija), telekomunikāciju, pasta un dzelzceļa transporta nozares. Savukārt pašvaldību uzdevums bija izveidot pašvaldību regulatorus, kuri regulē sadzīves atkritumu apsaimniekošanas (izņemot sadzīves atkritumu pārstrādi), ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes (izņemot koģenerāciju) nozares.

Regulēšanas sistēmas reformas galvenais iemesls bija neatkarīgu regulēšanas institūciju izveides un neatkarīga lēmumu pieņemšanas procesa nodrošināšanas nepieciešamība. Ar regulēšanu saistītie lēmumi tieši ietekmē ne tikai regulējamos uzņēmumus, bet arī sabiedrību un ekonomikas attīstību kopumā, tāpēc pakalpojumu sniedzēju un lietotāju interešu izvērtēšana un sabalansēšana bija nododama neatkarīgu institūciju ziņā, tādējādi novēršot politisku un ekonomiski nepamatotu lēmumu pieņemšanas risku. Jaunizveidotie regulatori – Komisija un pašvaldību regulatori – ir neatkarīgi savu lēmumu pieņemšanā un nav pakļauti valdības, pašvaldības un citu valsts institūciju lēmumiem. Regulatoru pieņemtos lēmumus par prettiesiskiem var atzīt un atcelt tikai tiesa. Jāpiebilst, ka Komisija neuzrauga pašvaldību regulatorus un nav tiesīga ietekmēt to darbību.

Regulatoru neatkarības nostiprināšanai svarīga ir to finansēšanas kārtība, un Latvijā izraudzīts optimāls regulatoru finansēšanas modelis. Proti, regulatoru darbība tiek finansēta no ieņēmumiem, kas gūti, iekasējot valsts nodevu par sabiedrisko pa-

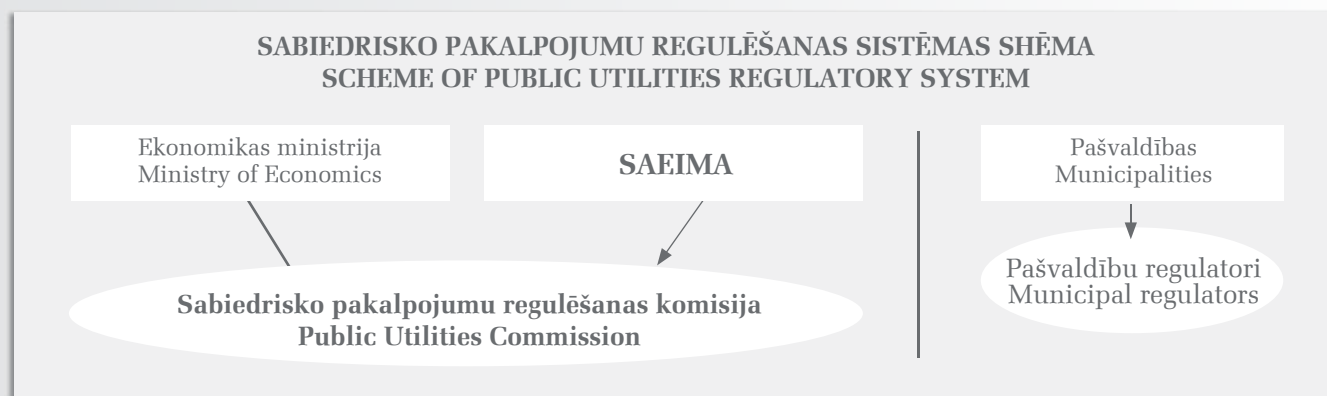
tion was established. The first tier regulator – the Public Utilities Commission – regulates public services on the state level, while the second tier regulators – local government regulators – regulate local service providers in the territories of the respective local governments. Before the reform regulatory functions were performed by several institutions: the Ministry of Transport, Energy Regulation Council, Telecommunication Tariff Council and Railway Administration, as well as local governments. By taking over the functions of these regulatory institutions (except the functions of local governments), the unified multi-sector regulator started its operations in 2001. It regulates energy (except for heat supply, if heat production is not combined with electricity production), telecommunications, post, and railway sectors on the state level. The task of local governments was to form local government regulators regulating waste management (except waste recycling), water supply, sewerage, and heating sectors (except combined heat and power (hereafter – CHP) production).

The main reason for the regulatory system reform was the need to ensure the formation of independent regulatory institutions and independent decision adoption process. Decisions linked with regulation directly influence not only the regulated enterprises, but also the society and economic development in general, therefore the evaluation and balancing of service provider and user interests had to be handed over to independent institutions thus averting the risk of adoption of politically and economically unreasonable decisions. The newly formed regulators – the Commission and local government regulators – are independent in their decision making and are not subject to the decisions of the government, local governments or other state institutions. Regulators' decisions may be declared illegal and repealed only by court. The Commission does not supervise local government regulators and has no right to influence their work.

Financing is important to secure the independence of regulators, and Latvia has an optimal regulator financing model. Namely, the operations of regulators are financed from a state duty on public service regula-

kalpojumu regulēšanu. Komisijas darbības nodrošināšanai noteiktā valsts nodevas likme ir 0,2% no regulējamo pakalpojumu neto apgrozījuma, bet pašvaldību regulatoriem – 0,4%. Lai efektīvāk izmantotu finanšu resursus un nodrošinātu kvalitatīvu regulēšanu, pašvaldības, savstarpēji vienojoties, veido reģionālus pašvaldību regulatorus. Piemēram, ir izveidots Latgales daudznozaru regulators, kuru veido 31 pašvaldība (Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes rajona, Ludzas pilsētas un Ludzas rajona pašvaldības).

tion. The state duty is 0.2% of the net turnover of regulated services for Commission's operation, and 0.4% for local government regulators. To increase efficient use of financial resources and to ensure higher quality of regulation, it is possible to establish regional local government regulators by an agreement between local governments. For instance, a multi-sector regulator in Latgale region has been established by 31 municipalities in Rēzekne city, Rēzekne region, Ludza city and Ludza region.

Komisijas mērķi un funkcijas

Latvijā valsts līmenī regulējamās nozarēs darbojas vēsturiski izveidojušies monopol-uzņēmumi un daži no pakalpojumiem tiek sniegti dabīgā monopola apstākļos. Lai gan elektroapgādes, gāzes apgādes, telekomunikāciju, pasta un dzelzceļa tirgus pakāpeniski tiek atvērts konkurencei un dažos tirgus sektoros ienāk jauni dalībnieki, pārsvarā dominē lielie uzņēmumi. Pašreizējā situācija nozarēs nosaka regulēšanas stratēģiskos mērķus. Tie ir šādi:

- nodrošināt lietotājiem iespēju saņemt kvalitatīvus, nepārtrauktus un drošus sabiedriskos pakalpojumus par ekonomiski pamatotām cenām (tarifiem);
 - stimulēt sabiedriskos pakalpojumus sniedzošo uzņēmumu efektivitāti un ilgtspējīgu attīstību, nodrošinot ekonomiskajai situācijai atbilstošu uzņēmumu rentabilitāti;
 - sekmēt ekonomiski pamototu konkurenci regulējamās nozarēs.
- Minēto mērķu sasniegšanai Komisija veic šādas funkcijas:
- izsniedz licences un uzrauga to nosacījumu ievērošanu;
 - nosaka tarifu aprēķināšanas metodiku;

Goals and functions of the Commission

Historical monopolies dominate in the state regulated sectors in Latvia and some services are provided under the conditions of natural monopoly. Although electricity, gas supply, telecommunications and railway infrastructure markets are being gradually opened for competition and new players enter some market segments, the markets are dominated by large companies. The prevailing situation in the regulated sectors determines the following strategic goals for regulation:

- Providing users with high quality, continuous and safe public services at economically reasonable prices (tariffs);
- Stimulating efficiency and sustainable development of public service providers ensuring profitability levels consistent with the prevailing economic conditions;
- Promoting economically justified competition in the regulated sectors.

To achieve these goals the Commission carries out the following functions:

- Issues licenses and supervises the adherence to the license conditions;
- Sets tariff calculation methodologies;
- Approves service tariffs;
- Supervises the compliance of services with

- apstiprina pakalpojumu tarifus;
- uzrauga pakalpojumu atbilstību noteiktām kvalitātes un vides aizsardzības prasībām, tehniskajiem noteikumiem, standartiem;
- veic strīdu iepriekšēju ārpustiesas izskatīšanu.

Komisijas darbības pamatdokumenti

Komisijas darbības pamatu nosaka likums „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” un attiecīgie nozaru likumi. Komisijas darba organizāciju reglamentē Ministru kabineta apstiprinātais „Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas nolikums”. Papildus tam, Komisija ir izstrādājusi un pieņēmusi vairākus iekšējos dokumentus. 2002.gada sākumā tika apstiprināta „Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas darbības stratēģija un pamatprincipi”, kas jau aprakstīta 2001.gada un 2002.gada pārskatos. Darbs pie Komisijas darbības pamatdokumentiem turpinājās arī 2003.gadā.

2003.gada februārī Komisijas padome apstiprināja „Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas ētikas kodeksu”. Kodeksu izstrādāt palīdzēja Latvijas Universitātes profesore Skaidrite Lasmane. Kā norādīts kodeksa preambulā, tas kalpo sociāli nozīmīgam mērķim – nosaka profesionālo ētiku, vienlaikus veicinot Komisijas darba kultūras paaugstināšanu un sabiedrības uzticēšanos. Kodekss nosaka ētikas pamatprincipus, kas Komisijai savā darbībā jāievēro, kā arī katra padomes locekļa un Komisijas darbinieka ētiku, ar to saistītās tiesības, pienākumus un morālo atbildību.

Kodeksā izdalīti pieci Komisijas darba ētikas pamatprincipi: (1) neatkarība un neitralitāte, (2) objektivitāte, (3) atklātība un lojalitāte, (4) taisnīgums un godprātība un (5) vienlīdzība un proporcionālitate. Cita starpā kodeksā minēts, ka Komisijas darbiniekiem ir tiesības lēmumu pieņemšanas gaitā atbilstoši profesionālajai kompetencei un amatam brīvi izteikt un argumentēti aizstāvēt personisko viedokli, nepildīt darba devēja vai struktūrvienības vadītāja rīkojumu, ja tas izteikts darbinieka cieņu, godu, pašapziņu aizskarošā formā vai arī diskriminē viņu dzimuma vai vecuma dēļ. Ar pilnu kodeksa tekstu var iepazīties

- requirements for quality, environmental protection, technical regulations, and standards;
- Performs extra-judicial dispute settlement.

Basic documents of operation of the Commission

The basis of operation of the Commission is set by the law “On Regulators of Public Services” and the corresponding sector laws. The organization of the work of the Commission is specified by the Cabinet of Ministers “Regulation for Public Utilities Commission”. In addition the Commission has developed and adopted several internal documents. At the beginning of 2002 “Strategy and basic principles of operation of the Public Utilities Commission” was approved which was described in previous annual reports. The work on basic documents of operation of the Commission was continued in 2003.

In February 2003 the board of the Commission approved “The Code of Ethics of the Public Utilities Commission”. Professor Skaidrite Lasmane of the University of Latvia helped in the development of the code. As the introduction to the code says, it serves a socially significant purpose - professional ethics promoting the Commission’s work culture and public confidence. The Code of Ethics specifies the basic ethical principles which the Commission must follow in its operation, as well as ethical action, rights, duties and moral responsibility of each Commissioner and employee.

Five basic principles of work ethic of the Commission are outlined in the code: (1) independence and neutrality, (2) objectivity, (3) openness and loyalty, (4) honesty and impartiality, (5) equality and proportionality. Among other things the code states that an employee of the Commission has the right to freely express and defend a personal opinion during decision making in accordance with professional competence and position, to refuse to perform an order by employer or manager of a structural unit if it is expressed in a manner that is offensive to the employee’s dignity, honor, self-esteem, or discriminating against gender or age. Full text of the code is available on the home page of the Commission.

Komisijas mājas lapā.

2003.gada otrajā pusē tika izstrādāts un novembrī apstiprināts „Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas iekšējās darba organizācijas reglaments”. Reglaments nosaka padomes un izpildinstitūcijas iekšējās darba organizācijas kārtību, kā arī kārtību, kādā padome apspriež jautājumus un pieņem lēmumus. Reglamenta izstrāde deva iespēju apkopot iekšējās darba kārtības normas vienā dokumentā, precizēt Komisijas darbību norisi un struktūrvienību atbildību.

Komisijas struktūra

Komisijas lēmēj institūcija ir padome, kuras sastāvā ir pieci padomes locekļi. 2001.gada jūnijā Saeima pēc MK priekšlikuma iecēla amatā uz pieciem gadiem Komisijas priekšsēdētāju, kas ir arī padomes loceklis, un pārējos padomes locekļus:

Komisijas priekšsēdētāja

Inna Šteinbuka.

Padomes locekļi:

Aigars Jirgens,
Raimonds Jonītis,
Edvīns Karnītis,
Ivars Zariņš.

Padome Komisijas vārdā pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem.

Padomes sekretariāta un ekspertu funkcijas pilda izpildinstitūcija, kas ir pakļauta padomei. Izpildinstitūcija sagatavo jautājumus un dokumentus izskatīšanai padomes sēdēs un īsteno padomes pieņemtos lēmumus un administratīvos aktus. Izpildinstitūcijas sastāvā ir katrai valsts regulējamajai nozarei atbilstoša struktūrvienība un citas struktūrvienības, kas veic atbalsta funkcijas (skatīt Komisijas struktūras shēmu).

2003.gada beigās kopējais Komisijas darbinieku un amatpersonu skaits bija 78 (plānots 93), tajā skaitā 5 padomes locekļi, 1 izpilddirektors, 6 departamentu direktori, 24 nodaļu vadītāji, 37 eksperti, 5 speciālisti. No visiem Komisijas darbiniekiem augstākā izglītība ir 66 cilvēkiem, no tiem 5 darbiniekiem ir doktora grāds, 13 darbiniekiem – maģistra grāds un 2 darbiniekiem ir divas

In the second half of 2003 “Regulations of Internal Work Organization of the Public Utilities Commission” was developed and approved in November. The regulations specify the procedure of the internal work organization of the board and the executive institution, as well as the procedure by which the board discusses issues and adopts decisions. Development of the regulations provided an opportunity to compile the norms of internal work procedure in one document, specify the actions of the Commission and the responsibilities of structural units.

Structure of the Commission

The decision-making institution of the Commission is the board consisting of five commissioners. In June 2001 the Saeima following a recommendation of the Cabinet of Ministers appointed the chair of the Commission who is also a commissioner and four other commissioners:
Chair

Inna Steinbuka

Commissioners

Aigars Jirgens
Raimonds Jonitis
Edvins Karnitis
Ivars Zarins

The board makes decisions on behalf of the Commission and issues administrative acts which are binding to specific public service providers and users.

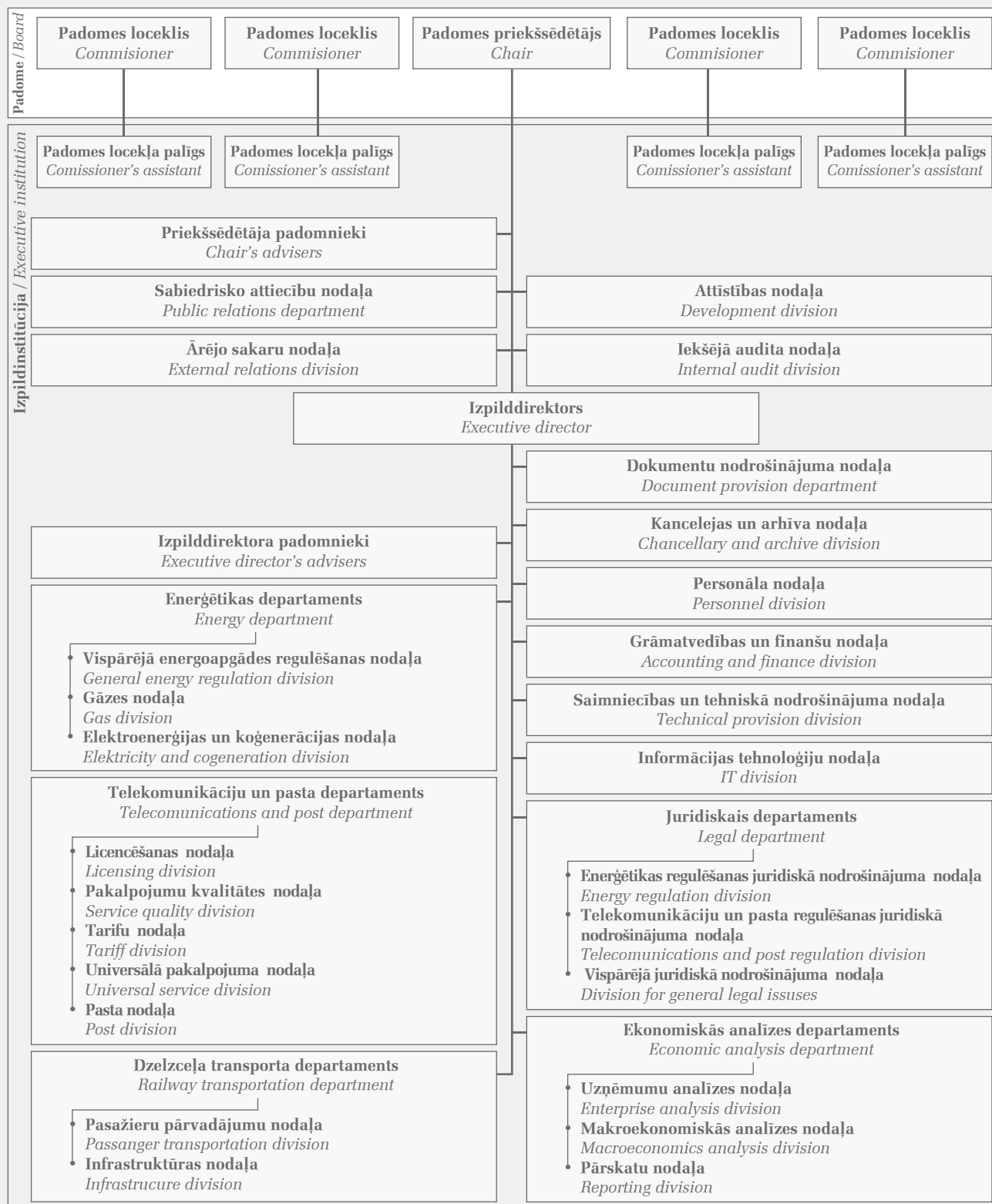
The executive institution is subordinated to the board and performs the functions of its secretariat and experts. The executive institution prepares issues and documents for consideration in board meetings and implements the decisions made and the administrative acts issued by the board. The executive institution has a respective structural unit for each state regulated sector and other departments performing support functions (see the structure of the Commission).

At the end of 2003 the total number of the Commission's employees and officials was 78 (93 were planned), including five commissioners, an executive director, six department directors, 24 division managers, 37 experts, and five technical specialists. Out of all Commission's employees 66 persons have higher education, of which five employees have a Doctor's degree and 13 employees have a Master's degree and two employees have

augstskolas specialitātes. Viens darbinieks turpina mācības doktorantūrā, 7 darbinieki – magistratūrā un 3 darbinieki turpina mācības augstskolā otras specialitātes iegūšanai. Sešiem Komisijas darbiniekiem ir vidējā un vidējā speciālā izglītība un 6 turpina studijas augstskolā. Pavisam 85 % darbiniekiem ir augstākā vai nepabeigta augstākā izglītība.

two university degrees. One employee continues post-graduate studies, seven employees are currently enrolled in graduate studies and three employees continue studies in the university for a second degree. Six Commission's employees have secondary and special secondary education and six continue studies in the university. Altogether 85% of the employees have higher or unfinished higher education.

KOMISIJAS STRUKTŪRA / STRUCTURE OF THE COMMISSION

II. KOMISIJAS DARBĪBA 2003. GADĀ

2003.gadā pieņemtie lēmumi un izstrādātie dokumenti

Laika periodā no 2003.gada 1.janvāra līdz 30.decembrim notikušas 59 Komisijas padomes sēdes, pieņemti 347 lēmumi, izsniegtas vai grozītas 235 licences sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem (17 licences – pasta nozarē, 23 licences – enerģētikas nozarē, 187 licences – telekomunikāciju nozarē un 5 licences – dzelzceļa nozarē) un 18 telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēja vispārējās atļaujas, pieņemti lēmumi par 7 licenču anulēšanu.

2003.gadā apstiprināti normatīvie akti:

- 15.01.2003. Noteikumi „Telekomunikāciju uzņēmumu sniegto telekomunikāciju pakalpojumu kvalitātes prasības un kvalitātes pārskata publicēšanas kārtība”;
- 24.01.2003. Dabasgāzes pārvades pakalpojuma tarifa aprēķināšanas metodika (t.sk. 27.03.2003. grozījumi metodikā);
- 24.01.2003. Dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifa aprēķināšanas metodika (t.sk. 27.03.2003. grozījumi metodikā);
- 24.01.2003. Dabasgāzes sadales pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika (t.sk. 12.03.2003., 27.03.2003., 15.10.2003. grozījumi metodikā);
- 24.01.2003. Dabasgāzes realizācijas tarifu aprēķināšanas metodika (t.sk. 12.03.2003., 27.03.2003. grozījumi metodikā);
- 29.01.2003. Hidroelektrostaciju saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodika;
- 29.01.2003. Elektroenerģijas pārvades tīklu pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika;
- 29.01.2003. Elektroenerģijas sadales tīklu pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika;
- 29.01.2003. Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodika (t.sk. 17.09.2003. grozījumi metodikā);
- 29.01.2003. Telekomunikāciju pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodika;
- 26.02.2003. Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jau du virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodika;
- 26.03.2003. Telekomunikāciju tīklu savstarpējās savienošanas tehniskie noteikumi tīkla pieslēguma punktu parametriem, signalizācijai un protokoliem
- 25.06.2003. Noteikumi „Piekļuves tīkla

II. OPERATION OF THE COMMISSION IN 2003

Adopted decisions and developed documents in 2003

From 1 January 2003 to 30 December 2003, 59 board meetings took place, 347 decisions were adopted, 235 licenses were issued to public service providers or were altered (17 licenses in the postal sector, 23 licenses in the energy sector, 187 licenses in the telecommunications sector and 5 licenses in the railway sector) and 18 general authorizations of telecommunications service providers were issued, 7 licenses were cancelled.

In 2003 the following legal acts were approved:

- 15.01.2003. Regulations “Quality requirements for telecommunications services provided by telecommunications companies and the publishing procedure of the quality report”;
- 24.01.2003. Natural gas transmission service tariff calculation methodology (including 27.03.2003. amendments to the methodology);
- 24.01.2003. Natural gas storage service tariff calculation methodology (including 27.03.2003. amendments to the methodology);
- 24.01.2003. Natural gas distribution service tariff calculation methodology (including 12.03.2003, 27.03.2003, 15.10.2003. amendments to the methodology);
- 24.01.2003. Natural gas sales tariff calculation methodology (including 12.03.2003, 27.03.2003. amendments to the methodology);
- 29.01.2003. Tariff calculation methodology for electricity generated by hydropower plants;
- 29.01.2003. Electricity transmission network service tariff calculation methodology;
- 29.01.2003. Electricity distribution network service tariff calculation methodology;
- 29.01.2003. Electricity sales end tariff calculation methodology (including 17.09.2003. amendments to the methodology);
- 29.01.2003. Telecommunications service cost calculation and allocation methodology;
- 26.02.2003. Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW;
- 26.03.2003. Technical requirements of telecommunications network interconnection for network connection point parameters, signal-

atsaistīšanas kārtība”

- 25.06.2003. Tehniskie noteikumi piekļuves tīkla atsaistīšanai
- 29.10.2003. Noteikumi „Telekomunikāciju tīklu savstarpējās savienošanas tehniskie noteikumi operatora iepriekšējās izvēles pakalpojumam”
- 29.10.2003. Noteikumi „Telekomunikāciju tīklu savstarpējās savienošanas tehniskie noteikumi operatora izvēles pakalpojumam”
- 05.11.2003. Noteikumi par universālā telekomunikāciju pakalpojuma pieņemamas cenas noteikšanas principu;
- 03.12.2003. Kārtība kādā sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija nosaka termiņu starpsavienojuma līguma noslēgšanai;
- 03.12.2003. Procedūra starpsavienojuma līguma noslēgšanai;
- 03.12.2003. Tehniskie noteikumi publisko fiksēto telekomunikāciju tīklu savstarpējai savienošanai, nodrošinot numuru pārvietošanu starp publiskajiem fiksētajiem telekomunikāciju tīkliem;
- 17.12.2003. Tehniskie noteikumi publisko mobilo telekomunikāciju tīklu savstarpējai savienošanai, nodrošinot numuru pārvietošanu starp publiskajiem mobilajiem telekomunikāciju tīkliem;
- 19.12.2003. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanas metodika.

Veikti grozījumi iepriekš izstrādātos normatīvos aktos:

- 11.06.2003., 24.09.2003., 17.12.2003. Grozījumi Nacionālajā numerācijas plānā
 - 25.06.2003. Grozījumi kārtībā „Licencēšanas kārtība Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā”
 - 15.10.2003. Elektrotīkla pieslēguma maksas noteikšanas metodikas grozījumi
- Izstrādāti citu institūciju izdotie normatīvie akti un to grozījumi
- 28.06.2003. likums „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā”
 - 30.09.2003. MK noteikumi Nr.548 „Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu 2004.gadā”

Iesniegts EM – grozījumi likumā ”Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”

Iesniegts EM – Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2001.gada 3.jūlija noteikumos Nr.297 „Noteikumi par

ing and protocols;

- 25.06.2003. Regulations “Access network unbundling procedure”;
- 25.06.2003. Technical regulations for access network unbundling;
- 29.10.2003. Regulations “Technical requirements of telecommunications network interconnection for carrier pre-selection”;
- 29.10.2003. Regulations “Technical requirements of telecommunications network interconnection for carrier selection”;
- 05.11.2003. Regulations for setting a reasonable price for universal telecommunications service;
- 03.12.2003. Procedure how the Public Utilities Commission sets the term for concluding interconnection agreement;
- 03.12.2003. Procedure for concluding interconnection agreement;
- 03.12.2003. Technical requirements for the interconnection of public fixed telecommunications networks ensuring number portability between public fixed telecommunications networks;
- 17.12.2003. Technical requirements for the interconnection of public mobile telecommunications networks ensuring number portability between public mobile telecommunications networks;
- 19.12.2003. Public railway infrastructure usage fee calculation methodology.

Amendments were made in previously adopted legal acts:

- 11.06.2003, 24.09.2003, 17.12.2003. Amendments to the National numbering plan
 - 25.06.2003. Amendments to “Licensing procedure in the Public Utilities Commission”
 - 15.10.2003. Amendments to methodology for setting electricity network connection fee
- Legal acts issued by other institutions and their amendments were developed:
- 28.06.2003. Law “Amendments to the code of administrative violations”;
 - 30.09.2003. Cabinet of Ministers regulations No. 548 “Regulations on the rate of state duty for regulation of public services in 2004”;

Submitted to the Ministry of Economics – amendments to the law “On regulators of public services”;

Submitted to the Ministry of Economics – the draft of the Cabinet of Ministers regulations “Amendments to the Cabinet of Ministers regulations No.297 of 3 July 2001 “Regulations

regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem””

Iesniegts EM – Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 1997.gada 7.oktobra noteikumos Nr.348 „Atsevišķu uzņēmējdarbības veidu licencēšanas noteikumi””

2003.gada jūnijā Ekonomikas ministrijai tika iesniegts Ministru kabineta noteikumu „Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu 2004.gadā” projekts, kuru Ministru kabinets apstiprināja 2003.gada 30.septembrī.

Sniegti atzinumi par 26 dažādiem citu institūciju izstrādātiem tiesību aktu projektiem.

Komisijas funkcijās ietilpst strīdu starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem ārpustiesas izskatīšana. Kopumā 2003. gadā tika izskatīti trīs strīdi, no tiem divi enerģētikas nozarē un viens telekomunikācijās. Vēl viens strīda pieteikums tika saņemts dzelzceļa jomā, bet Komisija lēma šajā gadījumā strīdu neierosināt.

Tiesvedība

Saskaņā ar likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”, Komisija lēmumu pieņemšanā ir neatkarīga un tās pieņemtos lēmumus un izdotos administratīvos aktus par prettiesiskiem var atzīt un atcelt tikai tiesa. Šāda likumā garantēta neatkarība lēmumu pieņemšanā no citām valsts pārvaldes iestādēm nodrošina objektīvu lēmumu tapšanu, kas nav saistīta ar politiskajiem apstākļiem, valdības vai citu valsts iestāžu interesēm un rīcību. Komisija augstu vērtē šo likumā iestrādāto normu, tādēļ Komisijas lēmumu pamatošana un aizstāvēšana tiesā ir neatņemama ikdienas darba sastāvdaļa. Līdzšinējie tiesu nolēmumi apstiprina, ka Komisijas pieņemtie lēmumi ir ekonomiski pamatoti un juridiski korekti.

2003.gada laikā Komisija bija iesaistīta vairākās tiesas prāvās. SIA „Lattelekom SIA” apstrīdēja Komisijas lēmumu par regulēšanas parametru noteikšanu, tiesa atzina uzņēmuma prasību par nepamatotu. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība vērsās pret Komisijas lēmumu par dabasgāzes tarifiem. Tiesa šo sūdzību noraidīja, bet šis tiesas lēmums ir pārsūdzēts un lieta tiks skatīta apelācijas kārtībā 2004.gadā. Tiesā iesniegtas arī vairākas sūdzības,

on types of regulated public services””;

Submitted to the Ministry of Economics – the draft of the Cabinet of Ministers regulations “Amendments to the Cabinet of Ministers regulations No.348 of 7 October 1997 “Regulations for licensing of certain types of entrepreneurial activities””.

In June 2003 the Ministry of Economics was submitted the draft of Cabinet of Ministers “Regulations on the rate of state duty for regulation of public services in 2004” which was approved by the Cabinet of Ministers on 30 September 2003.

Commission’s opinion was given on 26 drafts of legal acts developed by other institutions.

Commission’s functions include extra-judicial dispute settlement between public service providers and users. In 2003 three disputes were considered of which two were in the energy sector and one in telecommunications. One more dispute application was received in the railway sector but the Commission decided not to initiate a dispute in this case.

Litigation

In accordance with the law “On regulators of public utilities” the Commission is independent in decision making and its decisions and administrative acts may be declared illegal and repealed only by court. Such independence in decision making from other state institutions ensures adoption of objective decisions which are not influenced by political situation, interests and actions of the government or other state institutions. The Commission greatly appreciates this norm of the law therefore substantiation of the Commission’s decisions and defending them in court is an indispensable part of daily work. Court verdicts so far have confirmed that the decisions adopted by the Commission are economically reasonable and legally correct.

In 2003 the Commission was involved in several lawsuits. LLC “Lattelekom” disputed Commission’s decision on setting regulation parameters; the court declared the request of the company as unfounded. The Trade Union of Latvia sued the Commission’s decision on natural gas tariffs. The court rejected this complaint, but its decision was appealed and the case will be examined by the court of appeal. Several complaints have been submitted

kuras netika izskatītas 2003.gada laikā: SIA „Latvijas Mobilais telefons” apstrīdēja izsniegtās licences AS „Radiokoms” un AS „Telekom Baltija” (prasība ir atsaukta 2004.gada sākumā), SIA „Tele2 Telecom” apstrīd SIA „Lattelekom SIA” izsniegto licenci, savukārt SO „Mazās hidroenerģētikas asociācija” lūdz tiesu atcelt Komisijas lēmumu par vidējo elektroenerģijas realizācijas tarifu enerģijas iepirkšanai no atbalstamajiem elektroenerģijas ražotājiem.

Starptautiskā sadarbība

Komisija starptautiskās sadarbības jomā ir izvirzījusi divus galvenos mērķus – veicināt Komisijas darbinieku profesionālo izaugsmi un sekmēt Komisijas nostiprināšanos starptautiskajās organizācijās/institūcijās, ieņemot tajās novērotāja vai pilntiesīga dalībnieka statusu.

Svarīgi atzīmēt, ka līdzdalība Eiropas Savienības regulējošo iestāžu asociācijās, apvienībās un komitejās dod iespēju Komisijai savlaicīgi sagatavoties gaidāmajām izmaiņām Eiropas līmenī, atsevišķos jautājumos ietekmēt kopējo jautājumu izskatīšanu, kā arī dalīties Komisijas unikālajā pieredzē kā daudznozaru regulatoram. Komisijas darbība un tas, kā Komisija ir veiksmīgi izmantojusi Eiropai netipisko institucionālo struktūru un atbildības sfēru, ir atzinīgi novērtēti – Komisijas pārstāvji aicināti uzstāties daudzās starptautiskās konferencēs un semināros.

Turpinoties Eiropas integrācijai un vienota, atvērta tirgus ieviešanas procesam enerģētikas un telekomunikāciju nozarēs, pieauga nacionālo regulatoru un Eiropas Savienības (ES) institūciju un citu tās organizāciju savstarpējās sadarbības koordinējošā loma.

Šī koordinācija izpaužas dažādos veidos un ir vērsta uz to, lai veicinātu un pārraudzītu tirgus liberalizāciju. Komisija aktīvi iesaistījās šajā procesā. Telekomunikāciju un pasta pakalpojumu jomā te var minēt:

- *Eiropas Komisijas Komunikāciju komiteju (2002), kura dibināta, lai plānotu un koordinētu attīstību elektronisko sakaru nozarē;*
- *Eiropas Neatkarīgo regulatoru grupu (1997), kur Komisijas pārstāvji aktīvi iesaistījās Fiksēto tīklu darba grupā, Tirgus datu analīzes darba grupā, Lietotāju darba grupā un Būtiskas ietekmes tirgū darba grupā;*

to the court which will be examined in 2004: LLC “Latvijas Mobilais Telefons” disputes the licenses issued to JSC “Radiokoms” and JSC “Telekom Baltija”, LLC “Tele2 Telecom” disputes the license issued to LLC “Lattelekom”, but “Small Hydro Energy Association” asks the court to cancel the Commission’s decision on the average electricity sales tariff for energy purchase from the subsidized electricity generators.

International cooperation

The Commission has set two main goals for international cooperation – promoting the professional development of the Commission’s employees and strengthening its position in international organizations/institutions by having observer or full-fledged participant status.

It is important to note that participation in EU regulatory associations, groups and committees gives the Commission an opportunity to prepare for the forthcoming developments on the European level, influence the consideration of common issues on several matters, as well as share the unique experience of the Commission as a multi-sector regulator. The successful operation of the Commission has been acknowledged – representatives of the Commission were invited to participate in many international conferences and seminars.

As the integration of Europe and introduction of the common open market continued in energy and telecommunications sectors the coordinating role for cooperation of national regulators and EU institutions and its other organizations increased.

This coordination is directed towards promoting and supervising of market liberalization. The Commission was actively involved in this process. In telecommunications and postal sector the following activities should be mentioned:

- *European Commission’s Communication Committee (2002) which was founded to plan and coordinate development in the electronic communications sector;*
- *European Independent Regulators Group (1997) where the representatives of the Commission actively participated in Fixed network working group, Market data analysis working group, Users working group and Significant market power working group;*

- Eiropas Regulatoru grupu, kuru izveidoja ar Eiropas Komisijas (EK) 2002.gada 20.jūlija lēmumu. Kopējās nacionālo regulatoru un EK sēdēs pieņemtajiem viedokļiem ir oficiāls statuss ES;

- Eiropas Telekomunikāciju un pasta administrāciju konferences Elektronisko sakaru komitejas darba grupās un Pasta regulatoru komitejā.

Enerģētikas jomā jāatzīmē pirmoreiz saņemtais uzaicinājums no autoritatīvās Eiropas enerģētikas regulatoru padomes piedalīties padomes darbā kā novērotājiem, kļūstot par tās balsstiesīgu locekli pēc 2004.gada 1.maija. Eiropas enerģētikas regulatoru padome tika nodibināta 2000.gadā pēc vairāku ES valstu regulatoru iniciatīvas, lai veicinātu nacionālo regulatoru sadarbību un izstrādātu kopēju nozares politiku.

Ar Eiropas Komisijas 2003.gada 11.novembra lēmumu tika izveidota Eiropas Elektriķas un gāzes regulatoru grupa, kurā darbosies ES valstu enerģētikas regulatori, tai skaitā arī Latvijas Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija. Jaunizveidotās grupas galvenais uzdevums būs konsultēt Eiropas Komisiju par iekšējā enerģētikas tirgus konsolidāciju, īpaši jautājumos, kas attiecas uz gāzi un elektrību.

Aizvadītajā gadā Komisija turpināja attīstīt arī divpusējos un reģionālos sakarus. Vispirms minama sadarbība ar tuvākajiem kaimiņiem Lietuvas un Igaunijas regulatoriem saistībā ar vienoto elektrības tirgu, kopējiem tirgus dalībniekiem telekomunikāciju jomā, pieredzes apmaiņu pasta nozarē un citiem aktuāliem jautājumiem.

Turpinājās 2002.gadā aizsāktā Baltijas un Ziemeļvalstu enerģētikas regulatoru sadarbība. Ziemeļvalstu kolēģi iepazīstināja Komisiju ar savu pieredzi ES dalībvalstu organizācijās un aicināja tajās aizstāvēt vienotu reģionālo pozīciju, ja ir šāda nepieciešamība.

Enerģijas Regulatoru Reģionālās Asociācijas (ERRA) ietvaros Komisija piedalījās Tarifu un cenu, Licencēšanas un konkurences, kā arī Pievienošanās ES komiteju darbā. ERRA 2000.gada decembrī nodibināja 15 Austrum- un Centrāleiropas enerģētikas regulatori ar ASV Nacionālo regulēšanas komisiju asociācijas un ASV Starptautiskās attīstības aģentūras atbalstu, lai radītu platformu savstarpējās pieredzes apmaiņai. 2003.gadā asociācijas komitejās regulāri piedalījās pārstāvji no ES dalībvalstīm,

- European Regulators Group which was founded by the European Commission (EC) decision of 20 July 2002. The decisions adopted in joint meetings of national regulators and EC have official status in the EU;

- Working groups of Electronic Communications Committee of Conference of European Postal and Telecommunication Administration and Committee for Postal Regulation.

In the energy sector an invitation was received for the first time from the authoritative Council of European Energy Regulators to participate in the work of the Council as an observer and becoming a voting member after 1 May 2004. The Council of European Energy Regulators was established in 2000 by the initiative of several EU regulators to promote the cooperation of national regulators and develop a common sector policy.

By the European Commission decision of 11 November 2003 European Electricity and Gas Regulators Group was established which will include energy regulators of EU states including the Public Utilities Commission of Latvia. The main task of the newly formed group will be to consult the European Commission on the consolidation of internal energy market especially the issues concerning gas and electricity.

Last year the Commission continued developing bilateral and regional contacts. First of all, it was cooperation with neighboring Lithuanian and Estonian regulators regarding the common electricity market, common market participants in the telecommunications sector, experience exchange in the postal sector and other important issues.

The cooperation of Baltic and Nordic energy regulators, which was started in 2002, continued. Nordic colleagues informed the Commission about their experience in the organizations of EU member states and appealed to defend a united regional position if such a necessity arose.

Within the Energy Regulators Regional Association (ERRA) the Commission participated in the work of committees on tariffs and prices, licensing and competition, as well as EU accession. ERRA was founded in December 2000 by 15 East and Central European energy regulators with support from US National Association of Regulatory Utilities Commissioners and US International Development Agency to create a base for mutual exchange of experience. In 2003 representatives from EU member states participated in committees of the Association on a regular basis

tādejādi apliecinot interesi par vienotu pieeju enerģētikas tirgus attīstībā.

Tāpat Komisija uzturēja un attīstīja divpusējos sakarus ar vairākām citām valstīm (Itālija, Francija, Spānija, Ukraina, Krievija, Austrālija u.c.), lai analizētu šo valstu regulēšanas pieredzi un dalītos ar savu pieredzi un iestrādēm. Īpaši jāatzīmē 2003.gadā veiktais aktīvais darbs pie Phare Twinning projekta sagatavošanas, kā rezultātā 2004.gadā ir veiksmīgi uzsākta sadarbība ar Spānijas akadēmiskajiem un valsts pārvaldes speciālistiem telekomunikāciju jomā.

2003.gadā Komisija ir iesniegusi pieteikumu Pasaules Bankas finansējuma saņemšanai konsultantu piesaistišanai atsevišķu jautājumu analīzei enerģētikas nozarē. 2003.gadā uzsāktais darbs nodrošināja viena konsultāciju projekta realizāciju 2004.gada pirmajā pusē.

Sabiedrības informēšana

Komisija savā darbā lielu uzmanību velta sabiedrības informēšanai un savu lēmumu skaidrošanai. Nozīmīga šā darba sastāvdaļa ir sabiedrības viedokļa izziņāšana un uzklaušanās. Komisijas galvenā mērķauditorija ir regulējamie uzņēmumi un regulējamo pakalpojumu saņēmēji. Tā kā Komisija ir valsts institūcija ar noteiktu vietu valsts pārvaldes struktūrā, svarīga mērķauditorija ir valdība, likumdevēji un pašvaldības.

Pirmkārt, sabiedrības informēšana notiek caur iestādes interneta mājas lapu www.sprk.gov.lv. Informācija tajā tiek aktualizēta katru dienu. Tās tiešā auditorija ir regulējamie uzņēmumi, arī mediju pārstāvji, bet tuvākajā laikā ir plānots lapai piesaistīt plašāku iedzīvotāju loku, veidojot speciāli viņiem domātu informāciju, palīdzot orientēties regulējamo pakalpojumu piedāvājumā. Šobrīd vairāk nekā 200 lapas apmeklētāji ir reģistrējušies iknedēļas jaunumu saņemšanai uz elektroniskā pasta adresi.

Komisija regulāri ar nacionālo mediju starpniecību informē plašu sabiedrību par aktualitātēm Komisijas darba procesā, padomes lēmumiem un to sagatavošanas gaitu. Rūpējas, ka līdzās aktualitātēm seko arī argumentēti padomes lēmumu skaidrojumi. Tā kā Komisija par savu nozīmīgāko mērķauditoriju uzskata regulējamo nozaru uzņēmumus, tad salīdzinoši daudz publikāciju par Komisiju, tās izstrādā-

thus confirming their interest in common approach to the development of the energy market.

The Commission also maintained and developed bilateral contacts with several other countries (Italy, France, Spain, Ukraine, Russia, Australia and others) to analyze the regulatory experience of these countries and share its own experience and achievements. The active work on the preparation of Phare Twinning Project in 2003 must be specially noted. As a result cooperation with Spanish academic and public administration specialists in the telecommunications sector was successfully started in 2004.

In 2003 the Commission submitted an application for World Bank financing to employ consultants on analysis of several issues in the energy sector. The preparatory work started in 2003 ensured the inception of one consultation project in the first half of 2004.

Information of the public

The Commission pays a lot of attention to informing the general public and explaining Commission's decisions. An important part of this work is finding out and hearing the public opinion. The main target group of the Commission is the regulated companies and the users of the regulated services. Since the Commission is a state institution with a specific place in the state administration structure, important target groups are the government, legislators and municipalities.

First of all, information to the public is provided via the Commission's Internet homepage www.sprk.gov.lv. Information in the homepage is updated every day. Its direct target group is the regulated companies, also the mass media, but in the near future it is planned to attract wider public, especially individuals, by offering specific information for the users of the regulated services. More than 200 homepage visitors have registered to receive weekly news by e-mail.

The Commission regularly informs the public on important issues in the Commission's work, board decisions and their preparation through national media. It makes sure that important issues are followed by explanations of board decisions. Since the Commission regards the regulated enterprises as the most important target group, many publications on the Commission, its developed documents and ad-

tajiem dokumentiem un pieņemtajiem lēmumiem bija nozaru presē un uzņēmumu iekšējos izdevumos, piemēram, „Sakaru Pasaule”, „Energija un Pasaule”, „Enerģētika un Automatizācija”.

Par atsevišķiem rajoniem un pašvaldībām aktuāliem jautājumiem informācija tiek nosūtīta arī attiecīgo rajonu reģionālajiem medijiem. Tas pārsvarā saistīts ar koģenerācijas stacijām apstiprinātajiem tarifiem. Katru gadu reģionālajai presei tiek izsūtīti telekomunikāciju pakalpojumu kvalitātes pārskati ar katra rajona rādītāju atspoguļojumu. Reģionālā prese parasti atspoguļo arī Komisijas un ekspertu darba tikšanās attiecīgajās pašvaldībās.

Redzamākie lēmumi aizvadītajā gadā ir bijuši par tarifu paaugstināšanu gada pirmajā pusē AS „Latvijas gāze” un gada otrajā pusē VAS „Latvenergo”. Informācija sabiedrībai par šo tarifu projektu izvērtēšanas gaitu tika īpaši gatavota. Bija pieejama informācija gan par konsultatīvās padomes atzinumiem, gan uzklaušīšanas sanāksmēs izskanējušajiem viedokļiem. Bija plaša argumentācija par to, kāpēc SPRK piekrīt tarifu paaugstināšanai, kādas ir bijušas diskusijas ar uzņēmumu, kāda ir uzņēmuma piekāpšanās, sniegti arī konkrēti aprēķini, kā tas ietekmēs dažādas lietotāju grupas un tautsaimniecību kopumā.

Augsta interese visa gada garumā ir bijusi par telekomunikāciju jautājumiem. Tas arī bija pamatoti, jo no 2003.gada telekomunikāciju tirgus tika atvērts konkurencei, bet virkne sekundārās likumdošanas aktu saskaņā ar likumu „Par telekomunikācijām” Komisijai bija jāizstrādā vēl līdz 2003.gada novembrim, tas arī radīja daudz neskaidrību. Liels darbs tika veltīts šo dokumentu apspriešanai un skaidrošanai, kā arī nepamatotu pārmētumu pretargumentācijai. Pārsvarā tas bija saistīts ar starpsavienojumu regulēšanas jautājumiem.

2003.gadā ir notikušas 5 uzklaušīšanas sanāksmes – trīs par enerģētikas jautājumiem, viena telekomunikāciju nozarē par starpsavienojumu līgumu noslēgšanas procedūru un viena par dzelzceļa metodiku.

Specifiski nozaru regulēšanas jautājumi atspoguļoti arī starptautiskajā presē profesionālajos izdevumos. Piemēram, 2003.gada maijā izdevums Platts Energy in East Europe publicēja interviju ar I.Šteinbuku, informējot izdevuma lasītājus par regulēšanas sistēmu un

opted decisions were in the sector press and the internal publications of the companies, for example, “Sakaru Pasaule”, “Energija un Pasaule”, “Energetika un Automatizācija”.

Information on issues relevant for specific regions and municipalities is sent also to the regional media of the specific districts. It mainly concerns tariffs approved for CHP plants. Each year the regional press is sent telecommunications service quality reports with indicators for each district. The regional press usually reports on the meetings of the Commission and experts in the respective municipalities.

The most visible decisions last year were on tariff increases in the first half of the year for JSC “Latvijas gāze” and the second half of the year for state JSC “Latvenergo”. Information to the public on evaluation of these tariff proposals was specially prepared. Information was available on both the opinion of the Counseling Board and opinions expressed in public hearings. Extensive argumentation was provided on the issues why did the Commission agree to raise tariffs, what were the discussions with the companies, what were the concessions made by the companies. Specific calculations were offered on the impact of tariffs on different user groups and the economy as a whole.

The public interest was high concerning telecommunications issues all year long. Such interest can be explained by the fact that the telecommunications market was opened for competition from 2003 but several secondary legislative acts in accordance with the law “On Telecommunications” had to be developed by the Commission by November 2003 which caused many ambiguities. Much time was spent discussing and explaining these documents, as well as providing counter arguments to popular misunderstandings, mainly concerning the issues of interconnection regulation.

Five public hearings took place in 2003: three on energy issues, one in the telecommunications sector on the procedure of concluding an interconnection agreement and one on the railway infrastructure usage fee methodology.

Specific sector regulation issues were also addressed in the international press in professional publications. For example, in May 2003 Platts Energy in East Europe published an interview with Inna Steinbuka informing

enerģētikas nozares attīstību Latvijā.

Lai noskaidrotu, kā sabiedrība vērtē Komisijas darbu un cik liela sabiedrības daļa to atpazīst citu institūciju starpā, 2003.gada novembrī sabiedrisko pētījumu centram „Latvijas fakti” tika pasūtīta sabiedriskās domas aptauja. Sabiedriskās domas izpētes rezultāti ir nepieciešami sabiedrisko attiecību darbā, lai zinātu, kādas iedzīvotāju grupas ir mazāk informētas par Komisijas darbu, un tādējādi efektīvāk varētu plānot veidus un kanālus to sasniegšanai. Periodiski izdarot šādus sabiedriskās domas mērījumus un tos salīdzinot, iespējams vērtēt Komisijas sabiedrisko attiecību darba efektivitāti.

Finansējums un tā izlietojums

Atbilstoši likumam „Par valsts budžetu 2003.gadam”, Komisijas budžets ir iekļauts Ekonomikas ministrijas budžetā kā tā sastāvdaļa.

Komisijas darbība tiek finansēta no valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu, kuru maksā regulējamie uzņēmumi. Pārskata gadā valsts nodevas apmērs, atbilstoši Ministru kabineta 2002.gada 3.decembra noteikumiem Nr.523 „Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu 2003. gadā”, bija 0,2% no uzņēmuma sniegtā attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma 2002. gada neto apgrozījuma.

Komisijas darbības nodrošināšanai 2003.gadā tika paredzēti naudas līdzekļi Ls 1 451 530, tajā skaitā, ārvalstu finanšu palīdzība Phare projekta „Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas stiprināšana” ietvaros – Ls 254 016.

2003.gadā ieņēmumi no valsts nodevu par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu maksājumiem tika prognozēti Ls 1 197 514 apmērā, faktiski Komisijas norēķinu kontā iemaksātas valsts nodevas Ls 1 202 949 apmērā jeb par 0,5 % vairāk nekā plānots. Komisijas izdevumi apgūti Ls 1 136 453 apmērā jeb 95 % no plānotā. Ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļus Ls 254 016 apmērā pārskata gadā nebija iespējams izmantot, jo aizkavējās Phare līguma apstiprināšanas procedūra Briselē, kā rezultātā līgums tika noslēgts tikai 2004.gadā. Kopumā ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem Komisijas darbības nodrošināšanai 2003. gadā bija Ls 66 496 apmērā.

Saskaņā ar likumu „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām”, Komisijas veiktajiem darījumiem tika organizēti valsts pasūtījumi, tajā skaitā, 20 cenu aptaujas procedūras, 1

the readers on the regulatory system and the development of energy sector in Latvia.

In order to find out how the public evaluates the work of the Commission and what share of the public recognizes it among other institutions, public opinion poll was ordered from the public research centre “Latvijas fakti” in November 2003. The results of the research are to be used for better targeting of information to specific population groups. By carrying out such public opinion polls periodically and comparing them it is possible to evaluate the efficiency of the public relations of the Commission.

Financing and its use

In conformity with the law “On state budget for 2003” the Commission’s budget is a part of the budget of the Ministry of Economics.

The operation of the Commission is financed by the state duty for the regulation of public services which is paid by the regulated companies. In the report year the state duty in accordance with the Cabinet of Ministers regulations No.523 “Regulations on the rate of state duty for regulation of public services in 2003” was 0.2% of the net turnover of the provided service in 2002.

The amount of 1 451 530 lats were intended to provide for the operation of the Commission in 2003 including foreign financial aid within the Phare project “Strengthening of the Public Utilities Commission” – 254 016 lats.

In 2003 revenues from state duties for regulation of public services were forecasted at 1 197 514 lats; actually the Commission collected state duties amounting to 1 202 949 lats or 0.5% more than forecasted. Expenditures of the Commission were 1 136 453 lats or 95% of the forecasted amount. Foreign financial aid amounting to 254 016 lats could not be used in the report year because the Phare agreement ratification procedure was delayed in Brussels and the agreement was concluded only in 2004. On the whole revenues exceeded expenditures by 66 496 lats in 2003.

In conformity with the law “On procurement for state or local government needs” 24 public procurements were organized including 20 price quotation procedures, one open competition and three negotiation procedures.

atklāts konkurss, 3 sarunu procedūras, un kopumā noslēgti 39 sadarbības līgumi.

Komisijas „2003.gada pārskats” sastādīts, pamatojoties uz Valsts kases 2002.gada 25. septembra instrukcijā Nr.3 „Valsts budžeta iestāžu pusgada, deviņu mēnešu, gada un pašvaldību budžeta iestāžu gada pārskatu sagatavošanas instrukcija” norādītajiem principiem. Komisijas 2003.gada pārskats ir iesniegts Ekonomikas ministrijai iekļaušanai tās konsolidētajā gada pārskatā.

Atzinumu par Komisijas „2003. gada pārskatu” sniedza zvērināta revidente Zigrīda Šneidere, sertifikāta Nr. 110.

A total of 39 cooperation agreements were concluded.

Annual report 2003 was prepared in conformity with the principles provided in the State Treasury instruction No.3 of 25 September 2002 “Instruction for preparation of semiannual, nine month, and annual reports of state budget institutions and annual reports of municipal institutions”. Annual report 2003 has been submitted to the Ministry of Economics to be included in its consolidated annual report.

Opinion on the Commission's Annual report 2003 was given by a sworn auditor Zigrīda Sneidere, certificate No. 110.

1. Ielikums:

Regulejamo cenu iespaids uz inflāciju 2003.gadā

Inflācijas rādītājs 2003.gadā bija augstāks nekā iepriekšējos gados un kā viens no pieaugošas inflācijas iemesliem minēts arī regulejamo cenu kāpums. Tomēr faktiski regulejamo cenu iespaids ir samērā neliels, par ko Komisija ir pārliecinājusies, izvērtējot Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) publicētos ikmēneša biļetenus, ikmēneša preses izlaidumus par patēriņa cenu pārmaiņām un no CSP saņemto informāciju par administratīvi regulēto cenu izmaiņām, kā arī Latvijas Bankas publicēto informāciju.

Inflāciju veidojošie faktori

Kopumā patēriņa cenas 2003.gada decembrī, salīdzinot ar 2002.gada decembri, pieauga par 3,6%. Gada vidējā inflācija bija 2,9%. Nozīmīgākie inflāciju veidojošie faktori bija:

- Nodokļu izmaiņas. Izmaiņas likumā „Par pievienotās vērtības nodokli”, kas noteica 9% nodokļa likmes piemērošanu atsevišķām preču un pakalpojumu grupām (ūdens piegādei, kanalizācijas pakalpojumiem, sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumiem, kā arī masu informācijas līdzekļiem, veterinārmedicīnas precēm un pakalpojumiem, atsevišķiem specializētajiem produktiem, viesu izmitināšanas pakalpojumiem, u.c.). 2003.gada sākumā pieauga arī akcīzes nodokļa likmes tabakas izstrādājumiem, mazutam un alkoholiskajiem dzērieniem (alum).

- Pieprasījuma puses un monetārie faktori. Samērā straujš kredītēšanas apjoms un apgrozībā esošā naudas daudzuma pieaugums: 2003.gada decembrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada decembri, skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) palielinājās par 10,7%, bet plašā nauda M2X pieauga par 21,1%.

- Valūtas kursu svārstības. Eiro kursa kāpums un ar to saistītais importēto preču cenu pieaugums, kas pēc Latvijas Bankas novērtējuma paaugstināja gada vidējo inflācijas līmeni par 0,3 procentpunktiem.

- Energoresursu sadārdzinājuma tendence. Degvielas un kurināmā cenu kāpums saistībā ar izmaiņām pasaules tirgū, kā arī pieaugošās siltumenerģijas cenas, ko tikai daļēji noteica dabasgāzes cenu pieaugums. Tiešais dabasgāzes cenu izmaiņu iespaids uz inflāciju bija tikai 0,11 procentpunkti jeb trīs simtdaļas no kopējā inflācijas lieluma.

- Kā mainījušās administratīvi regulētās cenas

Kopumā administratīvi regulētās cenas 2003.gadā pieauga par 5,3%, inflācijas līmeni paaugstinot par 0,87 procentpunktiem jeb vienu ceturto daļu no kopējā inflācijas lieluma. Trīs ceturtdaļas noteica pārējie faktori.

Pie administratīvi regulētām cenām pieskaitāmi ne tikai sabiedriskie pakalpojumi, bet arī tādas preces un pakalpojumi kā dzīvojamo telpu īre, medicīnas pakalpojumi, obligātā civiltiesiskā apdrošināšana, autopārvadājumi, autostāvvietas u.c. Pamatā administratīvo cenu pieaugumu ietekmēja augstāku nodokļu piemērošana pašvaldību regulētajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, kā arī energoresursu sadārdzināšanās.

Pašvaldību līmenī regulējamie sabiedriskie pakalpojumi

Pievienotās vērtības nodokļa likuma grozījumi bija par pamatu vairāku sabiedrisko pakalpojumu tarifu pārskatīšanai, kā rezultātā pašvaldību regulatoru lēmumi ietekmēja inflāciju par vismaz 0,34 procentpunktiem jeb desmito daļu no kopējā inflācijas lieluma: ūdens piegādes tarifi – par 0,14 procentpunktiem, atkritumu izvešanas tarifi – par 0,12 procentpunktiem, kanalizācijas tarifi – par 0,08 procentpunktiem.

Energoresursu sadārdzinājuma rezultātā tika noteikti augstāki siltumenerģijas tarifi – 2003.gada decembrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada decembri, tie bija par 7,7% augstāki, palielinot gada inflācijas rādītāju par 0,34 procentpunktiem jeb desmito daļu no kopējās inflācijas.

Vērtējot energoresursu sadārdzinājumu pa kurināmā veidiem, redzams, ka dabasgāzes cenas 2003. gada decembrī bija par 9,2% augstākas nekā iepriekšējā gada decembrī (palielinot inflācijas rādītāju par 0,11 pro-

centpunktiem), cietā kurināmā (malka, ogles u.c.) cenas šajā periodā pieauga par 6,0% (ietekme uz inflācijas rādītāju 0,04 procentpunkti), bet naftas produktu un degvielas cenas pieauga par 4,1% (ietekme uz inflācijas rādītāju 0,15 procentpunkti). Līdz ar to dabasgāzes tarifu pieaugums veidoja mazāk kā pusi no energoresursu sadārdzinājuma aizvadītā gada laikā.

Valsts līmenī regulējamie sabiedriskie pakalpojumi

No Komisijas regulējamiem pakalpojumiem 2003.gadā tika paaugstināti dabasgāzes tarifi, kā arī atsevišķu koģenerācijas staciju saražotās siltumenerģijas un elektroenerģijas tarifi (Rīgā, Liepājā, Daugavpilī un Cēsīs), kas inflāciju tiešā veidā neietekmē (netiešā ietekme uz siltumenerģiju izvērtēta augstāk). Citi Komisijas regulētie tarifi 2003.gada laikā nemainījās.

Dabasgāze

2003.gada 9.aprīlī Komisija apstiprināja jaunus dabasgāzes apgādes tarifus, kas stājās spēkā ar 2003.gada 1.jūliju, un noteica tarifu pieaugumu vidēji par 12,5%. Pamatā šo pieaugumu noteica no Krievijas piegādātās dabasgāzes cenu ievērojams pieaugums. Izvērtējot tarifu projektu, Komisija prognozēja, ka tarifu izmaiņu tiešais iespaids uz patēriņa cenu indeksu 2003.gadā varētu būt 0,13 procentpunkti, pieņemot nemainīgu dabasgāzes īpatsvaru iedzīvotāju patēriņa grozā. Savukārt netiešā ietekme uz patēriņa cenu indeksu (galvenokārt saistībā ar elektroenerģijas un siltumenerģijas cenu pieaugumu) tika prognozēta 0,54 procentpunktu apmērā. Jāņem vērā, ka dabasgāzes tarifu palielināšanas netiešā ietekme uz citu preču un pakalpojumu cenām ir visai maza, jo iepriekš uzskaitītajai elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai izmanto apmēram 62% valstī patērētās dabasgāzes, vēl 6% patērē iedzīvotāji (atspoguļojas tiešajā ietekmē). 24% patērētās gāzes tiek izmantots rūpniecībā, kur lielu daļu gāzes patērē metālapstrādes un kokapstrādes nozarēs, kas produkciju pārsvarā eksportē un tādējādi iekšzemes cenu līmeni neietekmē. Savukārt lauksaimniecība, komerciāli uzņēmumi, iestādes un citi patērētāji patērē atlikušos 9%.

Faktiskā dabasgāzes tarifu ietekme uz patēriņa cenu indeksu 2003.gada otrajā pusē ir bijusi nedaudz zemāka par prognozēto. Tiešā dabasgāzes tarifu palielinājuma ietekme jūlijā, salīdzinot ar jūniju, bija 0,07 procentpunkti, bet, salīdzinot ar iepriekšējā gada jūliju, 0,11 procentpunkti jeb trīs simtdaļas no kopējā inflācijas lieluma. Netiešā cenu ietekme atspoguļojās siltumenerģijas cenās. Latvijas kurināmā bilancē dabasgāze veido apmēram 32%. Kā jau norādīts pie siltumenerģijas cenu izvērtējuma, gāzes cenu kāpums veidoja apmēram pusi no 2003.gada novērotā siltumenerģijas cenu pieauguma. Dabasgāzes tarifu ietekme uz elektroenerģijas ražošanas izmaksām atspoguļojas elektroenerģijas tarifos 2004.gadā.

Elektroenerģija

Elektroenerģijas tarifi 2003.gadā nemainījās – izvērtētie un 2003.gada oktobrī apstiprinātie tarifi stājās spēkā no 2004.gada 1.janvāra.

Telekomunikācijas

Saskaņā ar CSP datiem fiksēto telefona pakalpojumu cenas 2003.gadā samazinājās par 0,3%, samazinot patēriņa cenu indeksu par 0,01 procentpunktu. Kaut arī apstiprinātie telekomunikāciju tarifi netika mainīti, faktisko cenu samazinājumu noteica lielāks piedāvāto atlaižu apjoms nekā iepriekšējā gadā. Savukārt mobilo telefonu pakalpojumu cenas samazinājās par 1,1% (tā kā mobilo telefonu pakalpojumi neietilpst administratīvi regulējamo pakalpojumu grupā, CSP publicētie dati neļauj noteikt šo cenu iespaidu uz inflāciju).

Pasts

Vispārējo pasta pakalpojumu cenas 2003.gadā nemainījās.

Dzelzceļš

Pasažieru pārvadājumu sliežu transportā cenas pieauga par 2,5%, paaugstinot inflācijas līmeni par 0,01 procentpunktu (CSP neuzrāda sīkāku sliežu transporta pārvadājumu pozīcijas sadalījumu).

Inflācijas ietekmes novērtējuma kopsavilkums

2003.gadā regulējamo preču un pakalpojumu cenas veidoja apmēram ceturto daļu no kopējās inflācijas. Pārējo cenu kāpumu noteica nodokļu izmaiņas, valūtas kursu svārstības, apgrozībā esošās naudas daudzuma pieaugums, kā arī citi faktori.

No regulējamo pakalpojumu cenām būtiski mainījās pašvaldību regulatoru apstiprinātie tarifi siltumapgādei, ūdensapgādei un kanalizācijai, un atkritumu savākšanai. Lielā mērā šo tarifu paaugstināšana bija atkarīga no grozījumiem pievienotās vērtības nodokļa piemērošanā. Savukārt siltumenerģijas tarifu izmaiņas noteica energoresursu cenu tendences pasaules tirgū, tai skaitā Krievijas dabasgāzes piegādes cenu ievērojams pieaugums, kas atspoguļojās arī augstākos dabasgāzes tarifos.

No Komisijas apstiprinātajiem tarifiem vienīgi dabasgāzes tarifu izmaiņas 2003.gadā atstāja tiešu iespaidu uz inflāciju, tomēr šis iespaids bija neliels un nevarēja būtiski ietekmēt kopējo inflācijas rādītāju. Netiešā dabasgāzes tarifu ietekme 2003.gadā – caur siltumenerģijas cenām – veido apmēram pusi no novērotā siltumenerģijas cenu pieauguma. Līdz ar to kopējā dabasgāzes tarifu izmaiņu ietekme uz inflāciju 2003.gadā varētu būt 5-10% robežās no visas gada laikā fiksētās inflācijas.

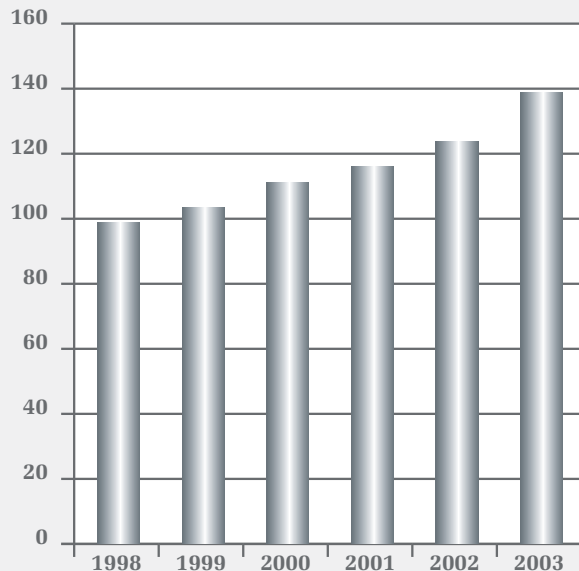
Iedzīvotāju pirkspējas izmaiņas 2003.gadā

2003.gadā mēneša vidējā neto darba samaksa valstī, salīdzinot ar 2002.gadu, pieauga par 10,9%, sasniedzot Ls 138,07 (bruto darba samaksa šajā periodā pieauga par 11,4%). Mēneša vidējā neto darba samaksa privātajā un sabiedriskajā sektorā pieauga par attiecīgi 11,0% un 11,6%. 2003.gadā par 3,4% salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir pieaudzis izmaksāto valsts pensiju vidējais apmērs.

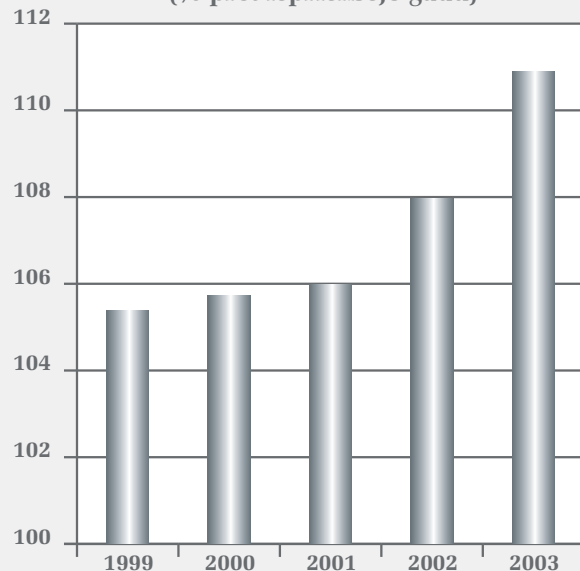
Darba samaksai un vidējam izmaksāto pensiju apmēram pieaugot straujāk par cenām (2003.gada vidējā patēriņa cenu inflācija bija 2,9%), strādājošo pirkspēja valstī kopumā ir pieaugusi par 7,8%, t.sk. privātajā sektorā strādājošo – par 7,9% un sabiedriskajā sektorā strādājošo – par 8,5%. Jāatzīmē, ka paaugstinātā inflācija gada otrajā pusē būtiski neietekmēja pirkspējas pieaugumu – pirmajā pusgadā, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, pirkspēja pieauga par 7,9%, bet otrajā pusgadā – par 7,6%.

Viena iedzīvotāja pilna iztikas minimuma preču un pakalpojumu groza vērtība 2003.gadā pieauga par 5,4%, sasniedzot Ls 93,54.

Strādājošo mēneša vidējā neto darba samaksa (latos)

Strādājošo mēneša vidējā neto darba samaksas dinamika (% pret iepriekšējo gadu)

Box: 1

Impact of regulated prices on inflation in 2003

Inflation in 2003 was higher than in previous years and one of the causes of rising inflation was the increase of regulated prices. Actually, the impact of regulated prices was rather small as concluded by the Commission after analyzing monthly bulletins of the Central Statistical Bureau (CSB), monthly press releases on consumer price changes, and information from CSB on changes of administratively regulated prices, as well as information published by the Bank of Latvia.

Factors causing inflation

Consumer prices in December 2003 compared to December 2002 increased by 3.6%. The average inflation in 2003 was 2.9%. The main factors that caused inflation were:

- Tax changes. Amendments to the law "On value added tax" set 9% tax rate for several groups of goods and services (water supply, sewerage services, waste collection services, as well as mass media, veterinary goods and services, several specialized products, hotel services etc.). In the beginning of 2003 excise tax rate increased for tobacco, heavy fuel oil and alcohol (beer).
- Demand side and monetary factors. Comparatively rapid growth of lending volume and quantity of money in circulation: in December 2003 in comparison to December of the previous year cash in circulation (without residue in cash registers) increased by 10.7%, but the indicator of broad money M2X grew by 21.1%.
- Exchange rate fluctuations. The appreciation of the Euro and the subsequent growth of prices on imported goods increased the annual average inflation level by 0.3 percentage points according to estimates by the Bank of Latvia.
- Tendency for energy resources to become more expensive. The rise of fuel prices due to changes in world markets, as well as the growth of natural gas prices lead to growing district heating prices. The direct impact of natural gas price changes on inflation was only 0.11 percentage points or three hundredths of the aggregate inflation.
- Changes in the administratively regulated prices.

On the whole administratively regulated prices increased by 5.3% in 2003, raising the inflation level by 0.87 percentage points or one fourth of the aggregate inflation. Three fourths were determined by other factors. The administratively regulated prices include not only public services, but also such goods and services as housing rent, medical services, compulsory vehicle third party liability insurance, auto transportation services, parking etc. The growth of administrative prices was mainly influenced by higher taxes for public services regulated by local governments, as well as price rise for energy resources.

Public services regulated at the municipal level

The amendments to the law on value added tax were the trigger for the review of several public service tariffs and as a result the decisions of municipal regulators influenced inflation by at least 0.34 percentage points or a tenth of aggregate inflation: water supply tariffs – by 0.14 percentage points, waste collection tariffs – by 0.12 percentage points, sewerage tariffs – by 0.08 percentage points.

Higher district heating tariffs were set as a result of more expensive energy resources – in December 2003 compared to December of the previous year they were higher by 7.7% thus increasing the annual inflation by 0.34 percentage points or a tenth of aggregate inflation.

Evaluating the price increase by fuel type, it should be noted that natural gas prices were 9.2% higher in December 2003 than in December of the previous year (increasing inflation by 0.11 percentage points), solid fuel (wood, coal etc.) prices in the period grew by 6.0% (impact on inflation 0.04 percentage points), but prices of oil products and gasoline increased by 4.1% (impact on inflation 0.15 percentage points). Thus natural gas tariff increase constituted less than a half of price increase of energy resources over the past year.

Public services regulated at the state level

Of the services regulated by the Commission natural gas tariffs were increased in 2003, as well as tariffs for heat energy and electricity generated by several CHP plants (in Riga, Liepaja, Daugavpils and Cesis) which did not impact inflation directly (indirect impact on district heating prices is evaluated above). Other tariffs regulated by the Commission did not change in 2003.

Natural gas

On April 9, 2003 the Commission approved new natural gas supply tariffs which took effect on July 1, 2003 and increased the tariffs by 12.5% on average. Main reason behind this increase was a considerable rise in prices of natural gas supplied from Russia. After evaluating the tariff proposal the Commission forecasted that the direct impact of tariff changes on consumer price index in 2003 could be 0.13 percentage points assuming that the share of natural gas in the consumption basket does not change. Indirect impact on consumer price index (mainly due to the increase in electricity and district heating prices) was forecasted at 0.54 percentage points. The indirect impact of natural gas tariff increase on the prices of other goods and services is rather small because 62% of the consumed natural gas is used for the generation of electricity and for district heating, 6% is consumed by residents (reflected in direct impact). 24% of the consumed gas is used for industrial purposes and a large portion of gas is consumed in metal and wood processing sectors, which mainly export the output and consequently does not influence the domestic price level. Agriculture, commercial enterprises, institutions and other consumers consume the remaining 9%.

The actual impact of natural gas tariffs on the consumer price index in the second half of 2003 was slightly smaller than forecasted. The direct impact of natural gas tariff increase in July compared to June was 0.07 percentage points, but compared to July of the previous year it was 0.11 percentage points or three hundredths of the aggregate inflation. The indirect price impact was partially reflected in district heating prices. Natural gas constitutes about 32% of the total fuel consumed in Latvia. As mentioned above, gas price increase constituted about a half of the rise in district heating prices in 2003. The Impact of natural gas tariffs on electricity generation costs is reflected in electricity tariffs in 2004.

Electricity

Electricity tariffs did not change in 2003 – a tariff proposal was evaluated and the tariffs approved in October 2003 took effect from January 1, 2004.

Telecommunications

According to CSB data, the prices of fixed telephone services decreased by 0.3% in 2003 reducing the consumer price index by 0.01 percentage point. Although the approved telecommunications tariffs were not changed, the actual prices decreased due to higher discount volume than in the previous year. The prices of mobile phone services decreased by 1.1% (since mobile phone services are not included in the administratively regulated services, CSB data do not allow to determine the impact of these prices on inflation).

Post

Prices of general postal services did not change in 2003.

Railway

Prices of passenger transportation by railway increased by 2.5% raising the inflation level by 0.01 percentage point (CSB does not provide more detail on this position of railway transportation).

Summary of the inflation evaluation

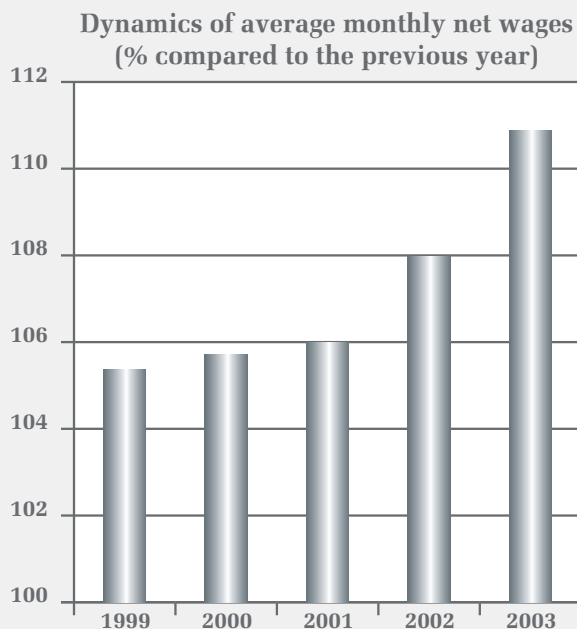
In 2003 the prices of regulated goods and services caused approximately one fourth of the total inflation. The increase of other prices was caused by tax changes, exchange rate fluctuations, increase of quantity of money in circulation and other factors.

Of the prices of regulated services, the tariffs approved by municipal regulators for district heating, water supply and sewerage, and waste collection changed significantly. The increase of these tariffs depended largely on changes in the application of value added tax. Changes in district heating tariffs were determined by energy resources price trends in the world market including a considerable increase of Russian natural gas supply price which was reflected in higher natural gas tariffs.

Of the tariffs approved by the Commission only natural gas tariff changes impacted inflation directly in 2003, but this impact was small and could not significantly influence the total inflation. The indirect impact of natural gas tariffs in 2003 – through district heating prices – constitutes approximately a half of the observed increase of heating prices. Thus the total impact of natural gas tariff changes on inflation in 2003 could be 5-10% of the total inflation of the year.

Changes in purchasing power of the population in 2003

In 2003 the average monthly net wages in the country compared to 2002 increased by 10.9% reaching 138.07 lats (the gross wages in the period grew by 11.4%). The average monthly net wages in the private and public sector increased correspondingly by 11.0% and 11.6%. The average state pension grew by 3.4% in 2003 compared to the previous year.

Due to faster growth of wages and average pensions compared to prices (the average consumer price inflation was 2.9% in 2003), purchasing power of the employed in the country has increased by 7.8%, including the purchasing power of the employed in the private sector – by 7.9% and the employed in the public sector – by 8.5%. The higher inflation in the second half of the year did not significantly influence the growth of purchasing power – in the first half of the year compared to the respective period of the previous year the purchasing power increased by 7.9%, but in the second half of the year – by 7.6%.

One person's monthly average value of minimum basket of goods and services in 2003 grew by 5.4% and reached 93.54 lats.

III. REGULĒJAMĀS NOZARES UN LIELĀKIE PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI

ENERĢĒTIKA

Enerģētikā valsts regulējamās nozares ir elektroapgāde un gāzes apgāde. Elektroapgādē dominējošā loma ir VAS „Latvenergo”, kas saražo vairāk kā 90% Latvijā ražotās elektroenerģijas, nodrošina elektroenerģijas importu, pārvadi, sadali un piegādi lietotājiem. Bez VAS „Latvenergo” darbojas vēl vairāk nekā simts mazo elektrostaciju un 10 licencēti uzņēmumi, kuri veic elektroenerģijas sadali un/vai realizāciju. Dabāsgāzes apgādi Latvijā nodrošina vertikāli integrēts uzņēmums AS „Latvijas Gāze”, bet sašķidrinātās gāzes apgādē savā starpā konkurē apmēram 70 uzņēmumi.

III. REGULATED SECTORS AND LARGEST SERVICE PROVIDERS

ENERGY

In the energy sector regulated activities are electricity supply and gas supply. Electricity supply sector is dominated by the state JSC “Latvenergo” which generates more than 90% of the electricity generated in Latvia, provides electricity import, transmission, distribution and supply to users. Apart from “Latvenergo” there are more than hundred small power generators and 10 licensed electricity distribution and/or sales companies. Natural gas supply in Latvia is provided by vertically integrated JSC “Latvijas Gaze” while about 70 companies compete in the liquefied gas supply sector.

VAS „Latvenergo”

2003.gadā Latvenergo elektrostacijās tika saražotas 3575,5 GWh elektroenerģijas, kas ir 54,1 % no kopējā Latvijas elektroenerģijas patēriņa un 90,1 % no kopējā Latvijā saražotā elektroenerģijas daudzuma.

2003.gadā Latvenergo hidroelektrostacijās saražoja 2212,2 GWh, kas ir 61,9 % no kopējās Latvenergo saražotās elektroenerģijas, bet Rīgas TES saražoja 1363,3 GWh elektroenerģijas, kas ir 38,1 % no kopējās Latvenergo saražotās elektroenerģijas.

2003.gadā pieauga Latvenergo klientu patērētās elektroenerģijas apjoms. Uzņēmums pārdeva 5394 GWh elektroenerģijas, kas ir par 6,9 % vairāk nekā 2002.gadā.

2003.gadā Latvenergo turpināja ilgtermiņa programmā nosprausto aktīvu atjaunošanas un attīstības programmu, kopumā investējot 93,1 milj.Ls.

Latvenergo filiāle Tehniskais centrs (TC) nodrošina telekomunikāciju un datu pārraides pakalpojumus Latvenergo administrācijai un filiālēm, kā arī korporatīvajiem un biznesa klientiem, saskaņā ar saņemto licenci publisko telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanai. 2003.gadā TC korporatīvajiem un biznesa klientiem sniedza nomāto līniju pakalpojumus.

Latvenergo tiešie ieguldījumi vides aizsardzības pasākumos 2003.gadā ir vairāk kā 3 milj.Ls – par šiem līdzekļiem stiprināti Daugavas krasti, modernizētas termoelektrostacijas un sadales un pārvades tīkli, apsaimniekoti atkritumi un veikti ikdienas vides aizsardzības pasākumi. Daugavas krastu nostiprināšanā un ainavas sakopšanā investēti vairāk kā 425 tūkst.Ls, bet 378,4 tūkst.Ls izmaksāti Daugavas zivjaudzētāvām kā kompensācija par zivju resursiem nodarītajiem zaudējumiem.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju)

AS „Latvijas Gāze”

2003.gadā AS „Latvijas Gāze” turpināja kotēties Rīgas fondu biržas oficiālajā sarakstā un Baltijas fondu biržas kopējā sarakstā. Akciju cena gada laikā būtiski nemainījās un svārstījās robežās no 5,45 līdz 6,16 Ls/akc. 2003.gadā AS „Latvijas Gāze” akciju apgrozījums Rīgas fondu biržā bija 27,34 milj.Ls. AS „Latvijas Gāze” kapitalizācijas vērtība 2003.gada decembra beigās bija 219,45 milj.Ls. Iepriekšējā pārskata perioda beigās tā sasniedza 217,85 milj.Ls.

Saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas norādījumiem, 2003.gada rudenī mazākuma akcionāriem tika izteikts akciju atpirkuma piedāvājums. Piedāvājumu izteica Ruhrgas Energie Beteiligungs-AG un pārdošanai piedāvāto akciju skaits sasniedza 15642 akcijas. Turklāt saskaņā ar vācu akcionāru vienošanos, E.ON Energie AG piederušās akcijas tika nodotas Ruhrgas Energie Beteiligungs-AG.

Dabāsgāzes realizācija 2003.gadā bija par 59,6 milj.m3 vai 3,8% lielāka nekā 2002.gadā. Gāzes realizācijas apjoma pieaugums 2003.gadā ir skaidrojams ar lielo dabāsgāzes lietotāju patēriņa svārstībām vidējās gaisa temperatūras svārstību rezultātā un jauno lietotāju pieslēgšanu dabāsgāzes apgādes sistēmai.

2003.gadā nebija vērojamas straujas gāzes patēriņa struktūras izmaiņas. Ar jaunu patērētāju pieslēgšanu turpināja samazināties lielo lietotāju ietekme uz kopējiem rezultātiem, taču tā vēl arvien bija nozīmīga. Trīs lielāko dabāsgāzes lietotāju (Latvenergo, Rīgas siltums, Liepājas metalurģs) patēriņš kopējā gāzes realizācijas apjomā sasniedza 49,2%, taču pāris gadus agrāk tas pārsniedza pat 60%.

Saskaņā ar neauditēto informāciju AS „Latvijas Gāze” 2003.gadā patērētājiem pārdeva gāzi un sniedza pakalpojumus par 113 milj.Ls, t.i., par 13,3% vairāk kā 2002.gadā.

AS „Latvijas Gāze” struktūras reorganizācijas rezultātā strādājošo skaits ir stabilizējies ap 1260 cilvēkiem.

Kapitālieguldījumu programmas ietvaros 2003.gadā tika apgūti 15,9 milj.Ls. No kopējām investīcijām 43,3 % izlietoti Inčukalna pazemes gāzes krātuves modernizācijai, 18% maģistrālo gāzes vadu sistēmas attīstībai, bet 38,7% sadales sistēmas attīstībai un jaunu klientu piesaistei.

Kopējais dabāsgāzes vadu garums 2003.gada janvāra sākumā bija 1244 km maģistrālie gāzesvadi un 3507 km sadales vadi. Gada laikā tika izbūvēti 152,3 km sadales vadu, t.sk. 122 km ielas vadi, bet 30,3 km pievadi.

Individuālo lietotāju skaits, kuri gāzi izmanto apkurei, 2003.gadā pieauga par 3389 lietotājiem un gada beigās sasniedza 26,7 tūkstošus. Piecu gadu laikā tas ir pieaudzis par 16,3 tūkst. (par 62,5%).

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju)

State JSC "Latvenergo"

In 2003 3575.5 GWh of electricity were generated in Latvenergo power plants which is 54.1% of the total electricity consumed in Latvia and 90.1% of the total electricity generated in Latvia.

In 2003 Latvenergo generated 2212.2 GWh in hydropower plants which is 61.9% of the total electricity generated by Latvenergo, and Riga thermal power plants generated 1363.3 GWh of electricity which is 38.1% of the total electricity generated by Latvenergo.

In 2003 the quantity of electricity consumed by Latvenergo customers increased. The company sold 5394 GWh of electricity which is 6.9% more than in 2002.

In 2003 Latvenergo continued its long-term program of asset renewal and development by investing a total of 93.1 million lats.

Latvenergo subsidiary Tehniskais centrs (TC) provides telecommunications and data transmission services for Latvenergo administration and subsidiaries, as well as corporate and business customers, in accordance with the license granted for provision of public telecommunications services. In 2003 TC provided leased line services for corporate and business customers.

Direct investments of Latvenergo in environmental protection activities in 2003 constituted more than 3 million lats – these funds were used to fortify the banks of Daugava river, modernize thermal power plants and distribution and transmission networks, manage waste and perform daily environmental protection activities. More than 425 thousand lats were invested in fortification of the banks of Daugava river and improving of the territory, but 378.4 thousand lats were paid to fisheries of Daugava as compensation for the damage done to fish resources.

(Based on unaudited information provided by the company)

JSC "Latvijas Gaze"

In 2003 JSC "Latvijas Gaze" continued to be quoted on the official list of Riga Stock Exchange and on the list of Baltic Stock Exchange. The share price did not change significantly over the year and fluctuated in the interval from 5.45 to 6.16 lats per share. The turnover of the shares of JSC "Latvijas Gaze" in Riga Stock Exchange in 2003 was 27.34 million lats. The value of capitalization of JSC "Latvijas Gaze" was 219.45 million lats at the end of December 2003. At the end of the previous report year it reached 217.85 million lats.

According to instructions of the Financial and Capital Market Commission, minority shareholders received a share repurchase offer in the fall of 2003. The offer was expressed by Ruhrgas Energie Beteiligungs-AG and 15642 shares were offered for sale. In accordance with the agreement by German shareholders shares belonging to E.ON Energie AG were transferred to Ruhrgas Energie Beteiligungs-AG.

Natural gas sales in 2003 were by 59.6 million m³ or 3.8% higher than in 2002. The increase in gas sales in 2003 is explained by fluctuations of consumption of large natural gas users as a result of fluctuations of the average air temperature and connection of new users to the natural gas supply system. In 2003 no rapid changes of the gas consumption structure were observed. Due to connection of new consumers the impact of large users on the total results continued to decline although it was still considerable. Consumption by the three largest natural gas users (Latvenergo, Rigas siltums, Liepajas metalurģs) reached 49.2% of the total gas sales volume, but only a few years ago it even exceeded 60%.

According to unaudited information in 2003 JSC "Latvijas Gaze" sold gas and provided services to customers for 113 million lats which is 13.2% more than in 2002.

As a result of structural reorganization of JSC "Latvijas Gaze" the number of employees has stabilized at about 1260 persons.

15.9 million lats were used for the capital investment program in 2003. 43.3% of the total investment was spent on the modernization Incukalna underground gas storage, 18% – on the development of the gas transmission system, and 38.7% – on the development of the distribution system and connection of new customers.

At the beginning of January 2003 the total length of natural gas pipelines was 1244 km of gas transmission pipelines and 3507 km of distribution pipelines. 152.3 km of distribution pipelines including 122 km of street pipelines and 30.3 km of auxiliary pipelines were built during the past year.

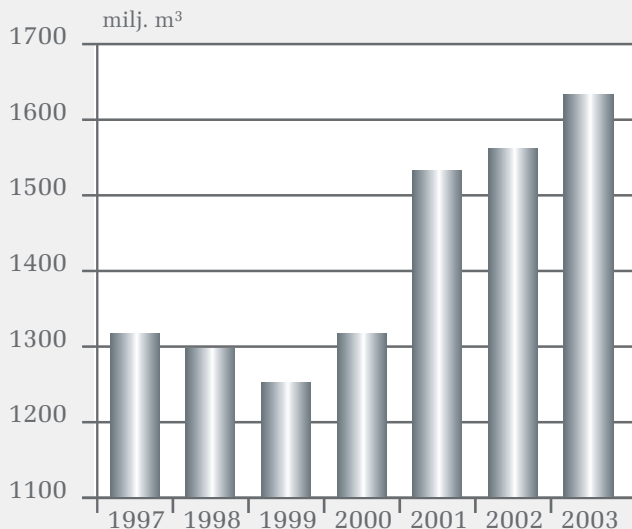
The number of individual users who use gas for heating increased by 3389 users in 2003 and reached 26.7 thousand at the end of the year. Over five years the number of these customers has increased by 16.3 thousand (65.2%).

(Based on unaudited information provided by the company)

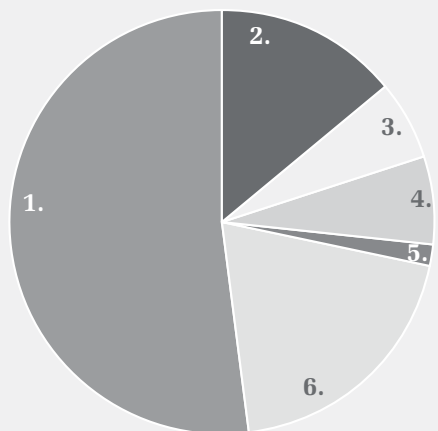
Saskaņā ar AS „Latvijas Gāze” operatīvajiem datiem, 2003.gadā Latvijā dabasgāzes patēriņš bija 1629 milj.m³, tas ir, par 3,8% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

According to the operational data of JSC “Latvijas Gaze” in 2003 the natural gas consumption in Latvia was 1629 million m³ which is 3.8% more than in a year ago.

Dabasgāzes patēriņš
Natural gas consumption

Dabasgāzes patēriņa struktūra 2003.gadā*
Natural gas consumption structure in 2003*

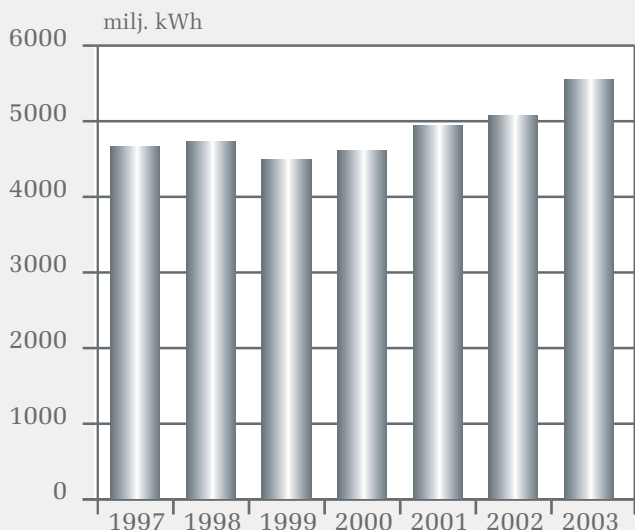
1. Centralizētā siltumapgāde / Centralized heating supply
2. Elektroenerģijas ražošana / Electricity generation
3. Komunālie uzņēmumi / Communal enterprises
4. Mājsaimniecības / Households
5. Lauksaimniecība / Agriculture
6. Rūpniecība / Industry

*(AS „Latvijas Gāze” dati)
*(JSC “Latvijas Gaze” data)

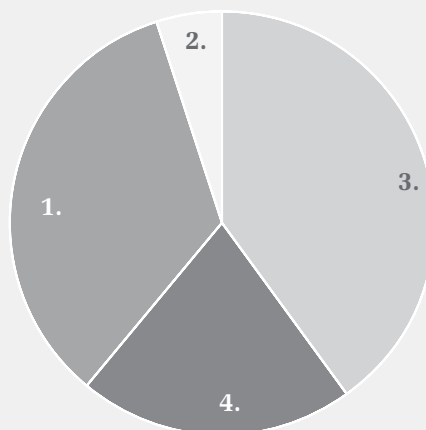
Saskaņā ar operatīvajiem datiem 2003.gadā Latvijā elektroenerģijas patēriņš salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pieauga par 5,7% un bija 5418 milj. kWh. Kopējais Latvijas elektroenerģijas tirgus apjoms 2003.gadā bija 6390 milj. kWh, no tā 40% veidoja importētā elektroenerģija.

According to the operational data electricity consumption in Latvia increased by 5.7% in 2003 compared to the previous year and was 5418 million kWh. The total volume of electricity market in Latvia in 2003 was 6390 million kWh of which 40% was imported electricity.

Elektroenerģijas patēriņš
Electricity consumption

Elektroenerģijas piegādes struktūra 2003.gadā*
Electricity supply structure in 2003

1. Imports / Import
2. TES / Thermal
3. HES / Hydro
4. Neatkarīgie ražotāji / Independent generators

Elektroenerģija

Elektroenerģijas apgādē konkurence iespējama ražošanas jomā un enerģijas realizācijā, savukārt pārvades un sadales tīklos tehnoloģiski konkurences iespējas ir ierobežotas. Būtiski, lai tīklu pakalpojumu sniedzējs nodrošinātu trešās puses pieeju, kas dod iespēju enerģijas tirgotājiem vai lietotājiem izmantot energoapgādes tīklus enerģijas saņemšanai no ražotājiem vai citiem tirgotājiem. Šādu konkurences sekmēšanas modeli paredz arī Eiropas Savienības direktīvas.

Attiecībā uz konkurenci elektroenerģijas ražošanas jomā jāatzīmē, ka relatīvi zemās importa elektroenerģijas cenas nesekmē jaunu neatkarīgu enerģijas ražotāju ienākšanu tirgū. Pēdējos gados Latvijā attīstījusies tikai tāda veida elektroenerģijas ražošana, kam nodrošinātas valsts atbalsta cenas – koģenerācija, mazās hidroelektrostacijas un vēja elektrostacijas. Konkurence elektroenerģijas ražošanas jomā ir tieši saistīta ar divpusējiem tirdzniecības darījumiem, kuros iesaistīti arī ārvalstu piegādātāji, un ar ražošanas cenu deregulāciju.

Izstrādājot atsevišķas metodikas katram elektroapgādes procesa tehnoloģiskajam posmam un nosakot atsevišķus tarifus enerģijas ražošanai, tīkla pakalpojumiem un realizācijai, elektroenerģijas sektors tiek sagatavots konkurencei. Tarifu noteikšana katram elektroapgādes veidam dod iespēju nesasaistīt tarifu regulēšanu ar elektroapgādes uzņēmumu organizatorisko struktūru. Metodiski ir nodalīta realizācijas tarifu noteikšana saistītajiem lietotājiem, tajā pašā laikā paredzot, ka tirgū ienāks elektroenerģijas realizētāji, kuri piedāvās elektroenerģiju par cenām, kuras konkurēs ar esošajiem tarifiem, tā stimulējot lietotājus iesaistīties brīvā elektroenerģijas tirgū, slēdzot divpusējos darījumus par elektroenerģijas pārvadīšanu un iepirkšanu. Tas ir īpaši būtiski laikā, kad Latvija pievienojas Eiropas Savienībai un sāk ievērot prasības attiecībā uz neatkarīgu pārvades un sadales uzņēmumu darbību.

Katru gadu arvien lielākam skaitam uzņēmumu tiek dota iespēja izvēlēties citu elektroenerģijas piegādātāju, un līdz 2007.gad-

Electricity

In the electricity supply sector competition is possible for generation and sales, but in transmission and distribution networks competition is technologically limited. It is essential that network service provider ensures third party access which gives an opportunity for energy traders or users to use electricity supply networks for receiving energy from generators or other traders. EU directives also envisage such a competition promotion model.

Regarding competition in electricity generation sector it must be noted that the relatively low imported electricity prices do not encourage the entrance of new independent energy generators into the market. Over the recent years only such electricity generation which has guaranteed state support prices has developed in Latvia – CHP, small hydro-power plants and wind power generators. Competition in the electricity generation sector is directly connected with bilateral trade agreements with foreign suppliers and with deregulation of generation prices.

By developing separate methodologies for each technological stage of electricity supply process and setting separate tariffs for energy generation, network services and sales, the electricity sector is prepared for competition. Tariff setting for each type of electricity supply provides the possibility not to connect tariff regulation with organizational structure of electricity supply companies. Setting of sales tariffs for captive users is methodologically separated, at the same time foreseeing that electricity traders will enter the market and will offer electricity at prices which will compete with the existing tariffs, thus stimulating users to join the free electricity market by concluding bilateral agreements on electricity transmission and purchase. It is especially significant at a time when Latvia joins the European Union and undertakes compliance with the requirements for independent transmission and distribution companies.

Each year more and more companies are given a chance to choose alternative electricity supplier and by 2007 all electricity mar-

am pilnīgi visam elektroenerģijas tirgum ir jābūt atvērtam konkurencei, kas nozīmē, ka arī iedzīvotāji varēs brīvi izvēlēties, no kā pirkt elektroenerģiju.

2003.gadā izmantot tiesības izvēlēties elektroenerģijas piegādātāju varēja tie lietotāji, kuru elektroenerģijas gada patēriņš bija 20 GWh. Līdz šim kvalificēto lietotāju statusu nav izmantojis neviens no 20 šim statusam atbilstošajiem rūpniecības, transporta un komunikāciju uzņēmumiem. Kaut arī formāli elektroenerģijas tirgus atvēršanas pakāpe ir 17%, jāsecina, ka arī 2003.gadā reāla tirgus atvēršana nav notikusi. 2004.gadam noteiktie jaunie elektroenerģijas pārvades un sadales pakalpojumu tarifi ir samazinājuši disproporciju starp augsta, vidēja un zema sprieguma lietotājiem, un tas nozīmē, ka tieši 110 kV pieslēguma (bet vairums kvalificēto lietotāju izmanto šo pieslēgumu) lietotājiem būs papildu stimuls meklēt elektroenerģijas piegādātāju un slēgt divpusējos darījumus.

Pie priekšdarbiem efektīvas konkurences ieviešanā elektroenerģijas apgādes jomā pieskaitāma šķērssubsīdiju samazināšana 2003.gadā apstiprinātajos elektroenerģijas tarifos. Tuvinot tarifus faktiskajām izmaksām, lielāks tarifu pieaugums bija vērojams zema sprieguma pieslēgumiem, kamēr augsta sprieguma pieslēgumiem tarifi samazinājās. Šāda tarifu un izmaksu samērošana jāveic, lai radītu priekšnoteikumus elektroenerģijas brīvai tirdzniecībai un novērstu iespējas noteiktām lietotāju grupām gūt labumu uz citu grupu rēķina. Vairāk par šķērssubsīdiju novēršanu skatīt sadaļā par tarifu noteikšanu.

Gāzes apgāde

Dabāsgāzes apgādes jomā Latvija ir atkarīga no ārējiem piegādātājiem – gan AAO Gazprom, gan SIA Itera-Latvija piegādā Krievijas gāzi. Alternatīva gāzes piegāde būtu iespējama, ja Krievijā gāzes tirgus tiktu liberalizēts, vai arī jātiktu nodrošināti savienojumi ar citām ES valstīm un Norvēģiju, kas prasītu ievērojamus papildu ieguldījumus.

Aizvadītajā gadā Komisija ir strādājusi pie līdzvērtīgu apstākļu nodrošināšanas dažādām dabāsgāzes lietotāju grupām. Izstrādājot tarifu aprēķināšanas metodikas, tajās ir iekļauti vienoti izmaksu attiecināšanas principi, panākot vienādas abonēšanas mak-

ket must be opened for competition which means that households will also be able to freely choose the electricity supplier.

In 2003 the right to choose electricity supplier could be exercised by the users whose annual electricity consumption exceeds 20 GWh. So far the eligible user status has not been used by any of 20 industrial, transportation and communications companies corresponding to their eligibility criteria. Although formally the degree of electricity market opening is 17% it must be concluded that real market opening has not taken place in 2003. The new electricity transmission and distribution service tariffs for 2004 have decreased the disproportion among high, medium and low voltage users which means that users of 110 kV connection (most eligible users use this connection) will have an additional incentive to look for an electricity supplier and conclude bilateral agreements.

Preliminary tasks for introduction of efficient competition in the electricity supply sector include reduction of cross-subsidies, implemented in electricity tariffs approved in 2003. By aligning tariffs with actual costs a larger tariff increase was observed for low voltage connections while for high voltage connections tariffs decreased. Such alignment of tariffs and costs must be performed to create preconditions for free trading of electricity and prevent benefits to certain user groups at the expense of other groups. More information on elimination of cross-subsidies is available in the section on tariff setting.

Gas supply

In the natural gas supply sector Latvia is dependent on foreign suppliers – both JSC Gazprom and LLC Itera-Latvija supply Russian gas. Alternative gas supply would be possible if the gas market will be liberalized in Russia or connections with other EU countries and Norway will be constructed which would require considerable additional investments.

In the previous year the Commission worked on creating equal conditions for different groups of natural gas users. Elaboration of tariff calculation methodologies provides for unified cost allocation principles,

sas piemērošanu fiziskām un juridiskām personām, kā arī lietotājiem, kas gāzi izmanto apkures vai sadzīves vajadzībām. Tādā veidā ir novērsta iepriekšējos gados izveidojusies ekonomiski nepamatotā situācija, kad politisku apsvērumu dēļ dažām lietotāju grupām tika piemēroti labvēlīgāki nosacījumi. Konkurenci nozarē sekmē arī pakāpeniska tarifu differences palielināšana atkarībā no patērētās gāzes apjoma. Pirms jauno tarifu spēkā stāšanās atsevišķos gadījumos centralizētās siltumapgādes uzņēmumi ar lielu patēriņa apjomu maksāja pat vairāk nekā individuālās gāzes apkures izmantotāji ar daudzkārt mazāku patēriņu, kas faktiski nostādīja centralizētās siltumapgādes uzņēmumus nevienlīdzīgas konkurences situācijā. Lai samazinātu negatīvo iespaidu uz lietotājiem, ko radīs tarifu differences palielināšana, tā tiks veikta pakāpeniski trīs gadu periodā.

Sašķidrinātās naftas gāzes jomā Latvijā darbojas ievērojams skaits nelielu uzņēmumu, kas veic gāzes uzglabāšanu, iepildīšanu balonos un tirdzniecību. Šo uzņēmumu starpā pastāv konkurence, kā rezultātā nevienam no sašķidrinātās gāzes uzņēmumiem nav iespējams diktēt savas cenas. Vienlaikus gan jāatzīmē, ka mēģinājumi konkurences ietekmē samazināt darbības izmaksas atsevišķos gadījumos negatīvi iespaido sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Lietotāju interešu aizsardzība

Pildot Enerģētikas likumā un likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” noteiktos uzdevumus, Komisija izskata enerģijas lietotāju sūdzības (pretenzijas) par energoapgādes uzņēmumu pakalpojumu sniegšanu. 2003.gadā enerģētikas nozarē kopumā ir saņemtas un izskatītas 59 sūdzības (pretenzijas), no tām 35 par elektroapgādi, 13 par dabasgāzes apgādi, 7 par siltumapgādi un 4 par citiem jautājumiem.

No juridiskām personām ir saņemtas 8 (13,5%) un no fiziskām personām ir saņemta 51 (86,5%) sūdzība (pretenzija). Sūdzības tiek izvērtētas pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 10.panta trešo daļu un likumu „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”. Vērtējot šīs sūdzības, ir konstatēts, ka pamatotas ir 11, nepamatotas – 31 un tās, kas neattiecas uz Komisijas

resulting in equal subscription fee for both natural and legal persons, as well as users who use gas for heating or for everyday needs. By this the economically unreasonable situation has been corrected and some groups of users are no longer treated more favorably than others. Competition in the sector is also promoted by a gradual increase of tariff difference depending on the amount of gas consumed. Before the new tariffs took effect in some cases centralized district heating companies with large consumption volumes paid higher price than users of individual gas heating with much lower consumption volumes, placing district heating companies in disadvantageous competitive position. To reduce the negative impact on users created by the increase of tariff difference it will be introduced gradually over a three year period.

In the liquefied gas sector a considerable number of medium and small companies provide gas storage, filling and sales services. Competition exists among these companies and as a result none of the liquefied gas companies can significantly influence the price. At the same time attempts to reduce operational costs due to competition negatively influences the quality of provided services in some cases.

Protection of consumer interests

Fulfilling the tasks specified in the Energy law and the law “On regulators of public services” the Commission considers complaints of energy users concerning the provision of services by energy supply companies. In 2003 59 complaints were received and considered in the energy sector of which 35 were related to electricity supply, 13 – to natural gas supply, 7 – to heat supply and four dealt with other issues.

8 complaints (13.5%) were received from legal persons and 51 complaints (86.5%) from natural persons. Complaints are analyzed according to the third part of Section 10 of the law “On regulators of public services” and the law “Procedure for consideration of applications, complaints and proposals in state and municipal institutions”. After the analysis of these complaints it was concluded that 11 had real grounds, 31 were not

kompetenci – 17. Visvairāk nepamatotu sūdzību ir par elektroenerģijas piegādes pārtraukšanu un nelikumīgu elektroenerģijas lietošanu.

Saņemto sūdzību (pretenziju) priekšmets ir ļoti dažāds. Elektroenerģijas apgādē sūdzības ir par pieslēguma maksas piemērošanas kārtību, elektroenerģijas piegādes pārtraukšanu, neprecīzu uzskaiti un apmaksu, nelikumīgi lietošanu un nekvalitatīviem pakalpojumiem, gāzes apgādē sūdzības ir par tarifu piemērošanu un norēķinu kārtību, tarifu aprēķināšanas metodiku pilnveidošanas nepieciešamību.

Pārskats par sūdzībām sniedz daļēju priekšstatu par konkrēto pakalpojuma veidu un tā kvalitāti, jo lielākā daļa sabiedrisko pakalpojumu lietotāju sūdzības tiek adresētas tieši sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam. Ņemot vērā, ka ir saņemta virkne nepamatotu sūdzību, energoapgādes uzņēmumiem vajadzētu pievērst lielāku uzmanību lietotāju informēšanai par enerģijas uzskaiti, norēķinu kārtību, tarifu piemērošanu, kā arī par citiem ar pakalpojumu saistītiem pasākumiem.

Izskatot VAS „Latvenergo” elektroenerģijas apgādes tarifu projektu, Komisija pievērsa padziļinātu uzmanību neelektrificēto lauku saimniecību jautājumam. Sarunās ar VAS „Latvenergo” un Latvijas pašvaldību savienības pārstāvjiem, kā arī apmeklējot vairākas neelektrificētās mājas, tiekoties ar to iedzīvotājiem un vietējo pašvaldību pārstāvjiem, Komisija apzināja problēmas apmērus un iemeslus. Lai nodrošinātu šo saimniecību apgādi ar elektroenerģiju, VAS „Latvenergo” paredzēja par saviem līdzekļiem veikt agrāk nepieslēgto māju elektrificēšanu.

Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstības veicināšana

Enerģētikas nozarē pakalpojumu sniedzēju attīstības veicināšana norit, nodrošinot pakalpojumu sniedzējiem stabilu un prognozējamu darbības vidi. 2003.gadā Komisija izstrādāja un apstiprināja vairākas tarifu aprēķināšanas metodikas, kas dod iespēju uzņēmumiem prognozēt tarifus un plānot savu darbību ilgākā termiņā, kā arī nodrošina pamatotu izmaksu iekļaušanu tarifos, paredzot iespēju veikt nepieciešamās investīcijas. Uzņēmējdarbības finansējuma nodrošināšanai

justified and 17 were pertaining to the competence of other institutions. Majority of unjustified complaints were related to interruption of electricity supply and illegal use of electricity.

The received complaints concern various issues. In the electricity supply sector complaints are related to the new customer connection fee calculations, interruption of electricity supply, inaccurate accounting and payment, illegal use and low quality services, in the gas supply complaints are related to tariff application and settlement procedure, suggestions on improvement of tariff calculation methodologies.

The overview of complaints gives an obscure understanding of the specific service type and its quality because most complaints are sent directly to a public service provider. Since several unjustified complaints were received, energy supply companies should pay more attention to inform users on energy accounting, settlement procedures, tariff application, as well as other issues.

While analyzing JSC “Latvenergo” electricity supply tariff proposal the Commission paid additional attention to the issue of rural farms without electricity supply. In discussions with JSC “Latvenergo” and representatives from the Union of Local and Regional Governments of Latvia, as well as visiting several houses without electricity supply, meeting their inhabitants and representatives of local municipalities, the Commission identified the scope and reasons of the problem. In order to supply these households with electricity JSC Latvenergo plans to provide its own resources for electrification of houses without electricity supply.

Promotion of public service provider development

In the energy sector promotion of service provider development is carried out by providing a stable and predictable working environment for service providers. In 2003 the Commission elaborated and approved several tariff calculation methodologies which give companies an opportunity to forecast tariffs and plan operation in longer term. These methodologies also ensure tariffs covering justified costs including the necessary investments. Financing of operations is

tiek izmantota kapitāla atdeves pieeja, nosakot tirgus situācijai un katra uzņēmuma specifikai atbilstošu kapitāla atdeves likmi, kas nodrošina gan īpašnieku, gan kreditoru veikto ieguldījumu aizsardzību. Savukārt uzņēmējdarbības efektivitātes stimulēšanai tiek izmantota cenu griestu metode, kas paredz noteikta efektivitātes uzlabojuma sasniegšanu.

Elektroenerģijas apgādes jomā Komisijas izstrādātās metodikas un pēc tām aprēķinātie tarifi deva iespēju VAS „Latvenergo” pārskatīt izmaksu sadalījumu starp sprieguma pakāpēm un lietotāju grupām, samazinot šķērssubsīdijas un nosakot katrai lietotāju grupai izmaksām atbilstošus tarifus. Tā rezultātā uzņēmumam tiek nodrošināta pamatota atdeve no veiktajiem ieguldījumiem visos elektroenerģijas apgādes tehnoloģiskajos posmos. Turklāt trīs gadu regulēšanas cikla piemērošana rada stabilu pamatu investīciju plāna realizēšanai un nepieciešamā finansējuma piesaistīšanai.

Komisijas izstrādāto elektroenerģijas apgādes metodiku piemērošana nelieliem elektroenerģijas sadales un realizācijas uzņēmumiem, kas uzsākta 2003.gada otrajā pusē, uzlabo šo uzņēmumu situāciju, nosakot konkrētus specifiskajai situācijai un uzņēmumu izmaksām atbilstošus tarifus. Līdzšinējā prakse, kad nelieli elektroenerģijas apgādes uzņēmumi darbojās pēc vienotiem tarifiem, neatbilda likuma prasībām par tarifu atbilstību izmaksām un bija par pamatu vairākiem strīdiem starp pakalpojumu sniedzējiem un saņēmējiem. Nelielu elektroenerģijas sadales un realizācijas uzņēmumu tarifu noteikšana turpinās 2004.gadā, sakārtojot šo uzņēmumu darbības ekonomiskos aspektus un nonākot pie pamatotiem tarifiem visiem elektroenerģijas lietotājiem valstī.

Koģenerācijas jomā Komisijas izstrādātā metodika paredz īpašu pieeju jaunām koģenerācijas stacijām, kuras tikko uzsākušas darbību vai arī darbojas ne vairāk kā desmit gadus. Šādām stacijām elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas tarifi tiek noteikti, izejot no metodikā fiksētas veikto ieguldījumu iekšējās peļņas normas desmit gadiem. Peļņas norma noteikta tā, lai koģenerācijas stacijas lietderīgās kalpošanas laikā investors atgūtu

based on the rate of return approach, where the return rate corresponds to the market situation and characteristics of each particular company, thus ensuring the protection of investments of both owners and creditors. In order to provide incentives for efficiency improvements the price cap method is used, specifying efficiency targets over several years.

In the electricity supply sector Commission's methodologies and tariffs calculated according to them gave state JSC “Latvenergo” a chance to review cost distribution among voltage levels and user groups by decreasing cross-subsidies and setting tariffs corresponding to costs for each user group. As a result company receives a reasonable return from the investments made in all technological stages of electricity supply. Moreover, application of a three year regulation cycle creates a stable foundation for implementation of investment plan and attraction of necessary financing.

Application of Commission's electricity supply methodologies to medium and small electricity distribution and sales companies which was started in the second half of 2003 improves the situation of these companies by setting tariffs corresponding to the specific costs of these companies. The previous practice when small electricity supply companies were using unified tariffs did not meet the requirements of the law on correspondence of tariffs to costs and caused several disputes between service providers and users. Tariff setting for medium and small electricity distribution and sales companies continues in 2004 adjusting the economic aspects of operation of these companies and reaching reasonable tariffs for all electricity users in the country.

In the CHP sector the Commission's methodology provides a special approach for new CHP plants which have just started operating or are in operation for not more than 10 years. For such plants electricity and heat energy generation tariffs are set according to internal rate of return on investment for 10 years which is specified in the methodology. The rate of return is specified in such a way that during useful service of the CHP plant the investor would recover the invested

ieguldītos līdzekļus, vienlaikus tarifam nepārsniedzot efektīvas koģenerācijas stacijas etalona līmeni. Savukārt koģenerācijas stacijām, kuras jau ir ekspluatācijā vairāk kā desmit gadus, tarifi tiek noteikti trīs gadu periodam, ierobežojot vidējo kopkapitāla rentabilitāti, kā arī nepārsniedzot efektīvas koģenerācijas stacijas etalona līmeni. Šādi tarifu noteikšanas periodi un kapitāla izmaksu aprēķina principi veido ekonomiski pamatotu un samērīgu atbalstu koģenerācijas attīstībai.

Dabasgāzes apgādes jomā agrāk noteiktie tarifi neatspoguļoja faktisko izmaksu diferenci dažādām lietotāju grupām, radot izkropļotu tirgus situāciju, kurā nepamato ti tika stimulēti individuālās gāzes apkures izmantotāji un apgrūtināta centralizētās siltumapgādes attīstība. Turklāt kopējais tarifu līmenis nenodrošināja pietiekamus līdzekļus savlaicīgai pamatlīdzekļu atjaunošanai. Izstrādājot jaunu metodiku un 2003.gada pirmajā pusē apstiprinot jaunus dabasgāzes apgādes tarifus, Komisija noteica AS „Latvijas Gāze” pamatotu kapitāla atdeves likmi, kā rezultātā uzņēmums atsāka modernizācijas programmas realizāciju, atjaunojot Inčukalna pazemes gāzes krātuves iekārtas, maģistrālos gāzes vadus un gāzes sadales stacijas. Turklāt jauno tarifu līmenis bija pietiekams, lai atsāktu iepriekš apturēto jauno gāzes vadu izbūvi, gan pieslēdzot jaunus lietotājus jau gazificētos rajonos, gan uzsākot jaunu maģistrālo vadu būvi, no kuriem būtiskākais ir Rēzeknes gazifikācijas projekts. 2003.gadā apstiprinātie tarifi paredz pakāpenisku tarifu pieaugumu trīs gadu laikā, vienlaikus palielinot tarifu diferenci starp liela apjoma patērētājiem un individuāliem patērētājiem. Šāda differences palielināšana novērš iepriekš izkropļoto tirgus situāciju, tuvinot katras lietotāju grupas tarifus tām izmaksām, kas saistītas ar gāzes apgādi konkrētajai grupai atkarībā no katra lietotāja patērētā gāzes apjoma.

Sašķidrinātās gāzes apgādes jomā Komisijas darbs 2003.gadā bija vērsts uz regulējošās vides sakārtošanu, uzlabojot Komisijas sadarbību ar citām regulējošām institūcijām un strādājot pie uzņēmumiem izvirzīto prasību saskaņošanas.

funds and simultaneously the tariff would not exceed the benchmark level of an efficient CHP plant. For CHP plants which are in operation for more than 10 years tariffs are set for a three year period limiting the average profitability of the capital employed, as well as imposing the criteria of benchmark level against an efficient CHP plant. Such tariff setting periods and calculation principles of capital costs constitute economically justified and proportionate support for development of CHP.

In the natural gas supply sector the previous tariffs did not reflect the difference of actual costs for various user groups creating a distorted market where users of individual gas heating were unreasonably stimulated and development of centralized district heating companies was impeded. Moreover, the total tariff level did not provide sufficient funding for timely renewal of fixed assets. By developing new methodologies and approving new natural gas supply tariffs in the first half of 2003 the Commission set a reasonable rate of return on capital for JSC “Latvijas Gāze” and the company resumed the modernization program renovating facilities of Incukalna underground gas storage, gas transmission pipelines and gas distribution stations. The new tariff level was sufficient to resume the suspended construction of new gas pipelines, connecting new users in gasified regions and starting construction of new transmission pipelines the most important of which is the gasification project of Rēzekne. Tariffs approved in 2003 provide a gradual tariff increase over a three year period, simultaneously increasing tariff difference between large consumers and individual consumers. Such an increase of tariff difference eliminates the previous situation of distorted price signals and aligns the tariffs of each user group with the costs of gas supply for these groups depending on the gas volume consumed by each user.

In the liquefied gas supply sector the work of the Commission in 2003 was directed towards improving the regulatory environment by intensifying the cooperation of the Commission with other regulatory institutions and harmonizing requirements for companies.

2001.gada 3.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr.297 nosaka sabiedrisko pakalpojumu veidus valsts regulējamās nozarēs, kuru sniegšanu nepieciešams regulēt. Enerģētikā licences tiek izsniegtas un tarifi noteikti sekojošiem energoapgādes veidiem:

1. Koģenerācijas stacijām, kuru maksimālā slodze ir lielāka par vienu megavatu;
2. Elektroenerģijas ražošanai stacijās, kuru jauda ir lielāka par vienu megavatu, t.sk. hidroelektrostacijās, vēja stacijās, kondensācijas stacijās;
3. Elektroenerģijas pārvadei, ja spriegums ir 110 kilovoltu un lielāks, elektroenerģijas sadalei, ja spriegums ir lielāks par vienu kilovoltu un nepārsniedz 110 kilovoltus, un elektroenerģijas realizācijai jebkuriem enerģijas lietotājiem, ja realizācijas apjoms pārsniedz 4000 megavattstundu gadā;
4. Dabasgāzes uzglabāšanai, pārvadei, sadalei un realizācijai jebkuriem enerģijas lietotājiem;
5. Sašķidrīnātās gāzes uzglabāšanai un iepildīšanai tvertnēs, cisternās vai balonos, sadalei, realizācijai jebkurā pildījumā (izņemot naftas gāzes un citus gāzveida oglekļaūdeņražus, kurus izmanto par degvielu).

Kopā līdz 2003.gada 31.decembrim elektroapgādē ir izsniegtas 73 licences, t.sk. 33 licences elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai koģenerācijas stacijās, 14 licences vēja stacijām, 2 licences hidroelektrostacijām, 1 licence elektroenerģijas pārvadei, 14 licences elektroenerģijas sadalei un 9 licences elektroenerģijas realizācijai. No tām 2003.gadā 3 licences izsniegtas koģenerācijas stacijām, 1 – sadalei un 3 – realizācijai. Atkārtotas licences izsniegtas 5 uzņēmumiem.

Dabas gāzes apgādē monopoluzņēmumam AS „Latvijas gāze” ir pa vienai licencei dabas gāzes uzglabāšanai, pārvadei, sadalei un realizācijai.

Sašķidrīnātās gāzes apgādē līdz 2003.gada 31.decembrim kopā ir izsniegtas 27 licences uzglabāšanai un iepildīšanai, 37 licences sadalei un 58 realizācijas licences, no tām 2003.gadā tika anulētas 15 licences. 2003.gadā tika izsniegtas jaunas 4 licences un 5 atkārtotas licences sašķidrīnātās gāzes realizācijai un 1 licence sadalei.

Cabinet of Ministers regulations No.297 of July 3, 2001 specify the state regulated types of public services. In energy sector licenses are issued and tariffs are set for the following types of energy supply:

1. CHP plants with the maximum capacity exceeding one megawatt;
2. Electricity generation in hydropower plants, wind power generators, condensation plants with the capacity exceeding one megawatt;
3. Electricity transmission if voltage is 110 kilovolts and higher, electricity distribution if voltage exceeds one kilovolt and does not exceed 110 kilovolts and electricity sales to any energy user if the sales volume exceeds 4000 megawatt hours per year;
4. Natural gas storage, transmission, distribution and sales to any energy user;
5. Liquefied gas storage and filling into containers, cisterns or gas-cylinders for sales in any type of container (except oil gas and other gaseous hydrocarbons used as fuel).

By December 31, 2003 73 licenses had been issued in the electricity supply sector including 33 licenses for electricity and heat energy generation in CHP plants, 14 licenses for wind power generators, two licenses for hydropower plants, one license for electricity transmission, 14 licenses for electricity distribution and 9 licenses for electricity sales. These include 3 licenses for CHP plants, one license for distribution and three licenses for sales issued during 2003. Renewed licenses were issued for five companies.

In the natural gas supply sector JSC “Latvijas gāze” has one license for each sector of natural gas storage, transmission, distribution and sales.

By December 31, 2003 in the liquefied gas supply 27 licenses were issued for storage and filling, 37 licenses for distribution and 58 licenses for sales of which 15 licenses were cancelled in 2003. Four new and five renewed licenses were issued for liquefied gas sales and one license for distribution in 2003.

Gāzes apgāde

2003.gada 24.janvārī Komisijas padome apstiprināja dabasgāzes apgādes tarifu aprēķināšanas metodikas. Tās ir 4 metodikas – dabasgāzes uzglabāšanas, pārvades, sadales pakalpojumu tarifu, kā arī realizācijas gala tarifu noteikšanai. Līdz ar to spēku zaudēja Energoapgādes regulēšanas padomes (iepriekšējā regulatora) apstiprinātā metodika, kas paredzēja vienu tarifu attiecībā uz visiem gāzes apgādes posmiem.

Metodikas izvirza prasības nodalīt izmaksas, kas rodas katrā no dabas gāzes apgādes posmiem. Tādejādi ir izveidots mehānisms izmaksu skaidrai un pārskatāmai sagrupēšanai, lai atvieglotu tarifu pamatotības izvērtēšanu.

Jaunās metodikas paredz izmantot citus izmaksu attiecināšanas nosacījumus, kamēr iepriekšējā metodika pieļāva izmaksām neatbilstošus tarifus. Jaunā pieeja deva iespēju atteikties no nepamatotām šķērssubsīdijām, kādas līdz šim pastāvēja starp atsevišķām lietotāju grupām.

Izstrādāti vienoti principi abonēšanas maksas noteikšanā – tā jāmaksā visiem lietotājiem. Tas ļauj novērst līdz šim eksistējušās tirgus deformācijas, kad dažādas iedzīvotāju grupas maksāja dažādu abonēšanas maksu, bet mazie komerciālie lietotāji ar iedzīvotājiem līdzvērtīgu patēriņa apjomu abonēšanas maksu nemaksāja vispār.

Līdz ar jauno metodiku pieņemšanu vienkāršota tarifu pārskatīšanas procedūra un izmaiņu veikšana pārskata cikla laikā. Visas metodikas paredz piemērot tarifu griestu principu, līdz ar to maksimālais tarifs tiks periodiski koriģēts saistībā ar inflācijas un uzņēmuma darbības efektivitātes izmaiņām. Metodika izstrādāta sadarbībā ar uzņēmuma pārstāvjiem, ņemot vērā konsultatīvās padomes un citu ekspertu ieteikumus.

Elektroenerģija

2003.gada 29.janvārī Komisijas padome apstiprināja elektroenerģijas apgādes tarifu aprēķināšanas metodikas. Tās ir 4 metodikas – hidroelektrostaciju saražotās elektroenerģijas tarifu, elektroenerģijas pārvades tīklu pakalpojumu tarifu, elektroenerģijas sadales

Gas supply

On January 24, 2003 the Commission's board approved natural gas supply tariff calculation methodologies. There are four methodologies for setting natural gas storage, transmission, distribution service tariffs, as well as sales tariffs for end users. Accordingly the methodology approved by Energy Regulation Council (previous regulator), providing one tariff for all gas supply stages, became void.

Methodologies require separation of costs incurred in each natural gas supply stage. Thus there is a mechanism for clear and distinct grouping of costs to facilitate evaluation of tariffs.

The new methodologies envisage other cost allocation conditions while the previous methodology tolerated tariffs which did not correspond to costs. The new approach enabled elimination of unreasonable cross-subsidies which existed so far between separate user groups.

Unified principles for subscription fee setting were developed – it must be paid by all users. It enables elimination of market distortions which existed so far when different groups of individuals paid different subscription fees, but small commercial users with consumption volume equal to that of individuals did not pay subscription fee at all.

Tariff review procedure and necessary adjustments within the review cycle is simplified after the approval of the new methodologies. All methodologies apply a tariff ceiling principle; accordingly the maximum tariff will be periodically adjusted for changes in inflation and operational efficiency of the company.

The methodology was developed in cooperation with the representatives of the company and taking into account the recommendations of the Counseling Board and other experts.

Electricity

On January 29, 2003 the Commission's board approved electricity supply tariff calculation methodologies. There are four methodologies – tariff calculation methodology for electricity generated by hydropower plants, electricity transmission network service tariff calculation

tīklu pakalpojuma tarifu un elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķinu metodikas. Līdz ar metodiku publicēšanu spēku zaudēja Energoapgādes regulēšanas padomes (iepriekšējā regulatora) apstiprinātā metodika.

Katram darbības veidam savas metodikas piemērošana ļauj skaidri nodalīt konkrēto pakalpojumu izmaksas un novērst iespējamās šķērssubsīdijas. Šāda metodiskā pieeja dod iespēju elastīgi piemērot apstiprinātās tarifu aprēķinu metodikas arī tad, ja restrukturizācijas gaitā VAS „Latvenergo” filiāles uzsāktu darbību kā atsevišķi uzņēmumi. Turklāt elektroenerģijas sadales tīklu pakalpojuma tarifu un elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķinu metodikas ir attiecināmas arī uz citiem šo regulējamo pakalpojumu sniedzējiem, ne tikai uz VAS „Latvenergo”.

Būtiski atzīmēt, ka elektroenerģijas sadales tīklu pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika paredz izmaksu grupēšanu atkarībā no lietotāja izmantotā pieslēguma sprieguma pakāpes, ņemot vērā noteiktas lietotāju grupas energoapgādei radušās izmaksas.

Jaunās metodikas balstītas uz regulatora pieņemto vienoto pieeju, kas izmanto cenu griestu noteikšanas principus, līdz ar to maksimālais tarifs tiks periodiski koriģēts saistībā ar inflācijas un uzņēmuma darbības efektivitātes izmaiņām.

Metodikas izstrādātas sadarbībā ar energo-uzņēmumu pārstāvjiem, ņemot vērā konsultatīvās padomes un citu ekspertu ieteikumus.

Koģenerācija

26.02.2003.gada 26.februārī Komisijas padome apstiprināja Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jaudu virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodiku. Šī metodika veidota, precizējot un papildinot 2002.gada 20.augustā atstiprināto metodiku, kura bija piemērojama tikai 2002.-2003.gada apkures sezonai. Metodika paredz noteikt saražotās enerģijas cenu atbilstoši uzņēmuma faktiskajām izmaksām, ar nosacījumu, ka tās nepārsniedz efektīvas koģenerācijas stacijas etalona līmeni. Šāda pieeja sekmē uzņēmumu darbības efektivitāti un aizsargā lietotājus no pārmērīgu izmaksu iekļaušanas enerģijas ražošanas tarifos.

methodology, electricity distribution network service tariff calculation methodology and electricity sales end tariff calculation methodology. The methodology approved by the Energy Regulation Council (previous regulator) became void after the new methodologies were published.

Application of a specific methodology for each type of activity allows clear separation of costs for specific services and eliminates possible cross-subsidies. Such methodological approach enables flexible application of the approved tariff calculation methodologies even if subsidiaries of the state JSC “Latvenergo” were transformed into separate companies as a result of restructuring. Moreover, electricity distribution network service tariff calculation and electricity sales end user tariff calculation methodologies are applicable also to other providers of these regulated services, not just state JSC “Latvenergo”.

Electricity distribution network service tariff calculation methodology envisages grouping of costs according to the voltage level of the connection used by a user taking into account costs of energy supply incurred by a certain group of users.

The new methodologies are based on the unified approach adopted by the regulator which uses a price cap principle; accordingly the maximum tariff will be periodically adjusted for changes in inflation and operational efficiency of the company.

The methodologies were elaborated in cooperation with representatives of energy companies, taking into account recommendations of the Counseling Board and other experts.

Combined heat and power generation

On February 26, 2003 the Commission's board approved Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW. This methodology was developed by updating and supplementing the methodology which was approved on August 20, 2002 and which was applicable only for 2002-2003 heating season. The methodology foresees to set the price of generated energy according to the actual costs of the company provided they do not exceed the benchmark level of an efficient CHP plant. Such approach promotes the operational efficiency of the company and protects users from inclusion of excessive costs in energy generation tariffs.

Gāzes apgāde

Vairāk nekā gada laikā Komisija izvērtēja un noraidīja trīs AS „Latvijas Gāze” iesniegtos dabasgāzes tarifu projektus. Pēc jauno dabasgāzes tarifu metodiku apstiprināšanas un metodikās paredzētās izmaksu nodalīšanas AS „Latvijas Gāze” 2003.gada martā iesniedza dabasgāzes tarifu projektu, kuru Komisija apstiprināja 2003.gada 9.aprīlī. Atšķirībā no iepriekšējiem projektiem, šajā projektā bija nodalītas uz katru pakalpojumu attiecinātās izmaksas, jauno metodiku piemērošana deva iespēju samazināt abonēšanas maksu, nodrošināt izmaksām atbilstošas tarifu diferences noteikšanu lietotājiem ar dažādu patēriņa apjomu. Tarifu pieaugums atbilda gāzes iepirkšanas izmaksu kāpumam un nepieciešamībai veikt investīcijas gāzes apgādes sistēmas drošības palielināšanai.

Apstiprinātie tarifi paredz vidējā realizācijas tarifa pieaugumu no 2003.gada 1.jūlija par 12,5%, kopumā sasniedzot 16,5% pieaugumu trīs gadu laikā.

Elektroenerģija

2003.gadā svarīgākais Komisijas uzdevums enerģētikas nozarē bija elektroenerģijas tarifu sistēmas sakārtošana, kas tika uzsākta ar jaunu tarifu aprēķināšanas metodiku izstrādi un pabeigta līdz ar jaunu VAS „Latvenergo” elektroenerģijas tarifu apstiprināšanu 2003.gada 15.oktobrī. Apstiprinātie tarifi stājas spēkā no 2004.gada 1.janvāra. Līdzšinējie elektroenerģijas tarifi bija spēkā no 1998.gada 1.janvāra.

Pamatojot nepieciešamību mainīt tarifus, VAS „Latvenergo” norādīja uz pieaugošām izmaksām saistībā ar enerģijas iepirkšanu no atbalstāmiem elektroenerģijas ražotājiem, gāzes tarifu pieaugumu, kā arī nepieciešamību veikt tīklu uzturēšanas un atjaunošanas darbus, lai garantētu apgādes stabilitāti un sistēmas drošību.

Līdz ar jauno tarifu apstiprināšanu tika atrisinātas vairākas aktuālas nozares problēmas. Lai uzturētu elektroenerģijas apgādes drošību un nepārtrauktību, nepieciešams palielināt tīklu atjaunošanā ieguldīto investīciju apjomu. Līdzšinējie

Gas supply

Within slightly more than a year the Commission evaluated and rejected three natural gas tariff proposals submitted by JSC “Latvijas Gaze”. After the approval of the new natural gas tariff methodologies and separation of costs required by the methodologies in March 2003 JSC “Latvijas Gaze” submitted a natural gas tariff proposal which was approved by the Commission on April 9, 2003. Unlike the previous proposals, in this proposal costs of each service were separated, application of the new methodologies enabled reduction of the subscription fee and ensured a tariff difference corresponding to costs for users with different consumption volume. The tariff increase corresponded to the increase in gas purchasing costs and the necessity to invest in the improving the security of the gas supply system.

The approved tariffs envisage an increase of 12.5% for the average sales tariff from July 1, 2003, reaching a total increase of 16.5% over a three year period.

Electricity

In 2003 the most important task of the Commission in the energy sector was the re-alignment of the electricity tariff system which was started with the development of new tariff calculation methodologies and completed with the approval of new electricity tariffs for state JSC “Latvenergo” on October 15, 2003. The approved tariffs took effect from January 1, 2004. The previous electricity tariffs were in force since January 1, 1998.

While arguing for necessity to change tariffs, state JSC “Latvenergo” pointed at the increasing costs of energy purchase from the supported electricity generators, increase of gas tariffs, as well as the necessity to perform network maintenance and renovation works to guarantee supply stability and system security.

Several important problems of the sector were solved with the approval of the new tariffs. To maintain security and continuity of electricity supply, investment in network renovation must be increased. Previous tariffs did not cover investment needs of the

tarifi nenosedza uzņēmuma investīciju vajadzības, radot nepieciešamību aizņemties. Vienlaikus jaunie tarifi būtiski samazina šķērssubsīdijas, nepieļaujot situāciju, kad atsevišķas lietotāju grupas nenosedz savas izmaksas.

Jaunie tarifi, kuri stājās spēkā 2004.gada 1.janvārī, ir apstiprināti pēc rūpīgas iesniegto un papildus pieprasīto materiālu analīzes, uzklaušanās sanāksmē izskatīto viedokļu un ekspertu atzinumu izvērtēšanas, iepazīšanās ar energoapgādes sistēmas drošību Latvijā, kā arī ņemot vērā Latvijas Bankas, Finanšu ministrijas, Labklājības ministrijas, Zemkopības ministrijas atzinumus un zvērinātu revidentu SIA „PricewaterhouseCoopers” veikto VAS „Latvenergo” administratīvo izmaksu novērtējumu.

Analizējot tarifu izmaiņu kopējo ietekmi, Komisija lūdza citas institūcijas sniegt vērtējumu savas kompetences sfērā. Latvijas Bankas speciālisti ir novērtējuši tarifu izmaiņu ietekmi uz inflāciju. Tiešā ietekme uz patēriņa cenu indeksu (tā rodas, pieaugot iedzīvotāju izdevumiem par patērēto elektroenerģiju), nepārsniegs 0,45 procentpunktus. Savukārt netiešā ietekme uz inflāciju būs neliela, jo lieliem patērētājiem tarifs nemainās vai samazinās.

Vērtējot elektroenerģijas tarifu ietekmi uz iedzīvotājiem, Komisija aprēķināja, ka, elektroenerģijas pamattarifam iedzīvotājiem palielinoties par 15% (no 3,9 sant/kWh uz 4,5 sant/kWh (ar PVN)):

- pie zema elektrības patēriņa (mēnesī 50kWh) mēneša rēķins pieaugs par Ls 0,30;
- pie vidēja elektrības patēriņa (mēnesī 120kWh) mēneša rēķins pieaugs par Ls 0,72;
- pie lielāka patēriņa (piemēram, ja elektrību izmanto ūdens sildīšanai un mēnesī patērē 300 kWh) rēķins pieaugs par Ls 1,80.

Aptuveni 75% iedzīvotāju mēnesī patērē ne vairāk kā 120 kWh elektrības.

Pēc Finanšu ministrijas sniegtās informācijas vidējā elektroenerģijas realizācijas tarifa kāpums budžeta iestāžu izmaksas palielinātu par 0,8 milj.Ls. Pēc Komisijas aprēķiniem, ņemot vērā, ka liela daļa budžeta iestāžu ir salīdzinoši nelieli lietotāji, kas izmanto pieslēgumus zema sprieguma tīkliem, faktiskais maksājumu pieaugums varētu

company forcing the company to borrow. Moreover, the new tariffs significantly reduce cross-subsidies eliminating a possibility when separate user groups do not cover their costs.

The new tariffs which took effect on January 1, 2004 were approved after a thorough analysis of the submitted and additionally requested materials, evaluation of opinions expressed in public hearings and expert opinions, analyzing the security of the electricity system in Latvia, as well as considering opinions of the Bank of Latvia, Ministry of Finance, Ministry of Welfare, Ministry of Agriculture and evaluation of state JSC “Latvenergo” administrative costs performed by audit company LLC “PricewaterhouseCoopers”.

Analyzing the total impact of tariff changes the Commission asked other institutions to express opinions regarding their competence. Experts from the Bank of Latvia evaluated the impact of tariff changes on inflation. The direct impact on the consumer price index (caused by higher expenses of individuals on the consumed electricity) will not exceed 0.45 percentage points. The indirect impact on inflation will be small because the tariff does not change or is reduced for the large consumers.

Analyzing the impact of electricity tariffs on individuals the Commission calculated that after the increase of base tariff by 15% (from 0.039 lats/kWh to 0.045 lats/kWh (incl. VAT)):

- Monthly bill will increase by 0.30 lats for individuals with low electricity consumption (50 kWh per month);
- Monthly bill will increase by 0.72 lats for individuals with medium electricity consumption (120 kWh per month);
- Monthly bill will increase by 1.80 lats for individuals with higher consumption (for example, if electricity is used for water heating and 300 kWh per month are consumed).

About 75% of the population consumes less than 120 kWh of electricity per month.

According to the information provided by the Ministry of Finance an increase of the average electricity sales tariff would increase the expenditures of the budgetary institutions by 0.8 million lats. According to the calculations of the Commission the actual increase of payments could be considerably larger – 1 to

būt ievērojami lielāks – 1-1,5 milj.Ls. Taču VAS „Latvenergo” nodokļu maksājumi pēc tarifu palielināšanas pieaugs par 3-4 milj.Ls. Tādējādi kopējā ietekme uz valsts budžetu būs pozitīva.

Vislielākais tarifu pieaugums ir nelieliem uzņēmumiem ar pieslēgumu zema sprieguma tīkliem (0,4 kV kopnēm un līnijām). Konkrētā ietekme katram uzņēmumam ir atšķirīga un atkarīga no pieslēguma atļautās jaudas un faktiskās noslodzes atbilstības. VAS „Latvenergo” ir izteikusi gatavību pārskatīt uzstādītās jaudas tiem lietotājiem, kas šobrīd nespēj tās efektīvi noslogot.

Uzņēmumi, kas izmanto pieslēgumu vidēja sprieguma tīkliem (6-20 kV kopnēm un līnijām), pēc jaunajiem tarifiem maksās apmēram tikpat cik iepriekš. Nav pamata paaugstināties elektrotransporta pakalpojumu cenām, jo elektroenerģijas tarifs šiem uzņēmumiem samazinās. Piemēram, „Latvijas Dzelzceļam” tarifs samazinās par 2,1%, Rīgas Tramvaju un trolejbusu pārvaldei – par 7,6%.

Tarifa pieauguma daļu 2-3% robežās veido izmaksu pieaugums enerģijas iepirkšanai no neatkarīgiem elektroenerģijas ražotājiem par valsts noteiktām atbalsta cenām, vidēji apmēram 3% no maksas par enerģiju nodrošina atbalstu no reģeneratīvajiem resursiem ražotajai elektrībai mazajās hidro un vēja elektrostacijās.

Koģenerācija

Komisija apstiprina elektroenerģijas un siltumenerģijas tarifus atbilstoši 2003.gada 26.februārī apstiprinātajai „Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jaudu virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodikai”

2003.gadā Komisija ir apstiprinājusi saražotās siltumenerģijas un elektroenerģijas tarifus Daugavpils pašvaldības AS „Daugavpils siltumtīkli”, AS „Liepājas siltums”, VAS „Latvenergo” filiāles „Rīgas termoelektrostacijas” ražotnēm TEC-1 un TEC-2 un SIA „Cēsu būvnieks”. Tarifu pieaugumu pamatā ietekmēja dabasgāzes cenas pieaugums no 2003.gada 1.jūlija.

1.5 million lats because most budgetary institutions are comparatively small users with connections to low voltage networks. However, tax payments by state JSC “Latvenergo” after the tariff increase will grow by 3 to 4 million lats. Thus the total impact on the state budget will be positive.

The largest tariff increase will affect small companies with connection to low voltage networks (0.4 kV buses and lines). The specific impact for each customer is different and depends on correspondence of the permitted capacity of the connection and actual load. State JSC “Latvenergo” is ready to review the installed capacity for users which cannot efficiently utilize it.

Companies using connection to medium voltage networks (6-20 kV buses and lines) will pay approximately the same amount as before the introduction of the new tariffs. There is no reason for electric transport service prices to grow because the electricity tariff is decreasing for these companies. For example, the tariff for railway company “Latvijas Dzelzceļš” decreases by 2.1%, for Riga Streetcar and Trolleybus Service – by 7.6%.

The tariff increase of 2-3% is caused by cost increase for energy purchase from independent electricity generators at state supported prices, on average about 3% of the payment for energy provides support for electricity generated from renewable resources in small hydropower plants and wind power generators.

Combined heat and power generation

The Commission approves electricity and heat energy tariffs in accordance with “Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW” approved on February 26, 2003.

In 2003 the Commission has approved heat energy and electricity tariffs for Daugavpils municipal JSC “Daugavpils siltumtīkli”, JSC Liepājas siltums”, state JSC “Latvenergo” subsidiary “Rīgas termoelektrostacijas” plants TEC-1 and TEC-2 and LLC “Cesu būvnieks”. The tariff increase was mainly caused by the natural gas price increase from July 1, 2003.

**2003. gadā komisijas apstiprinātie tarifi koģenerācijas stacijām.
Tariffs approved by the Commission for CHP plants in 2003**

Uzņēmuma nosaukums <i>Company</i>	Izmantotais kurināmā veids <i>Type of fuel used</i>	Uzstādītā ražošanas jauda, MW <i>Installed generation capacity, MW</i>		Tarifs Ls/MWh (bez PVN) <i>Tariffs lats/MWh (without VAT)</i>	
		Elektroenerģija <i>Electricity</i>	Siltumnerģija <i>Heat energy</i>	Elektroenerģija <i>Electricity</i>	Siltumnerģija <i>Heat energy</i>
Daugavpils pašvaldības AS "Daugavpils Siltumtīkli"	Dabaszgāze <i>Natural gas</i>	6,0	124,7	21,17	12,24
AS "Liepājas siltums"	Dabaszgāze <i>Natural gas</i>	12,0	174,5	21,65	10,44
VAS "Latvenergo" filiāles Rīgas Termoelektrostacijas ra otnes: State JSC "Latvenergo" subsidiary Rīgas Termoelektrostacijas plants:					
TEC-1	Dabaszgāze <i>Natural gas</i>	129,5	616,4	13,91 Ls/MWh + 28,62 tūkst. Ls/MWh gadā	10,03
TEC-2	Dabaszgāze <i>Natural gas</i>	390,0	1 237,0	20,81	8,42
SIA "Cēsu būvnieks"	Dabaszgāze <i>Natural gas</i>	1,27 0,122	11,64 2,064	24,28* 29,13*	13,94

* - elektroenerģijas tarifi noteikti saskaņā ar MK noteikumiem Nr.9
* - electricity tariffs were determined according to the Cabinet of Ministers regulations No.9

Licenču prasību ievērošanas uzraudzība un pakalpojumu kvalitātes kontrole

Licenču prasību kontroli Komisija realizēja, veicot uzņēmumu iesniegto atskaišu izvērtēšanu un apsekojot licenzētos uzņēmumus pakalpojuma sniegšanas vietā, kā arī izskatot lietotāju sūdzības. Uzņēmumi katru gadu līdz 31.janvārim iesniedz nākošā gada darbības plānus, kuros norāda ziņas par gada plāna atbilstību ilgtermiņa attīstības plānam, uzņēmējdarbības apjomu, peļņas, investīciju un kredītu izlietojumu, efektivitātes paaugstināšanas pasākumiem u.c. Līdz kārtējā gada 31. maijam uzņēmumi atskaitās par iepriekšējā gada saimnieciskās darbības plāna izpildes gaitu.

Strīdu ārpustiesas izskatīšana

Viena no Komisijas funkcijām ir izskatīt no sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas attiecībām izrietošus strīdus. Enerģētikas nozarē 2003.gadā tika izskatīti 2 strīdi. Starp SIA „Adelina Ltd.” un SIA „TLA Dārzeni” tika ierosināts strīds par elektroenerģijas piegādes nosacījumiem starp pusēm. Izskatot strīdu, tika konstatētas nepilnības normatīvajos aktos un sniegti ieteikumi situācijas risināšanai. Sūdzības iesniedzējs nebija apmierināts ar pieņemto lēmumu un to pārsūdzēja tiesā. Pašlaik lieta atrodas apelācijas instancē. Otrs strīds tika risināts starp R.G. Namatēvu un

Supervision of compliance with license requirements and service quality control

The Commission controlled compliance with license requirements by evaluating reports submitted by companies and inspecting licensed companies at the location of operation, as well as by considering user complaints. Every year by January 31 companies submit plans of activities for the next year specifying information on correspondence of the annual plan to the long term development plan, scope of business activities, use of profits, investments and loans, efficiency improvement measures etc. By May 31 companies report on the execution of the operational plan of the previous year.

Extra-judicial dispute settlement

One of the Commission's functions is settlement of disputes resulting from public service provision. Two disputes were considered in the energy sector in 2003. One dispute was initiated between LLC “Adelina Ltd” and LLC “TLA Darzeni” on electricity supply conditions. While solving the dispute, problems were detected in the legal acts and solutions were proposed. The initiator of the complaint was not satisfied with the adopted decision and appealed it in court. The other dispute was between R.G.Namatevs and state JSC “Lat-

VAS „Latvenergo” par elektroenerģijas piegādes atjaunošanu. Pēc jautājuma apspriešanas Komisijas sēdē starp pusēm tika rasts mierizlīgums un sūdzības iesniedzējs atsauc savu iesniegumu.

2003.gadā tika ierosināts strīds starp SIA „TLA Dārzeni” un SIA „Starlett” par elektroenerģijas piegādes nosacījumiem, kas izskatīts 2004.gadā.

TELEKOMUNIKĀCIJAS UN PASTS

2003.gadā kopējais fiksētā telefona abonentu līniju skaits bija 662 tūkst., no tām 87,8% līniju bija pieslēgtas ciparu sistēmai. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu kopējais telefona abonentu līniju skaits ir samazinājies par 5,6%.

Mobilo telekomunikāciju abonentu skaits 2003.gada beigās sasniedza 1,217 milj., kas ir par 32,7% vairāk salīdzinājumā ar 2002. gadu.

2003.gadā pieauga ar pasta starpniecību nosūtīto paku skaits (par 14,3% salīdzinot ar iepriekšējo gadu), bet nosūtīto vēstuļu, pastkaršu un bāndroļu skaits samazinājās par 0,3%. Savukārt sūtīto naudas pārvedumu skaits salīdzinājumā ar 2002. gadu samazinājās par 5,4%. 2003.gadā par 3,0% pieauga BO VAS „Latvijas pasts” apstrādāto vēstuļu, pastkaršu un bāndroļu sūtījumu apjomi. Pieauga iekšzemes sūtījumu apjoms – iekšzemē sūtīto vēstuļu, bāndroļu un pastkaršu skaits pieauga par 1,3%, sūtījumu apjoms uz ārzemēm pieauga par 34,5%, savukārt sūtījumu skaits no ārzemēm samazinājās par 4,7%.

venergo” on renewal of electricity supply. After the issue was considered in the Commission’s board meeting the dispute was settled and the claimant withdrew his application.

In 2003 a dispute was initiated between LLC “TLA Darzeni” and LLC “Starlett” on electricity supply conditions, and it will be considered in 2004.

TELECOMMUNICATIONS AND POST

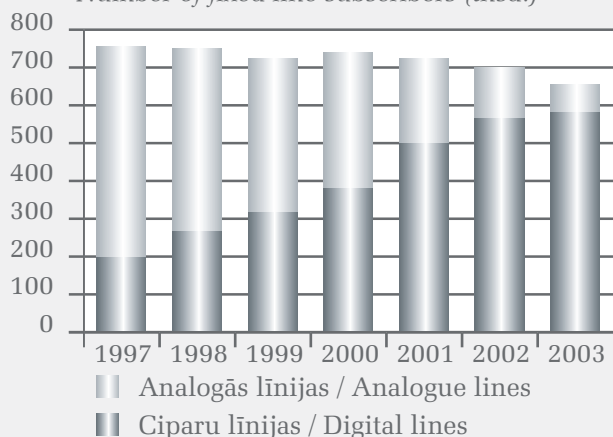
In 2003 the total number of fixed telephone subscriber lines was 662 thousand of which 87.8% were connected to the digital system. Compared to the previous year the total number of telephone subscriber lines has decreased

by 5.6%.

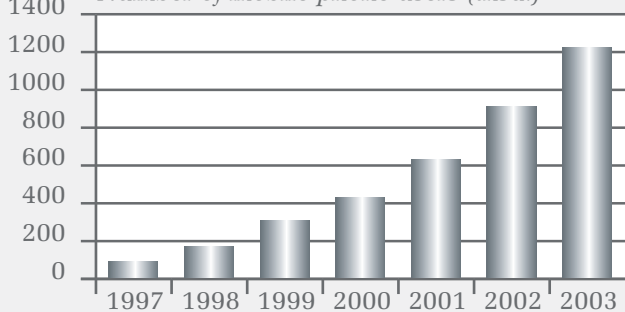
The number of mobile phone users at the end of 2003 reached 1.217 million which is by 32.7% more than in 2002.

In 2003 the number of parcels sent by post increased by 14.3% compared to the previous year, but the number of sent letters, postcards and small parcels decreased by 0.3%. Money transfers decreased by 5.4% compared to 2002. In 2003 the volume of handled letters, postcards and small parcels grew by 3.0%. The volume of domestic postal services increased – the number of letters, postcards and small parcels sent domestically grew by 1.3%, mail abroad increased by 34.5% while mail from abroad decreased by 4.7%.

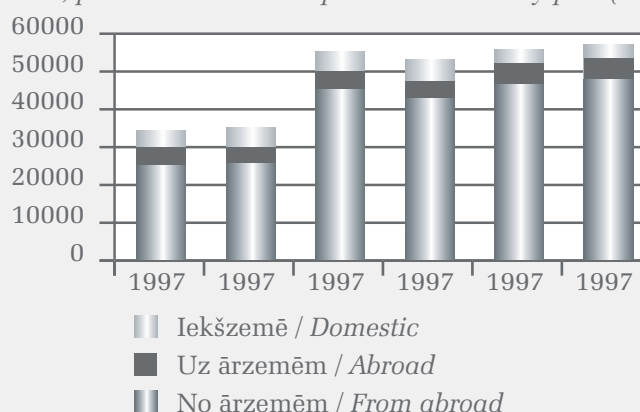
Telefona abonentu līniju skaits (tūkst.)
Number of fixed line subscribers (thsd.)

Mobilo telekomunikāciju abonentu skaits (tūkst.)
Number of mobile phone users (thsd.)

Pastā apstrādātie vēstuļu, bāndroļu un pastkaršu sūtījumi (tūkst.)
Letters, postcards and small parcels handled by post (thsd.)

Pasta sektors

2003.gadā Komisija pasta pakalpojumu sniegšanai izsniedza 11 licences un 7 licencēm pagarināja darbības termiņu.

Atbilstoši ES direktīvu prasībām Komisija izstrādāja un iesniedza Satiksmes ministrijai grozījumus „Pasta likumā”, MK noteikumos „Pasta noteikumi” un „Noteikumi par pasta pakalpojumu tarifiem”. 2003.gada 9.decembrī MK apstiprināja grozījumus Pasta noteikumos. Komisija Satiksmes ministrijai iesniedza priekšlikumus pasta nozares sektorpolitikas nostādņēm.

2003.gada februārī un oktobrī Komisija organizēja tikšanos ar licencētajiem pasta pakalpojumu uzņēmumiem. Tās laikā uzņēmumu pārstāvji tika iepazīstināti ar Komisijas struktūru, funkcijām un pasta pakalpojumu regulēšanas aktualitātēm, kā arī tika apstiprināta sadarbība informācijas un

Postal sector

In 2003 the Commission issued 11 licenses and renewed 7 licenses in the postal sector.

In accordance with the requirements of EU directives the Commission developed and submitted to the Ministry of Transport amendments in the Postal Law, the Cabinet of Ministers “Postal regulations” and “Regulations on tariffs of postal services”. On December 9, 2003 the Cabinet of Ministers approved amendments in Postal regulations. The Commission also submitted to the Ministry of Transport the proposals on the postal sector policy.

In February and October 2003 the Commission organized meetings with licensed postal service companies. Representatives of companies received information on the structure and functions of the Commission and postal service regulation issues, as well as cooperation was strengthened on ex-

4. ielikums

BO VAS „Latvijas pasts”

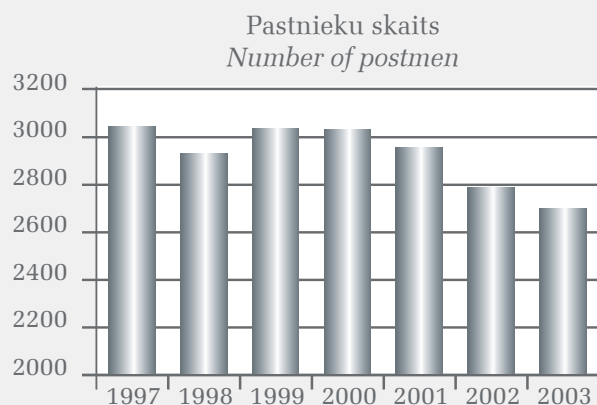
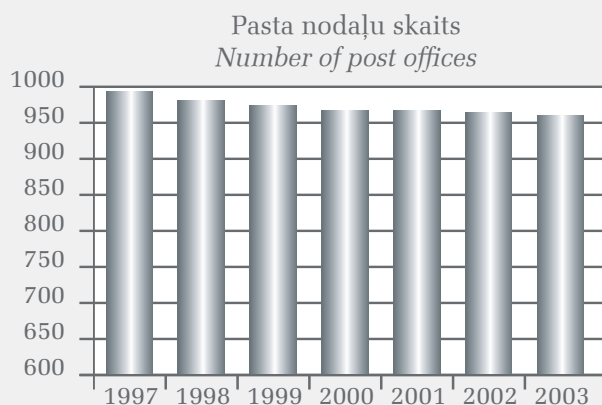
BO VAS „Latvijas pasts” saskaņā ar Pasta likumu nodrošina vispārējos pasta pakalpojumus. Latvijas pastam ir monopoltiesības pieņemt, pārsūtīt un izsniegt valsts robežās gan iekšzemes, gan starptautiskos vēstuļu korespondences sūtījumus – vēstules, pastkartes, bandroles un sīkpakas.

2003.gadā BO VAS „Latvijas pasts” kopējie ieņēmumi no sniegtajiem pakalpojumiem sastādīja 24,4 milj.Ls. Lielāko daļu (44%) veidoja ieņēmumi no vēstuļu korespondences. Nozīmīgs īpatsvars kopējos ieņēmumos bija ieņēmumiem no preses izdevumu un reklāmu, kā arī pensiju un pabalstu piegādes – attiecīgi 14% un 8%.

2003.gada beigās Latvijā darbojās 964 pasta nodaļas – par 1 nodaļu mazāk nekā 2002.gada beigās.

Vidējais uzņēmumā strādājošo skaits 2003.gadā sasniedza 6535 (no tiem 2690 pastnieki). 2003.gadā salīdzinājumā ar 2002.gadu vidējais strādājošo skaits palielinājās par 94 cilvēkiem (savukārt pastnieku skaits samazinājās par 104 cilvēkiem).

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju)

Box 4

Non-profit state JSC “Latvijas pasts”

In accordance with the Postal Law, non-profit state JSC “Latvijas pasts” provides general postal services. “Latvijas pasts” has monopoly rights to accept, send and distribute domestic and international mail correspondence in Latvia – letters, postcards and small parcels.

In 2003 the total revenue of “Latvijas pasts” from the provided services was 24.4 million lats. Letter correspondence accounted for the largest portion (44%) of the revenue. Significant share in total revenue was also made up by the revenue from press and advertisement delivery, as well as payments of pensions and benefits – accordingly 14% and 8%.

964 post offices operated in Latvia at the end of 2003 (1 office less than at the end of 2002).

The average number of employees in the company reached 6535 in 2003 (of which 2690 were postmen). In 2003, compared to 2002, the average number of employees increased by 94 persons (while the number of postmen decreased by 104 persons).

(Based on unaudited information provided by the company)

pieredzes apmaiņā.

2003.gada jūnijā Eiropas Komisijas pārstāvji vizītē Latvijā novērtēja pasta sektora attīstību. Visumā pozitīvi tika novērtēta Latvijas gatavība pildīt Eiropas pasta Direktīvu prasības un Komisijas darbs pasta nozares regulēšanā.

2003.gadā pasta nozarē Komisija saņēma 7 sūdzības par pasta pakalpojumu sniedzējiem. Nevienā sūdzībā neapstiprinājās to darbības pārkāpumi.

2003.gadā testa režīmā tika turpināta pasta pakalpojumu kvalitātes kontrole. Tās ietvaros no visiem Latvijas administratīvajiem rajoniem tika izsūtītas 800 kontrolvēstules, lai konstatētu, vai Latvijas pasts nodrošina iekšzemes pasta sūtījumu pārsūtīšanu no nosūtīšanas pasta iestādes līdz izsniegšanas pasta iestādei piecu dienu laikā, neskaitot svētdienas un svētku dienas (MK noteikumu nr. 265 „Pasta noteikumi” 60. punkts). Pārbaūžu rezultātā konstatēts, ka 100% iekšzemes pasta sūtījumu tiek pārsūtīti piecu dienu laikā.

2004.gadā plānots turpināt pasta pakalpojumu kvalitātes kontroli ar kontrolvēstulēm, palielinot kontrolvēstuļu skaitu. Bez tam 2004.gadā Komisija apstiprinās pasta pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku, veiks licencēto uzņēmumu sniegto pasta pakalpojumu apjomu un tarifu apkopošanu un analīzi, licencēto pasta uzņēmumu darbības pārraudzību, pasta pakalpojumu kvalitātes eksperimentālo pārbaudi, izstādās un publicēs vispārējās atļaujas pasta nozarē reģistrēšanas kārtību, veiks Latvijas normatīvo aktu harmonizāciju atbilstoši ES pasta direktīvu prasībām.

change of information and experience.

In June 2003 the representatives of the European Commission evaluated the development of the postal sector in Latvia. The readiness of Latvia to fulfill requirements of the European postal directives and the work of the Commission in postal sector regulation were generally positively acknowledged.

The Commission received 7 complaints about postal service providers in 2003. None of the complaints proved justified.

Postal service quality control was continued in a test mode during 2003. 800 test letters were sent from all administrative districts of Latvia to check if “Latvian post” ensures delivery of domestic mail from sending post office to distribution post office within five days, excluding Sundays and public holidays (Paragraph 60 of the Cabinet of Ministers regulations No.265 “Postal regulations”). As a result of tests it was concluded that 100% of domestic mail was delivered within five days.

It is planned to continue postal service quality control in 2004 increasing the number of test letters. Additionally, in 2004 the Commission will approve the postal service tariff calculation methodology, gather and analyze information on tariffs and volumes of postal services provided by licensed companies, supervise operation of licensed postal companies, perform experimental testing of postal service quality, develop and publish the registration procedure of general authorizations in the postal sector, harmonize Latvian legal acts with the requirements of EU postal directives.

Telekomunikācijas

Telecommunications

5. ielikums

SIA „Lattelekom SIA”

Lattelekom sniedz telekomunikāciju pamatpakalpojumus, datu, interneta un kontaktu centra pakalpojumus, kā arī integrētus telekomunikāciju un informācijas tehnoloģijas (IT) risinājumus. Vairākus pakalpojumus Lattelekom sniedz, izmantojot atsevišķas preču zīmes. Lattelekom izmanto Verdi preču zīmi integrētu telekomunikāciju un informācijas tehnoloģijas risinājumu sniegšanai, Apollo preču zīmi – interneta pakalpojumu sniegšanai un preču zīmi Kontaktu centrs 118 – operatoru pakalpojumu sniegšanai. 2003.gadā uzņēmums Lattelekom bija lielākais telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējs Latvijā apgrozījuma un klientu skaita ziņā.

Lai gan fiksēto telekomunikāciju tirgus ir liberalizēts, Lattelekom turpina ieguldīt līdzekļus telekomunikāciju tīkla modernizācijā. 2003.gada beigās kopējais ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars sasniedza 88,7% (2002.gadā – 83,2%). Ciparu tīklam pieslēgtas visas tālruņa līnijas Rīgas reģionā un visos rajonu centros. Pārskata gadā liela uzmanība tika pievērsta rajoniem, kuros ir zems ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars (Ludzas, Alūksnes, Madonas, Talsu un Krāslavas rajonos).

Kopējais tālruņa līniju skaits 2003.gada beigās bija 653 853, un tas ir par 6,8% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Tālruņa līniju skaita samazināšanās iemesli ir mobilā telekomunikāciju tirgus strauja attīstība un mūsdienīgu telekomunikāciju gala iekārtu izmantošana no klientu puses. Pārskata gadā samazinājās arī kopējā izejošā sakaru plūsma, taču pateicoties veiksmīgai uzņēmuma darbībai, līniju skaits un sakaru plūsmas apjoms samazinājās mazāk nekā iepriekš tika paredzēts.

2003.gadā divkāršojās Lattelekom interneta pakalpojumu sniedzēja Apollo piedāvāto pastāvīgo interneta pieslēgumu lietotāju skaits. Īpaši straujš pieaugums bija pārskata gada otrajā pusē, kad Apollo sāka piedāvāt jaunu pastāvīgo interneta pieslēgumu Pilsētas internets, kas tehniskā risinājuma un cenas ziņā ir izdevīgs iedzīvotājiem.

2003.gadā Lattelekom turpināja ieviest Latvijā bezvadu interneta pieslēguma tehnoloģiju, kas veidota uz Wireless LAN un Wi-Fi bāzes. Gada beigās publisko bezvada interneta telpu skaits pārsniedza 40 un tika izveidots bezvadu interneta risinājums uzņēmumiem Bezvadu birojs un iedzīvotājiem Bezvadu māja.

Pārskata gadā Lattelekom sāka piedāvāt trīs jaunus tarifu plānus. Uzņēmums saviem klientiem regulāri piedāvāja dažādas atlaides starptautiskajām tālsarunām, tālruņa līnijas ierīkošanai, vietējām sarunām. Lattelekom samazināja arī interneta iezvanpieejas tarifus darba dienu vakaros.

Pārskata gadā Lattelekom operatoru pakalpojumu sniedzējs Kontaktu centrs 118 bija līderis informatīvo pakalpojumu tirgū un tā apkalpoto zvanu skaits palielinājās par 12%. Kontaktu centrs 118 aktīvi sāka piedāvāt savus pakalpojumus klientu apkalpošanas jomā ārējiem biznesa klientiem. 2003.gadā kopējais apkalpoto kontaktu skaits sasniedza 18,2 miljonus.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju)

Box 5

LLC "Lattelekom"

Lattelekom provides basic telecommunications services, data, Internet and contact centre services, as well as integrated telecommunications and IT solutions. Several of Lattelekom's services are provided under different brands. Lattelekom uses Verdi trademark to provide integrated telecommunications and IT solutions, Apollo trademark to provide Internet services and trademark Contact Centre 118 to provide operator services. In 2003 Lattelekom was the largest telecommunications service provider in Latvia in terms of turnover and number of customers.

Although the fixed telecommunications market is liberalized Lattelekom continues investing in the modernization of the telecommunications network. At the end of 2003 the total share of telephone lines connected to the digital network reached 88.7% (83.2% in 2002). All telephone lines in Riga district and all district centers have been connected to the digital network. In the report year considerable attention was paid to districts with a low share of telephone lines connected to the digital network (Ludza, Aluksne, Madona, Talsi and Kraslava districts).

The total number of telephone lines at the end of 2003 was 653 853 which is 6.8% less than in the previous year. Reasons for this decrease were the rapid development of the mobile telecommunications market and the use of modern telecommunications equipment. In the report year the total outgoing communication flow also decreased, but the number of lines and communication flow volume went down less than forecasted before due to successful operation of the company.

In 2003 the number of users of Apollo permanent Internet connection doubled. The growth was especially fast in the second half of the year when Apollo started offering the new permanent Internet connection City Internet which is attractive for individuals due to its technical solution and price.

In 2003 Lattelekom continued introducing the wireless Internet connection technology which is based on Wireless LAN and Wi-Fi. At the end of the year the number of public wireless Internet areas exceeded 40 and wireless internet solutions Wireless Office for companies and Wireless Home for individuals were developed.

Lattelekom started offering three new tariff plans in the report year. The company offered different discounts for international calls, telephone line installation, and local calls. Lattelekom also reduced Internet dial-up tariffs on workday evenings.

In the report year Lattelekom's operator service provider Contact Centre 118 was the leader in the information service market and the number of serviced calls increased by 12%. Contact Centre 118 actively started offering its services to external business customers. The total number of serviced contacts reached 18.2 million in 2003.

(Based on unaudited information provided by the company)

6. ielikums

SIA „Latvijas Mobilais Telefons”

2003.gadā “Latvijas Mobilais Telefons, SIA” (LMT) turpināja iepriekšējos gados uzsāktu dinamisko attīstību un izaugsmi. Konkurences apstākļos uzņēmums turpināja strādāt ar panākumiem un sasniedza labus finanšu rādītājus, gūstot rekordlielu peļņu uzņēmuma vēsturē – 42,3 milj.Ls.

Kopējais LMT klientu skaits 2003.gadā pieauga, gada beigās sasniedzot jau 609 011, kas bija 26,3% no Latvijas iedzīvotājiem. Pakalpojumu lietotāju skaits palielinājās par 134 996 klientiem jeb 22%, salīdzinot ar 2002.gadu. To veicināja Mazcenas mobilo piedāvājums un veiksmīgā sadarbība ar LMT pakalpojumu tirdzniecības tīkla uzņēmumiem.

Palielinoties abonentu skaitam, pērn tika būtiski pazemināti starptautisko sarunu tarifi, dienas tarifs

zvaniem uz fiksētā tīkla tālruņiem Latvijā, kā arī tika palielināts bezmaksas minūšu skaits pieslēguma Piezvani man! lietotājiem. Rezultātā LMT sniegtie mobilo sakaru pakalpojumi kļuva ekonomiski izdevīgāki un pieejamāki plašākam iedzīvotāju skaitam.

Kopš LMT dibināšanas uzņēmums ir aktīvi strādājis, lai klientiem piedāvāto pakalpojumu kvalitāte būtu augsta. 2003.gadā būtiski tika uzlaboti sakari lielu pasākumu laikā tajās vietās, kur pulcējas liels skaits mobilo tālruņu lietotāju, piemēram, Eirovīzijas konkursa laikā. Tika veikts pirmais publiskais zvans UMTS mobilo sakaru tīklā, kas LMT klientus tuvināja nākamās paaudzes mobilo sakaru iespējām. LMT saņēma arī licenci darbībai fiksēto telekomunikāciju tīklā, lai, izmantojot uzņēmuma tehnoloģiskos, finanšu un darbaspēka resursus, sniegtu saviem klientiem vēl plašāku pakalpojumu klāstu.

Jau iepriekšējā gadā LMT gatavojās telekomunikāciju tirgus liberalizācijai. Reālais solis šajā virzienā bija septembrī LMT un SIA "Telekomunikāciju grupa" parakstītais starpsavienojuma līgums, ko noslēdza mobilo sakaru operators un uzņēmums, kas pēc tirgus liberalizācijas ieguvis licenci uzņēmējdarbībai telekomunikāciju nozarē.

2003.gadā veiksmīgais darbs tika novērtēts ar dažādiem svarīgiem apbalvojumiem, starp kuriem īpašu nozīmi ieguva Latvijas Personāla vadīšanas asociācijas gada balva kā labākajam uzņēmumam valstī personāla vadības jomā 2002.gadā. Šī balva apliecina, ka uzņēmums rūpējas par saviem darbiniekiem, kuru profesionalitāte, entuziasms un radoša pieeja darba uzdevumu veikšanai veicināja uzņēmuma biznesa attīstību. LMT saņēma arī Latvijas Kvalitātes balvu par sasniegumiem kvalitātes vadībā. Augsta līmeņa kvalitātes vadība palīdz labāk izpildīt klientu vajadzības un intereses, kā arī palielināt LMT darbības efektivitāti.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju)

Box 6

LLC "Latvijas Mobilais Telefons"

In 2003 LLC "Latvijas Mobilais Telefons" (LMT) continued the dynamic development and growth which was started in previous years. Under competitive conditions the company continued successful operation and achieved good financial results gaining a record profit – 42.3 million lats.

The total number of LMT customers increased in 2003 reaching 609 011 customers at the end of the year which corresponds to 26.3% of the population of Latvia. The number of service users grew by 134 996 customers or by 22% compared to 2002. The result was achieved by the offer of Low priced mobile and successful cooperation with retail companies.

As the number of subscribers grew tariffs for international calls and day-time tariff for calls to the fixed network were significantly reduced, as well as the number of free minutes for users of Call me! tariff plan was increased. As a result LMT mobile services became more attractive and available to wider population.

Since foundation LMT has worked actively to provide high quality services to customers. In 2003 communication quality was greatly improved during mass events where a lot of mobile phone users gather, for example, during Eurovision song contest. The first public call was made in the UMTS mobile communications network which brings LMT customers closer to the next generation of mobile communications. LMT also received a fixed telecommunications network license to offer its customers even more services using technological, financial and human resources of the company.

During the previous year LMT prepared for liberalization of the telecommunications market. A real step in this direction was an interconnection agreement signed in September by LMT and LLC "Telekomunikāciju grupa".

The successful work in 2003 was acknowledged by several important prizes of which the most important was the prize of Latvia Personnel Management Association for being the best company in staff management in Latvia in 2002. This prize certifies that the company takes care of its employees whose professionalism, enthusiasm and creative approach fosters development of the company. LMT also received Quality Prize of Latvia for achievements in quality management. High level quality management helps to better satisfy the needs and interests of customers, as well as increase efficiency of operation.

(Based on unaudited information provided by the company)

Konkurences sekmēšana

Komisijas pamatuzdevums liberalizēta tirgus apstākļos ir nodrošināt godīgas un brīvas konkurences nosacījumus, paralēli nodrošinot telekomunikāciju pakalpojumu lietotāju un

Promotion of competition

The basic task of the Commission is to provide conditions for fair and free competition under liberalized market conditions, at the same time guaranteeing protection of rights of tele-

abonentu tiesību aizsardzību.

Lai tirgū radītu vērā ņemamu konkurences spiediena efektu, Komisija tirgus dalībniekiem piemēro tā saukto asimetrisko regulēšanu. Asimetriskā regulēšana nozīmē, ka tirgus dalībniekam, kam ir zināma tirgus vara, tiek piemērotas saistības, lai panāktu tādu uzņēmuma uzvedību tirgū, kāda tā būtu konkurences spiediena rezultātā. Citiem vārdiem, pastiprināta viena uzņēmuma uzraudzība ar mērķi nodrošināt vienādus „spēles noteikumus” un attīstības iespējas visiem tirgus dalībniekiem.

Saskaņā ar likuma „Par telekomunikācijām” prasībām vairāki telekomunikāciju pakalpojumu tirgi tika atvērti konkurencei no 2003.gada 1.janvāra.

2003.gada beigās 19 uzņēmumi sniedza fiksētos balss telefonijas pakalpojumus. Kopējais apgrozījums no fiksēto balss telefonijas pakalpojumu sniegšanas 2003.gadā bija vairāk nekā 100 milj.Ls, lielākā daļa no kura ir uzņēmumam „Lattelekom SIA”. Salīdzinot ar 2003.gada pirmo pusgadu, otrajā vērojams neliels kopējā apgrozījuma kritums paralēli līdz apmēram 95% samazinoties vēsturiskā tirgus dalībnieka tirgus daļai.

Vairāk nekā 20 uzņēmumi 2003.gadā sniedza nomāto līniju pakalpojumus. Kopējais apgrozījums no nomāto līniju pakalpojumu sniegšanas bija aptuveni 5 milj.Ls. Nomāto līniju pakalpojumu tirgū arvien nozīmīgāku lomu spēlē jaunie tirgus dalībnieki. Jau pusgada laikā kopš tirgus atvēršanas konkurencei to kopējā tirgus daļa bija apmēram 23%. 2003.gadā kopumā vērojama līdzīga tendence vēsturiskā tirgus dalībnieka tirgus daļai nokrītot līdz apmēram 60%. Straujais kritums skaidrojams ar atsevišķu tirgus dalībnieku gatavību uzsākt pakalpojumu sniegšanu jau pirms tirgus liberalizācijas, izmantojot iepriekš izbūvētu infrastruktūru. Šiem uzņēmumiem bija vien jāsaņem oficiāla atļauja pakalpojumu sniegšanai.

Paturot prātā lielo izsniegto licenču un vispārējo atļauju skaitu un novērtējot minētos fiksētās balss telefonijas un nomāto līniju rādītājus, kā arī salīdzinoši lielo interesi par starpsavienojumu izveidošanu, jāsecina, ka Latvija pusgada pēc tirgus liberalizācijas atrodas tādā stadijā, kādā esošās dalībvalstis atradās gadu pēc fiksētā tīkla operatora monopoldarbības pārtraukšanas, vairāki rādītāji pat ir labāki.

communications service users and subscribers.

To create a considerable competition pressure effect in the market the Commission applies the so-called asymmetric regulation to market participants. Asymmetric regulation means that market participants having a certain market power also have more obligations in order to achieve behavior of the company as it would be under competition. In other words, it is an additional supervision of one company to provide equal “rules of the game” and development opportunities for all market participants.

In accordance with the requirements of the law “On Telecommunications” several telecommunications service markets were opened for competition from January 1, 2003.

At the end of 2003 19 companies provided fixed voice telephony services. The total turnover from the provision of fixed voice telephony services in 2003 was more than 100 million lats and most of it was earned by LLC “Lattelekom”. Compared to the first half of 2003, there was a slight drop in total turnover in the second half, simultaneously the market share of the incumbent went down to approximately 95%.

More than 20 companies provided leased line services in 2003. The total turnover from the provision of leased line services was approximately 5 million lats. New market participants play more and more significant role in the leased line service market. Their total market share was about 23% after the first half year of the market opening. In 2003 as a whole a similar trend was observed as the market share of the incumbent dropped to around 60%. The rapid drop can be explained by the readiness of some market participants to start providing services before market liberalization using previously built infrastructure. These companies only had to receive an official permit for service provision.

Keeping in mind the large number of issued licenses and general authorizations and evaluating the indicators for fixed voice telephony and leased lines, as well as comparatively high interest in interconnections, it should be concluded that Latvia after a half year of market liberalization has reached such a stage which was achieved by existing member states within one year after the end of monopoly of the fixed network operator, some indicators are even better.

Minētie dati norāda, ka pastāv pietiekams pamats telekomunikāciju tirgus turpmākai attīstībai pēc atsevišķu regulēšanas jautājumu, īpaši starpsavienojumu jomā, atrisināšanas.

Lietotāju interešu aizsardzība

Pildot likumā „Par telekomunikācijām” un likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” noteiktos uzdevumus, Komisija līdzās plānotajām regulārajām telekomunikāciju sakaru kvalitātes pārbaudēm visā Latvijas teritorijā izskata arī telekomunikāciju pakalpojumu lietotāju sūdzības (pretenzijas) par telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanu. Sakarā ar uzņēmuma „Tele2” prasību turēt slepenībā viņu abonentu skaitu, Komisija nevar sniegt pārskatu par sūdzību attiecību pret operatoru abonentu skaitu. Tāpat kā iepriekšējos gados lielākais sūdzību skaits ir par SIA „Lattelekom SIA”, taču uzreiz jāpiebilst, ka pamatotas bija trešā daļa no tām. Visvairāk sūdzību ir par neprecizitātēm rēķinos. Par citiem uzņēmumiem visvairāk sūdzību ir par interneta un kabeļtelevīziju pakalpojumu kvalitāti un abonentu līgumu nosacījumiem.

Salīdzinot ar 2002.gadu, Komisijai adresēto sūdzību (pretenziju) skaits strauji pieaudzis – par 84%, kas ir izskaidrojams ar tirgus dalībnieku skaita pieaugumu, kā arī Komisijas atpazīstamību.

Plašā telekomunikāciju pakalpojumu klāsta dēļ palielinājās to sūdzību (pretenziju) skaits, kas saistītas ar rēķinu neprecizitāti.

Iesniegto sūdzību (pretenziju) skaits par SIA „Lattelekom SIA” sniegtajiem pakalpojumiem ir palielinājies par 65%. Iespējams, ka sūdzību būtu mazāk, ja SIA „Lattelekom SIA” vairāk uzmanības veltītu lietotāju apkalpošanai klātienē, kā to dara SIA „LMT” un daļēji arī SIA „Tele2”.

Vairāku telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēju līgumos līgumslēdzēju pušu tiesības

The data indicate that there is a sufficient basis for further development of the telecommunications market after some regulatory issues are solved, especially in the interconnections field.

Protection of consumer interests

Fulfilling the tasks specified in the law “On Telecommunications” and the law “On Regulators of Public Services” the Commission besides planned regular telecommunications connection quality tests in all territory of Latvia also considers complaints of telecommunications service users on the provision of telecommunications services.

Due to the request of Tele2 not to publish the number of their subscribers the Commission cannot report the relation of complaints to the number of subscribers of operators. As before the largest number of complaints is against LLC “Lattelekom” although only a third of them were justified. Majority of complaints concern inaccuracy of bills. As to other companies most complaints are concerned with the quality of Internet and cable television services and conditions of subscriber agreements.

Uzņēmums <i>Company</i>	Skaits <i>Number of complaints</i>	%
SIA “Lattelekom SIA”	79	55,6
SIA “Tele2”	12	8,5
SIA “LMT”	5	3,5
Citi uzņēmumi <i>Other companies</i>	46	32,4
Kopā: <i>Total:</i>	142	100,0

Compared to 2002 the number of complaints addressed to the Commission has grown rapidly – by 84% which can be explained by the growth of the number of market participants

and increased recognition of the Commission.

Due to the wide scope of telecommunications services the number of complaints related to inaccuracy of bills has increased.

The number of submitted complaints on services provided by LLC “Lattelekom” has increased by 65%. It is possible that there would be fewer complaints if LLC “Lattelekom” paid more attention to customer service as it is done by LLC “LMT” and partially also by LLC “Tele2”.

Rights and obligations of contracting parties in contracts of several telecommunications service

un pienākumi nav vienlīdzīgi, nostādot sliktākā situācijā telekomunikāciju pakalpojumu lietotājus.

Saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju, vairāki telekomunikāciju uzņēmumi līgumā ar abonentu nav uzrādījuši telekomunikāciju pakalpojumu kvalitātes nosacījumus, kas ir pretrunā ar likuma „Par telekomunikācijām” 23.pantu. Gadījumos, kad tika konstatēts šāds pārkāpums, Komisija uzdeva līgumus grozīt. Šajā sakarā Komisija aicina pakalpojumu lietotājus uzmanīgi lasīt līgumus pirms parakstīšanas un atcerēties, ka līgums ir divpusēja vienošanās, kurā arī lietotājs var izvirzīt savas prasības.

Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstības veicināšana

Līdz ar telekomunikāciju tirgus atvēršanu konkurencei no 2003.gada 1.janvāra, Komisijas darbība pakalpojumu sniedzēju attīstības veicināšanai būtu iedalāma divos virzienos – jauno tirgus dalībnieku atbalsts un vēsturisko tirgus dalībnieku darbības nodrošināšana, veicot tirgus izmaiņas pakāpeniski un prognozējami. Galvenais instruments jauno tirgus dalībnieku atbalstam ir asimetriskā regulēšana, uzliekot īpašas saistības uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū. Šādu saistību piemērošana nerada uzņēmumiem, kuri jau tirgū ir nostiprinājušies, labvēlīgāku darbības vidi salīdzinājumā ar jaunienācējiem, kā arī nosaka pienākumus būtiskas ietekmes uzņēmumiem piedāvāt savus resursus jaunienācējiem. Šajā sakarā 2003.gadā Komisija ir izstrādājusi tīklu savstarpējas savienošanas tehniskos noteikumus, apstiprinājusi noteikumus par minimālo piedāvājamo nomāto līniju pakalpojumu kopu un to pamatpiedāvājumu, apstiprinājusi uzņēmumu ar būtisku ietekmi tirgū starpsavienojumu līgumu pamatpiedāvājumus, izstrādājusi piekļuves tīkla atsaistīšanas tehniskos noteikumus un kārtību, kā arī informējusi uzņēmumus par nepieciešamību izstrādāt iekārtu kopīgas izmantošanas nosacījumus (tos Komisija apstiprināja 2004.gada sākumā).

Pakāpenisku un prognozējamu tirgus izmaiņu nodrošināšanai Komisija pirms lēmumu pieņemšanas ir veikusi plašas diskusijas ar tirgus dalībniekiem, rīkojusi vairākas uzklaušanās sanāksmes izstrādāto dokumen-

providers are not equal putting telecommunications service users in a disadvantageous position.

According to the information of the Commission several telecommunications companies have not included telecommunications service quality conditions in the agreement with subscriber which is contradictory to Clause 23 of the law “On Telecommunications”. When such a violation was detected the Commission ordered to alter these agreements. In this regard the Commission urges service users to read agreements carefully before signing them and remember that an agreement is a bilateral contract in which the user may also include his requirements.

Promotion of public service provider development

Since the opening of the telecommunication market to competition from January 1, 2003 the activities of the Commission to promote the development of service providers may be divided in two directions – supporting the new market participants and ensuring operation of incumbents by making market changes gradually and predictably. The main instrument for supporting the new market participants is asymmetric regulation by applying special obligations to companies with significant market power. Application of such obligations precludes more favorable conditions for the companies which have already gained foothold in the market compared to newcomers, as well as specifies requirements for companies with significant market power to offer their resources to newcomers. In this regard in 2003 the Commission has developed technical requirements of telecommunications network interconnection, approved regulations on the minimum set of offered leased line services and their basic offer, approved reference interconnection offers for companies with significant market power, developed technical regulations and procedure for local loop unbundling, as well as informed companies about necessity to prepare conditions for joint use of equipment (they were approved by the Commission at the beginning of 2004).

To ensure gradual and predictable market changes the Commission had wide discussions with market participants before adopting decisions, organized several public hearings to discuss prepared draft documents, as well as

tu projektu apspriešanai, kā arī piedalījusies nozares asociāciju rīkotajos pasākumos. Neskatoties uz aktīvo darbu ar nozares uzņēmumiem, nācās arī uzklaut atsevišķu uzņēmumu pārmetumus, kas ne vienmēr bija pamatoti. To, ka tirgus dalībnieku interešu sabalansēšana nav viegls uzdevums, apliecina Komisijas pieredze tiesvedībā. 2003.gada beigās visi trīs lielākie telekomunikāciju operatori bija iesūdzējuši Komisiju tiesā, turklāt viens no Komisijas pieņemtajiem lēmumiem tika apstrīdēts kā pārāk liberāls un jaunu operatoru ienākšanu veicinošs, kamēr cits – kā konkurenci kavējošs. Kaut arī tirgus dalībnieku viedokļi par vēlamu Komisijas rīcību ir atšķirīgi, Komisija ir pārliecināta, ka pirmajā gadā pēc liberalizācijas paveiktais ir nozīmīgs visas telekomunikāciju nozares attīstībai.

Licencēšana

Saskaņā ar likumu „Par telekomunikācijām” telekomunikāciju nozarē pastāv divu veidu atļaujas uzņēmējdarbībai – individuālās licences un vispārējās atļaujas. Individuālās licences tiek izsniegtas telekomunikāciju uzņēmumiem, kuri jau ir ierīkojuši vai plāno ierīkot publiskos telekomunikāciju tīklus un sniegt publiskos telekomunikāciju pakalpojumus, vai arī gadījumos, kad telekomunikāciju uzņēmumiem uzņēmējdarbības veikšanai šajā nozarē ir nepieciešama ierobežoto nacionālo resursu piešķiršana (ierobežotie resursi telekomunikācijās ir radiofrekvences un numerācijas diapazons). Pārējos gadījumos tiek reģistrētas vispārējās atļaujas. Individuālā licence ir dokuments, kas tiek izsniegts katram uzņēmumam individuāli un ietver informāciju par uzņēmumu, kā arī uzņēmumam piešķirtās tiesības un uzliktās saistības (licences nosacījumus), savukārt vispārējā atļauja ir dokuments, kas ietver informāciju par uzņēmumu, tā sniegtajiem telekomunikāciju pakalpojumiem un darbības teritoriju, bet neietver individuālus nosacījumus. Vispārējo atļauju nosacījumi ir izklāstīti attiecīgajos Komisijas izstrādātajos noteikumos un tie ir vienādi visiem vispārējo atļauju turētājiem.

Komisija līdz 2003.gada 31.decembrim telekomunikāciju nozarē bija izsniegusi 183 individuālās licences, kā arī reģistrējusi 26 vispārējās atļaujas. No licences un atļaujas saņēmušajiem

participated in events organized by sector associations. Despite the active work with telecommunications companies the Commission had to hear criticism from some companies which were not always justified. Commission's involvement in several litigation processes proves that balancing interests of market participants is not an easy task. At the end of 2003 all three largest telecommunications operators had sued the Commission, moreover one of the Commission's decisions was disputed as too liberal and promoting entrance of new operators while another – as hindering competition. Although opinions of market participants on the desired action of the Commission often differ, the Commission is certain that the work done in the first year after liberalization is significant for development of the entire telecommunications sector.

Licensing

According to the law “On Telecommunications” there are two types of permissions in the telecommunications sector – individual licenses and general authorizations. Individual licenses are issued to telecommunications companies which have already installed or plan to install public telecommunications networks and provide public telecommunications services or in cases when telecommunications companies require scarce national resources (scarce resources in telecommunications are radio frequency and numeration range). In other cases general authorization is registered. Individual license is a document which is issued to each company individually and contains information about the company, as well as the rights granted and obligations imposed on the company (license conditions), while general authorization is a document containing information about the company, its provided telecommunications services and the territory of operation, but it does not contain any individual conditions. The conditions of general authorizations are listed in the corresponding regulations of the Commission and they are the same for all general authorization holders.

By December 31, 2003 the Commission had issued 183 individual licenses and registered 26 general authorizations. 60 compa-

uzņēmumiem 60 uzņēmumi darbojas vai plāno darboties iekšzemes/vietējo balss telefonijas pakalpojumu jomā, 64 uzņēmumi – starptautiskās balss telefonijas pakalpojumu jomā, 88 uzņēmumi sniedz nomāto līniju pakalpojumus, 182 uzņēmumi piedāvā interneta un datu pārraides pakalpojumus, 10 – taksofonu pakalpojumus, 8 uzņēmumi – radiokomunikāciju pakalpojumus un 35 uzņēmumi – televīzijas un skaņas izplatīšanas pakalpojumus. Bez tam izsniegtas arī divas UMTS standarta mobilo sakaru licences.

Tarifu aprēķinu metodiku noteikšana

Telekomunikāciju pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika tika apstiprināta jau 2002.gadā. 2003.gada 29.janvārī tika apstiprināta Telekomunikāciju pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodika. Saskaņā ar šo metodiku, uzņēmumiem, kuriem metodika piemērojama, gada laikā jāveic izmaksu uzskaites pārkārtošana atbilstoši metodikas prasībām un pēc metodikas ieviešanas jāiesniedz Komisijai ziņojums par darbības finanšu rādītājiem, atsevišķu pakalpojumu ieņēmumiem un izmaksām, kā arī piesaistītā kapitāla finansēšanas izmaksām. Ziņojumam arī jāpievieno zvērināta revidenta atzinums par izmaksu uzskaites sistēmas atbilstību metodikas prasībām. Uzņēmumi, kas ieviesuši metodikas prasības, minēto ziņojumu pirmo reizi Komisijai iesniedza 2004.gada martā.

Tarifu noteikšana

Saskaņā ar Telekomunikāciju pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku, 2003.gada 30.aprīlī tika pieņemts padomes lēmums par atsevišķu regulēšanas parametru apstiprināšanu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Lattelekom SIA”. Atlikušo regulēšanas parametru noteikšana tika atlikta līdz uzņēmuma izmaksu rādītāju saņemšanai un izvērtēšanai, kas notiks 2004.gadā.

2003. gada 24. septembrī pieņemts lēmums par tarifu apstiprināšanas kārtību zvaniem uz citu publisko fiksēto telekomunikāciju tīklu, kas paredz, ka tarifus balss telefonijas pakalpojumiem, ko SIA „Lattelekom SIA” sniedz telekomunikāciju pakalpojumu lietotājiem, zvanot uz citu publisko fiksēto telekomu-

nies operate or plan to operate in the field of domestic/local voice telephony service, 64 companies – in the field of international voice telephony service, 88 companies provide leased line services, 182 companies provide Internet and data transfer services, 10 companies – payphone services, 8 companies – radio communication services and 35 companies – television and sound broadcasting services. As well two UMTS licenses have been granted.

Setting of tariff calculation methodologies

Telecommunications service tariff calculation methodology was approved already in 2002. On January 29, 2003 Telecommunications service cost calculation and allocation methodology was approved. According to this methodology companies for which the methodology is applicable must rearrange cost accounting according to the requirements of the methodology within a year and after the implementation of the methodology they must submit to the Commission a report on financial indicators, revenues and costs of separate services, as well as financing costs of the employed capital. The report must be supplemented with the opinion of a sworn auditor on correspondence of the cost accounting system to the requirements of the methodology. Companies which have introduced the requirements of the methodology submitted the reports to the Commission for the first time in March 2004.

Tariff setting

In accordance with Telecommunications service tariff calculation methodology on April 30, 2003 a board decision was adopted on approving some of the regulatory parameters for LLC “Lattelekom”. Setting of the remaining regulatory parameters was postponed until the reception and evaluation of cost indicators of the company which will take place in 2004.

On September 24, 2003 a decision was adopted on the tariff approval procedure for calls to other public fixed telecommunications networks which envisages that tariffs for voice telephony services which LLC “Lattelekom” provides for telecommunications service users calling other public fixed telecommunications network will be approved by the Commission

nikāciju tīklu, Komisija apstiprinās, pieņemot lēmumu par katru atsevišķu tarifu.

2003.gada beigās SIA „Lattelekom SIA” iesniedza tarifu projektu sarunām ar citu publisko fiksēto telekomunikāciju tīklu abonentiem. Komisija, pamatojoties uz likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” un likumu „Par telekomunikācijām”, šo tarifu projektu izskatīja un 2004.gada 28.janvārī ar padomes lēmumu noraidīja.

2004.gada sākumā, lai precizētu tarifu aprēķināšanas kārtību zvaniem uz citu publisko fiksēto telekomunikāciju tīklu, Komisija veica grozījumus Telekomunikāciju pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā.

Licenču prasību ievērošanas uzraudzība un pakalpojumu kvalitātes kontrole

Lai regulatora un lietotāju rīcībā būtu objektīvi dati par to pakalpojumu kvalitāti, kādu iedzīvotāji saņem no uzņēmumiem, un lai varētu šos rādītājus kontrolēt, tiek veikti telekomunikāciju pakalpojumu kvalitātes mērījumi. Brīva tirgus apstākļos palielinās sniegto pakalpojumu kvalitātes nozīme, lai katram pakalpojumu lietotājam būtu iespējas uzzināt, kāda ir tā vai cita operatora pakalpojumu kvalitāte, un izvēlēties pieņemamāko.

Komisijas veikto kvalitātes pārbaudes parametru nosaukumus un prasības mērīšanas metodēm nosaka ETSI standarts, bet noteikto prasību vērtība ir katras valsts regulēšanas institūcijas pārziņā. Latvijā šo kārtību nosaka Komisijas noteikumi „Telekomunikāciju uzņēmumu sniegto pakalpojumu kvalitātes prasības un kvalitātes pārskata publicēšanas kārtība”.

2003. gadā bez trim iepriekšējos gados pārbaudītajiem virzieniem – fiksētais tīkls, mobilais tīkls un starpsavienojumi – klāt nākušas arī nomātās līnijas. Tiek pārbaudīti tikai to uzņēmumu pakalpojumi, kuri atzīta būtiska ietekme starpsavienojumu tirgū, bet, sākot no 2004.gada, pārbaudes notiks arī to operatoru pakalpojumiem, kuri pieslēgti pie būtiskas ietekmes uzņēmumu tīkliem.

Publiskajā fiksētajā telekomunikāciju tīklā notiek vietējo un iekšzemes telefona sarunu, taksofonu pakalpojumu, bojājumu pieteikumu pieņemšanas (izsaukumi uz 114) un operatoru dienestu pakalpojumu (izsaukumi uz 118) pārbaude.

making a decision on each separate tariff.

At the end of 2003 LLC “Lattelekom” submitted a tariff proposal for calls to subscribers of other public fixed telecommunications networks. The Commission analyzed this tariff proposal and according to the law “On Regulators of Public Services” and the law “On Telecommunications” rejected it on January 28, 2004.

In the beginning of 2004 the Commission made amendments to Telecommunications service tariff calculation methodology to update tariff calculation procedure for calls to other public fixed telecommunications networks.

Supervision of compliance with license requirements and service quality control

To enable the Commission and service users to obtain objective data on the quality of services, The Commission is performing telecommunications service quality measurements. Under free market conditions the significance of the quality of provided services increases so that each service user has a chance to find out what is the service quality of each particular operator and choose the most appropriate one.

Parameters of quality tests performed by the Commission and requirements for measuring methods are set by ETSI standard, but the values of the requirements are under the discretion of the regulatory institution of each country. In Latvia this procedure is set by the Commission’s regulations “Quality requirements for telecommunications services provided by telecommunications companies and the publishing procedure of the quality report”.

In 2003 in addition to the activities performed in the previous years – control of fixed networks, mobile networks and interconnections – Commission started quality control of leased lines. Only the services of companies having significant power in the interconnection market are controlled, but from 2004 tests will also be applied to operators connected to the networks of companies having significant market power.

In the public fixed telecommunications network tests apply to local and domestic calls, payphone services, damage notification reception (calls to 114) and information operator services (calls to 118).

Pakalpojumu kvalitātes parametri fiksētajā telekomunikāciju tīklā ir telefona abonentu līniju ierīkošanas, bojājumu novēršanas un savienojuma laiks, kā arī nesekmīgo savienojumu koeficients, runas pārraides kvalitāte u.c.

Nesekmīgo savienojumu koeficientu, savienojuma laiku un runas pārraides kvalitāti vērtē Komisijas eksperti. Nesekmīgo savienojumu koeficients parāda, kāda ir kopējā izsaukumu daudzuma un neveiksmīgo savienojumu proporcija katrā rajonā, – gan vietējiem, gan iekšzemes izsaukumiem. Savienojuma laiku novērtē kā vidējo lielumu no kopējā vietējo un iekšzemes izsaukumu daudzuma. Runas pārraides kvalitāte fiksētajā tīklā tiek vērtēta pēc četru balļu sistēmas.

Kopumā 2003. gadā fiksētajā telekomunikāciju tīklā balss telefonijas pakalpojumu kvalitātes pārbaudēs veikti 42700 izsaukumi, pārbaudīti 471 taksofoni, un veikti 400 izsaukumi uz katru no operatoru dienestiem. Mobilo telekomunikāciju tīklu pakalpojumu kvalitātes pārbaudēs un starpsavienojumu pārbaudēs 2003.gadā katrā no kombinācijām veikti 250 izsaukumi, kas kopumā ir 1500 izsaukumi.

Izvērtējot SIA „Lattelekom SIA” pakalpojumu kvalitātes rādītājus balss telefonijas pakalpojumiem publiskajā fiksētajā telekomunikāciju tīklā divu gadu laikā, kopumā vērojama kvalitātes uzlabošanās, ko ietekmējusi telekomunikāciju uzņēmuma abonentu līniju pārslēgšana pie ciparu tīkla, kā arī telekomunikāciju tīkla infrastruktūras sakārtošana. Kopumā pakalpojumu kvalitāte atbilst universālā telekomunikāciju pakalpojuma kvalitātes prasībām, izņemot atsevišķus parametrus kas attiecas uz telefonu abonentu līniju ierīkošanu un bojājumu novēršanu, un tas liecina par nepietiekošu resursu lietotāju apkalpošanai. Universālā telekomunikāciju pakalpojuma kvalitātes prasībām neatbilst arī savienojuma laiks 95% no atbildēto izsaukumu skaita vietējām un iekšzemes sarunām ciparu tīklā, taču neatbilstība ir niecīga un rezultāts atrodas mērīšanas kļūdas robežās.

Tomēr, analizējot kvalitātes rādītājus Latvijas administratīvajos rajonos, aizvien vērojamas krasas atšķirības. Piemēram, nesekmīgo savienojumu Kuldīgas rajonā vai Ventspils rajonā ir krietni mazāk nekā Ludzas, Valkas, Preiļu vai Madonas rajonā, kur vēl joprojām liela daļa no telekomunikāciju uzņēmuma ab-

Service quality parameters in the fixed telecommunications network are the time of installation of a subscriber line, fault elimination and connection, as well as the coefficient of unsuccessful connections, quality of voice transmission etc.

The coefficient of unsuccessful connections, connection time and the quality of voice transmission are tested by the Commission's experts. The coefficient of unsuccessful connections indicates the proportion of the total number of calls and unsuccessful connections in each district – for both local and domestic calls. The connection time is evaluated as a mean value of the total number of local and domestic calls. The quality of voice transmission in the fixed network is evaluated by a four point system.

In 2003 42700 calls were made in voice telephony service quality tests, 471 payphones were tested and 400 calls were made to each of the support service numbers. For mobile telecommunications network service quality tests and interconnection tests 250 calls were made in each combination between operators, totaling in 1500 calls.

Evaluating LLC “Lattelekom” service quality indicators for voice telephony services in the public fixed telecommunications network over a two year period an overall quality improvement has been observed which was affected by switching of subscriber lines to the digital network, as well as modernization of the telecommunications network infrastructure. The overall service quality conforms to the requirements of the universal telecommunications service quality except separate parameters regarding installation of subscriber lines and fault elimination which means that insufficient resources are assigned for servicing users. Connection time for 95% of the answered calls for local and domestic calls in the digital network also does not conform to the requirements of the universal telecommunication service quality, but the inadequacy is negligible and the result is within the limits of the measurement error.

However, analysis of quality indicators in administrative districts of Latvia demonstrate considerable differences. For example, unsuccessful connections in Kuldiga district or Ventspils district are much lower than in Ludza, Valka, Preili or Madona district where

onentu līnijām pieslēgtas pie analogā tīkla. Pakalpojumu kvalitātes pārbaude Madonas rajonā tika veikta tieši pirms pārslēgšanas uz ciparu tīklu, un Komisija prognozē, ka pārbaudes rezultāti 2004.gadā atspoguļos kvalitātes uzlabošanos šajā rajonā. Atsevišķos rajonos, kuros iepriekšējā pārskata gadā pakalpojumu kvalitātes rādītāji bija zemi, vērojama strauja kvalitātes uzlabošanās, kas liecina par telekomunikāciju uzņēmuma ieguldījumu sava tīkla attīstībā. Nemainīgi teicama pakalpojumu kvalitāte ir saglabājusies Rīgā un Jūrmalā, jo šīs telekomunikāciju tīkla daļas modernizācija skāra visagrāk.

SIA „Lattelekom SIA” taksofonu pakalpojumu kvalitāte neatbilst universālā telekomunikāciju pakalpojuma kvalitātes prasībām, kas nozīmē, ka bojāto taksofonu skaits pārsniedz prasībās noteikto. Analizējot taksofonu pakalpojumu kvalitāti Rīgā divu pārskata gadu laikā tai ir tendence uzlaboties, kas liecina par to pienācīgu apkalpošanu un uzturēšanu Rīgas robežās. Atsevišķos Latvijas administratīvajos rajonos taksofonu pakalpojumu kvalitāte ir krietni sliktāka salīdzinājumā ar Rīgu, taču nav vērojamas būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

SIA „Lattelekom SIA” bojājumu pieteikumu pieņemšanas operatoru dienestu un informatīvo pakalpojumu operatoru dienestu pakalpojumu kvalitāte salīdzinot ar iepriekšējo gadu saglabājusies nemainīga un atbilst universālā telekomunikāciju pakalpojuma kvalitātes prasībām.

Mobilo telekomunikāciju tīklu operatoru SIA „LMT” un SIA „Tele2” pakalpojumu kvalitātes rādītājiem divu pārskata gadu laikā nav novērojamas būtiskas izmaiņas, turklāt pakalpojumu kvalitāte abiem operatoriem ir ļoti līdzīga.

Starpsavienojumu pakalpojumu kvalitātes rādītāju izmaiņas ir nelielas, taču salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, kvalitāte ir uzlabojusies.

2004.gadā Komisija turpinās pakalpojumu kvalitātes pārbaudes, palielinot izsaukumu skaitu mobilo telekomunikāciju tīklu un starpsavienojumu pakalpojumu kvalitātes pārbaudēm.

Strīdu ārpustiesas izskatīšana

Komisija 2003.gadā izskatīja vienu strīdu telekomunikāciju jomā. Starp SIA „Lattelekom SIA” un SIA „Datu tīkli” tika ierosināts strīds par noslēgtā līguma laušanu un telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanas pārtraukšanas

a large part of subscriber lines are still connected to the analogue network. Service quality test in Madona district was performed right before switching to the digital network and the Commission predicts that test results in 2004 will show quality improvement in this district. In some districts where service quality indicators were low in the previous report year a rapid quality improvement is observed which shows that the telecommunications company is investing in the development of the network. Continuously good service quality has been maintained in Riga and Jurmala because these telecommunications networks were modernized first.

LLC “Lattelekom” payphone service quality does not conform to the requirements of the universal telecommunications service quality parameters which means that the number of damaged payphones exceeds the limits placed by the requirements. Payphone service quality has been improving in Riga over the last two years which means they are properly serviced and maintained. In several administrative districts of Latvia the payphone service quality is much worse than in Riga although there were no significant changes compared to the previous year.

The service quality of LLC “Lattelekom” damage notification reception operator service and information operator service has remained unchanged compared to the previous year and conforms to the requirements of the universal telecommunications service obligations.

Service quality indicators of mobile operators LLC “LMT” and LLC “Tele2” have not changed considerably over two years and service quality of both operators is very similar.

Changes in interconnection service quality indicators are small, but the quality has improved compared to the previous report year.

In 2004 the Commission will continue service quality tests increasing the number of calls to the mobile telecommunications network and the number of interconnection service quality tests.

Extra-judicial dispute settlement

The Commission considered one dispute in the telecommunications sector in 2003. A dispute was initiated between LLC “Lattelekom” and LLC “Datu tīkli” on canceling the concluded agreement and compliance of these

pamatotību atbilstoši normatīvajiem aktiem. Izskatot strīdu tika konstatēts, ka vienošanās par pakalpojumiem vienpusēja pārtraukšana ir bijusi nepamatota un neatbilstoša līguma par telekomunikāciju pakalpojumiem nosacījumiem.

Specifiskas funkcijas saskaņā ar likumu Par Telekomunikācijām

Starpsavienojumu līgumu pamatpiedāvājumu apstiprināšana

Komisija 2003.gada 18.jūnijā apstiprināja operatoru ar būtisku ietekmi starpsavienojumu tirgū (2003.gadā tie ir SIA „Lattelekom SIA”, SIA „Tele2”, SIA „LMT”) starpsavienojumu līgumu pamatpiedāvājumus. Starpsavienojumi ir fiziskie un loģiskie dažādu publisko telekomunikāciju tīklu savienojumi, kas ļauj viena publiskā telekomunikāciju tīkla abonentiem sazināties ar cita publiskā telekomunikāciju tīkla abonentiem vai piekļūt pakalpojumiem, kurus sniedz cits publiskā telekomunikāciju tīkla uzņēmums. Starpsavienojumu līguma pamatpiedāvājumi tiek apstiprināti uz gadu. Komisija neapstiprina starpsavienojumu līgumu tarifus.

Līdz 2004. gada 1. janvārim bija noslēgti 19 starpsavienojumu līgumi, no tiem 7 – starp SIA „Lattelekom SIA” un citiem telekomunikāciju operatoriem. Komisija ir izstrādājusi un apspriedusi ar operatoriem „Procedūru starpsavienojuma līguma noslēgšanai”, lai varētu precīzāk kontrolēt sarunu gaitu un paātrināt līgumu noslēgšanu.

Komisija ir izteikusi priekšlikumu paplašināt savas tiesības un pilnvaras starpsavienojumu tarifu apstiprināšanā, tāpat kā tas paredzēts vairākās Eiropas valstīs.

Nomāto līniju pamatpiedāvājumu apstiprināšana un minimālās pakalpojumu kopas noteikšana

2003.gada 9.jūlija Komisijas padomes sēdē tika apstiprināts SIA „Lattelekom SIA” nomāto līniju pamatpiedāvājums.

Pamatpiedāvājumā ir norādīti nomāto līniju pakalpojumu veidi, nosacījumi un noteikumi. Nomātā līnija ir publiskajā telekomunikāciju tīklā izveidots pastāvīgs sakaru kanāls signālu pārraidei starp diviem abonenta norādītajiem pieslēguma punktiem, neizmantojot komutācijas iekārtas.

actions with the legal acts. It was concluded that a unilateral cancellation of the agreement was unjustified and did not comply with the conditions of the agreement on telecommunications services.

Specific functions according to the law On Telecommunications

Approval of reference interconnection offers

On June 18, 2003 the Commission approved reference interconnection offers for operators having significant power in the interconnection market (in 2003 these were LLC “Lattelekom”, LLC “Tele2”, LLC “LMT”). Interconnections are physical and logic connections of different public telecommunications networks which allow subscribers of one public telecommunications network to communicate with subscribers of another public telecommunications network or access services provided by another public telecommunications network company. Reference interconnection offers are approved for a period of one year. The Commission does not approve interconnection tariffs.

By January 1, 2004 19 interconnection agreements had been concluded of which seven were concluded between LLC “Lattelekom” and other telecommunications operators. The Commission has elaborated and discussed with operators the “Procedure for concluding interconnection agreement” to control negotiations more precisely and accelerate conclusion of agreements.

The Commission has expressed proposals for expanding its rights and authority in the approval of interconnection tariffs like it is done in several European countries.

Approval of leased line reference offers and setting of minimum service set

On July 9, 2003 the Commission approved LLC “Lattelekom” leased line reference offer.

The reference offer includes leased line service types, conditions and regulations. A leased line is a permanent communication channel in the public telecommunications network for signal transmission between two connection points of the subscriber without using commutation equipment.

The service Digital leased line is a leased line providing the transmission of two-way

Pakalpojums Ciparu nomātā līnija ir nomātā līnija, kas nodrošina divpusēju signālu pārraidi starp diviem abonenta norādītiem pieslēguma punktiem ar pastāvīgu pārraides ātrumu diskrētu signālu (ciparu) veidā, izmantojot SIA „Lattelekom SIA” publisko telekomunikāciju tīklu.

Ciparu nomātā līnijas pamatā ir paredzētas:

- Datoru tīklu vai to elementu savienošanai;
- Atsevišķu telekomunikāciju iekārtu savienošanai;
- Dažāda veida signālu (piemēram, balss, dati, video) pārraidei;
- Balss pārraidei;
- Speciālu vietēja vai starptautiska mēroga datu pārraides tīklu izveidošanai (piemēram, telemetrijā);
- Videokonferences pieslēguma izveidošanai.

Pamat piedāvājums būs spēkā līdz brīdim kamēr SIA „Lattelekom SIA” ir atzīta būtiska ietekme nomāto līniju pakalpojumu tirgū, bet ne ilgāk par 2004.gada 31.decembri. Ja uzņēmumam „Lattelekom SIA” tiek atzīta būtiska ietekme nomāto līniju tirgū arī 2005.gadā, tad tiks gatavots jauns pamat piedāvājums.

Piekļuves tīkla atsaistīšanas termiņu noteikšana un tehnisko noteikumu apstiprināšana

2003.gada 5.novembrī Komisijas padomes sēdē tika pieņemts lēmums noteikt piekļuves tīklu īpašniekiem piekļuves tīkla atsaistīšanas pakalpojuma ieviešanas termiņu – 2004.gada 1.maijs.

Komisijas sākotnēji piedāvātais termiņš bija 2004.gada 2.janvāris. Ņemot vērā SIA „Lattelekom SIA” piedāvāto termiņu (2005.gada sākums), kā arī to, ka no 2004.gada 1.maija Latvijas Republikai būs saistoša Eiropas Savienības regula attiecībā uz piekļuves tīkla atsaistīšanu, izpildinstitūcija piedāvāja par piekļuves tīkla atsaistīšanas pakalpojuma ieviešanas termiņu noteikt 2004.gada 1.maiju.

Piekļuves tīkls ir tā tīkla daļa, kur, izmantojot fizisku metāliskā vītā pāra līniju, savstarpēji ir saslēgts centrāles kross, sadales skapis, sadales kastīte un tīkla pieslēguma punkts, t.i. tīkla daļa, kas veidojas no centrāles līdz pieslēguma punktam. Sakarā ar to, ka jaunajiem operatoriem nav savu centrāļu, un vairumā gadījumu nav lietderīgi tādas veidot, jaunais operators var vērsties pie konkurenta ar lūgumu izmantot viņa piekļuves tīkla resursus. Saskaņā ar likumu „Par telekomunikācijām” opera-

signals between two connection points designated by the subscriber with permanent transmission speed in discreet signal (digital) mode using LLC “Lattelekom” public telecommunications network.

Digital leased lines are mainly intended for:

- Connection of computer networks or their elements;
- Connection of separate telecommunications devices;
- Transmission of different types of signals (for example, voice, data, video);
- Voice transmission;
- Establishing special local or international data transmission networks (for example, in telemetry);
- Establishing video conference connection.

The reference offer will be valid while LLC “Lattelekom” has significant power in the leased line service market but no longer than 31 December 2004. If LLC “Lattelekom” will also have a significant power in the leased lines market in 2005, a new reference offer will be prepared.

Setting local loop unbundling timing and technical requirements

On November 5, 2003 the Commission's board adopted the decision to set the term for introduction of local loop unbundling service for access network owners – May 1, 2004.

The initial term offered by the Commission was January 2, 2004. Taking into account the term offered by LLC “Lattelekom” (beginning of 2005) and the fact that EU regulation on local loop unbundling will be binding for the Republic of Latvia from May 1, 2004 the Commission decided to set May 1, 2004 as the introduction date for local loop unbundling.

Local loop or access network is the part of the network which connects the cross of the exchange, distribution box, distribution case and network access point using physical metallic twisted pair line, i.e. the part of the network formed from the exchange to the connection point. Since new operators do not have their own local exchanges and in most cases it is not reasonable to install them, the new operator may ask a competitor to use its access network resources. In accordance with the law “On Telecommunications” the operator has no right to refuse the use of its access network resources.

toram nav tiesību atteikt izmantot tā piekļuves tīkla resursus.

Saskaņā ar likumu „Par telekomunikācijām” SPRK kompetence ir noteikt piekļuves tīkla atsaistīšanas pakalpojuma noteikšanas kārtību, tehniskos noteikumus un noteikt ieviešanas termiņu. Tādēļ ir izstrādāti „Tehniskie noteikumi piekļuves tīkla atsaistīšanai” un „Piekļuves tīkla atsaistīšanas kārtība”.

Operatoru savstarpējās vienošanās procesā SPRK neiejaucas, atskaitot gadījumus, kad starp pusēm rodas strīds.

Tīkla atsaistīšana var būt pilnīga (atsaista visu frekvenču spektru) vai daļēja (atdala tikai augsto frekvenču spektru – datu pakalpojumiem vai internetam). Ja tā ir daļēja, tad zemo frekvenču diapazonu balss telefonijai (0,3-3,4 kHz) savā rīcībā patur vēsturiskais operators, bet augsto frekvenču diapazonu datu pārraidei (piemēram, ADSL tehnoloģija) izmanto jaunais operators. Tātad šai gadījumā abi operatori var izmantot šo piekļuves tīklu vienlaikus.

Jaunajiem operatoriem var iznomāt visu piekļuves tīklu no centrāles krosa līdz abonenta kabeļu kastītei. Var arī neatsaistīt visu piekļuves tīklu, bet tikai, sākot no kabeļu skapja līdz sadales kastītei (jaunajam operatoram tas iznāktu lētāk).

Lai arī kāds būtu atsaistīšanas veids, jaunajam operatoram jāuzstāda pašam sava centrāle. To iespējams izvietot dažādos veidos (fiziskais, attālais, virtuālais), kurus var arī kombinēt vai modificēt.

Fiziskā izvietošana: jaunajam operatoram ir sava teritorija, piemēram, telpa, kuru viņš irē no tīkla operatora.

Attālā izvietošana: jaunais operators irē no tīkla operatora kabeļus, bet centrāle izvietota ārpus tā teritorijas, piemēram, kādā netālā ēkā.

Virtuālā izvietošana: jaunais operators novieto savu centrāli un krosu tīkla operatora telpās, turklāt jaunā operatora darbiniekam tiek piešķirta pilnvara, ka viņš drīkst tur darboties. Šī drīzāk ir teorētiska iespēja, kura nav populāra nevienā valstī.

Universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistību noteikšana

Universālais pakalpojums ir noteikts minimālais normām atbilstošas kvalitātes telekomunikāciju pakalpojumu apjoms, kas pieejams visiem esošiem un potenciāliem telekomu-

In accordance with the law “On Telecommunications” the Commission has the discretion to determine the procedure for local loop unbundling service, technical requirements and the timing of introducing this service. Therefore “Technical regulations for local loop unbundling” and “Local loop unbundling procedure” have been elaborated.

The Commission does not interfere in the mutual agreement process between operators except when a dispute arises between the parties.

Network unbundling may be complete (unbundling the whole frequency spectrum) or partial (unbundling only the high frequency spectrum – for data services and Internet). If it is partial the low frequency range for voice telephony (0.3-3.4 kHz) is retained by the incumbent operator, but the high frequency range for data transmission (for example, ADSL technology) is used by the new operator. In this case both operators may use this access network simultaneously.

The whole access network from the cross of the exchange to the subscriber’s cable box may be leased to the new operators. It is also possible not to unbundle the entire access network, but only the part from the cable box to the distribution box (it would be cheaper for the new operator).

Whatever the type of unbundling, the new operator has to install its own exchange. It can be deployed in different ways (physical, remote, virtual) which may be combined or modified.

Physical deployment: the new operator has its own territory, for example, a room rented from the network operator.

Remote deployment: the new operator rents cables from the network operator, but the exchange is located beyond its territory, for example, in a nearby building.

Virtual deployment: the new operator places its exchange and cross in the premises of the network operator and the employees of the new operator receive the authority to operate there. This is rather a theoretical opportunity which is not popular in any country.

Setting universal telecommunications service obligations

Universal service is a specified minimum amount of telecommunications services conforming to quality standards which is accessible for all existing and potential users of tele-

nikāciju pakalpojumu lietotājiem par pieņemamu cenu (Telekomunikāciju likums). Faktiski universālais pakalpojums paredz valsts telefonizāciju (arī ekonomiski neizdevīgos reģionos, piemēram, lauku teritorijās, jo ir augstas sakaru līniju ierīkošanas izmaksas). Komisija nosaka uzņēmumus, kuriem jāsniedz universālais pakalpojums, sniedzamo pakalpojumu apjomu, ģeogrāfisko teritoriju un telekomunikāciju pakalpojumu lietotājus, uz kuriem tie attiecas.

Komisija 2002.gadā apstiprināja noteikumus „Par universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistībām”, kas ietver pilnu universālā telekomunikāciju pakalpojuma sarakstu, kas izstrādāti, ņemot vērā Eiropas Savienības universālā pakalpojuma direktīvas (Direktīva 2002/22/EK) prasības. Šie noteikumi nosaka saistībās iekļaujamo pakalpojumu sarakstu, sniedzamo pakalpojumu apjomu, ģeogrāfisko teritoriju, kā arī to, ka universālā telekomunikāciju pakalpojuma lietotāji ir tikai fiziskas personas un pakalpojums tiek nodrošināts visā Latvijas Republikā. Komisija nosaka vienu vai vairākus publisko telekomunikāciju tīklu operatorus, kuriem ir pienākums sniegt universālo telekomunikāciju pakalpojumu, kā arī sniedzamā universālā pakalpojuma apjomu, teritoriju, lietotājus un sniegšanas termiņu.

Komisijas padomes lēmumi „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību Lattelekom SIA universālā telekomunikāciju pakalpojuma sniegšanu 2003.gadā” un „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību Lattelekom SIA universālā telekomunikāciju pakalpojuma sniegšanu 2004.gadā” nosaka telekomunikāciju uzņēmumam Lattelekom SIA saistības sniegt universālo telekomunikāciju pakalpojumu. Iepriekš minētajos noteikumos reglamentēts pilns universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistību apjoms, bet uzņēmumam noteikto saistību apjoms ir ierobežots. Gan 2003.gadā, gan 2004.gadā uzņēmums Lattelekom SIA ir vienīgais, kurš pilda universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistības.

2003.gadā pieņemtais Komisijas padomes lēmums „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību Lattelekom SIA universālā telekomunikāciju pakalpojuma sniegšanu 2004.gadā” paredz, ka SIA „Lattelekom SIA” nodrošina:

1. Piekļuvi SIA „Lattelekom SIA” publiskajam telekomunikāciju tīklam fiksētās pieslē-

communications services at a reasonable price (Law On Telecommunications). The universal service actually envisages coverage of the telecommunications network for the entire country (including economically unfavorable regions, for example, rural areas because telephone line installation costs are high). The Commission decides on companies which have to provide the universal service, the scope of provided services, geographical territory and users of telecommunications services concerned.

In 2002 the Commission approved regulations “On the scope of universal telecommunications service” containing a full list of universal telecommunications services which was elaborated on the basis of the requirements of EU Universal Service Directive (Directive 2002/22/EC). These regulations specify the list of services to be included as obligations, the scope of provided services, geographical territory and the principle that users of the universal telecommunications service are only natural persons and the service is provided in the whole territory of the Republic of Latvia. The Commission specifies one or several public telecommunications network operators which have an obligation to provide the universal telecommunications service, as well as the scope of the provided universal service, territory, users and terms of provision.

The Commission's board decisions “On provision of the universal telecommunications service by LLC “Lattelekom” in 2003” and “On provision of the universal telecommunications service by LLC “Lattelekom” in 2004” specify the commitments of LLC “Lattelekom” to provide the universal telecommunications service. Full extent of the universal telecommunications service commitments is specified in the aforementioned regulations, but the commitments of the company are limited. In 2003 and 2004 LLC “Lattelekom” is the only company with universal telecommunications service commitments.

The Commission's board decision adopted in 2003 “On provision of the universal telecommunications service by LLC “Lattelekom” in 2004” foresees that LLC “Lattelekom” shall provide:

1. Access to LLC “Lattelekom” public telecommunications network in fixed connection areas enabling users to make calls and receive

guma vietās, kas dod lietotājiem iespēju veikt izsaukumu un saņemt vietējos, iekšzemes un starptautiskos balss telefonijas pakalpojumus, datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumus ar ātrumu ne mazāku kā 9600 bit/s visiem esošajiem SIA „Lattelekom SIA” telekomunikāciju pakalpojumu abonentiem, kuri to vēlas.

2. Abonentiem – fiziskām personām vismaz vienu izvēles tarifu plānu ar telefona līnijas abonēšanas maksu, kas nepārsniedz universālā telekomunikāciju pakalpojuma pieņemamu cenu, kas aprēķināta saskaņā ar Komisijas 2003.gada 5.novembra lēmumu Nr.296 apstiprinātajiem Noteikumiem par universālā telekomunikāciju pakalpojuma pieņemamas cenas noteikšanas principu. Atlaižu saglabāšanu invalīdiem tiem telekomunikāciju pakalpojumiem, kuriem šīs atlaides tika nodrošinātas 2002.gadā.

3. Piekļuvi šādiem publiskiem taksofonu pakalpojumiem, kuros kā maksāšanas līdzekli iespējams izmantot monētas, taksofonu karti, kredītkarti vai zvanu karti:

- 3.1. vietējo, iekšzemes un starptautisko balss telefonijas pakalpojumiem;
- 3.2. bezmaksas operatīvās palīdzības dienestu numuriem;
- 3.3. bezmaksas numuru pakalpojumiem;
- 3.4. operatora palīdzības dienestam.

4. Taksofonu uzturēšanu darba kārtībā, tādā skaitā, kāds tas ir uz 2003.gada 31.decembri. SIA „Lattelekom SIA” atļauts samazināt taksofonu skaitu ne vairāk par 5% no kopējā taksofonu skaita, ja saņemts Komisijas apstiprinājums par konkrēta taksofona noņemšanu. SIA „Lattelekom SIA” iesniedz Komisijai pamatotu pieprasījumu par konkrēta taksofona noņemšanu, klāt pievienojot attiecīgās pašvaldības atzinumu. SIA „Lattelekom SIA” līdz 2004.gada 1.augustam rakstiski iesniedz Komisijai informāciju par 2004.gada 1.pusgadu un līdz 2005.gada 1.februārim informāciju par 2004.gada 2.pusgadu par visiem taksofonu pārvietošanas gadījumiem. Par alternatīvu no jauna ierīkojamu taksofonu uzstādīšanai tiek uzskatīta brīvās piekļuves taksofonu ierīkošana.

5. Visiem SIA „Lattelekom SIA” publiskā fiksētā telekomunikāciju tīkla lietotājiem, ieskaitot publisko taksofonu lietotājus, piekļuvi vismaz viena uzziņu dienesta pakalpojumiem.

6. Pakalpojumu kvalitātes prasības balss

local, domestic and international voice telephony services, data and electronic messaging transmission services at the speed of no less than 9600 bits/sec for all LLC “Lattelekom” telecommunications service subscribers who wish it.

2. For subscribers – natural persons at least one tariff plan of choice with telephone subscription fee which does not exceed a reasonable price of the universal telecommunications service calculated in accordance with “Regulations for setting a reasonable price for universal telecommunications service” approved by the Commission’s decision No.296 on November 5, 2003. Maintaining discounts for handicapped persons on those telecommunications services for which discounts were provided in 2002.

3. Access to the following public payphone services for which coins, phone card, credit card or call card may be used as means of payment:

- 3.1. Local, domestic and international voice telephony services;
- 3.2. Toll-free emergency service numbers;
- 3.3. Toll-free number services;
- 3.4. Operator assistance service.

4. The maintenance of payphones in working order at the same number as on December 31, 2003. LLC “Lattelekom” is allowed to reduce the number of payphones by no more than 5% of the total number of payphones if an approval on removal of a specific payphone is received from the Commission. LLC “Lattelekom” submits to the Commission a substantiated request on removal of a specific payphone adding the opinion of the respective municipality. By August 1, 2004 LLC “Lattelekom” shall submit to the Commission written information about the first half of 2004 and by 1 February 2005 information about second half of 2004 on all the cases of payphone relocation. An alternative to installation of new payphones is installation of free access payphones.

5. Access to at least one inquiry service for all users of LLC “Lattelekom” public fixed telecommunications network including users of public payphones.

6. Service quality for voice telephony services as required by the Commission.

7. Submission of statistical information on

telefonijas pakalpojumiem atbilstoši Komisijas noteiktajam.

7. Statistiskās informācijas par pakalpojumu kvalitātes parametriem iesniegšanu Komisijai tās noteiktajā kārtībā.

Komisija 2003.gadā apstiprināja Noteikumus par universālā telekomunikāciju pakalpojuma pieņemamas cenas noteikšanas principu, kas nosaka universālā telekomunikāciju pakalpojuma pieņemamas cenas noteikšanas principu balss telefonijas pakalpojumam publiskajā fiksētajā telekomunikāciju tīklā. Šo noteikumu izpratnē universālā telekomunikāciju pakalpojuma pieņemama cena ir maksa par telefona līnijas abonēšanu, kas nodrošina piekļuvi publiskam telekomunikāciju tīklam. Arī SIA „Lattelekom SIA” universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistības 2004. gadā paredz nodrošināt abonentiem izvēles tarifu plānu ar telefona līnijas abonēšanas maksu, kas nepārsniedz universālā telekomunikāciju pakalpojuma pieņemamu cenu, kas aprēķināta saskaņā ar iepriekš minētajiem noteikumiem.

Lai noteiktu universālā telekomunikāciju pakalpojuma tīrās izmaksas, ir izstrādāta Universālā telekomunikāciju pakalpojuma tīro izmaksu noteikšanas un aprēķināšanas metodika, kas apstiprināta 2004.gada sākumā.

Telekomunikāciju uzņēmumu ar būtisku ietekmi tirgū noteikšana un īpašu prasību noteikšana šo uzņēmumu darbībai

Uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū tiek piemērota t.s. asimetriskā regulēšana, t.i., uzņēmumam tiek piemērota virkne saistību un pienākumu, lai panāktu citu konkrētā tirgus dalībnieku un lietotāju nediskrimināciju, kura citādi būtu iespējama tikai konkurences apstākļos.

2003.gadā Komisija izvērtēja telekomunikāciju uzņēmumu darbību un tirgus rādītājus. 2002.gada novembrī Komisija fiksēto balss telefonijas pakalpojumu tirgū un nomāto līniju pakalpojumu tirgū par uzņēmumu ar būtisku ietekmi atzina SIA „Lattelekom SIA”, savukārt starpsavienojumu pakalpojumu tirgū kā uzņēmumi ar būtisku ietekmi atzīti SIA „Lattelekom SIA”, SIA „LMT” un SIA „Tele2”.

Telekomunikāciju uzņēmuma ar būtisku ietekmi tirgū pienākumi (speciālas prasības) pret citiem tirgus dalībniekiem ir formulēti Komisijas pieņemtajos „Noteikumos par speciālām

service quality parameters to the Commission according to the procedure specified by the Commission.

In 2003 the Commission approved “Regulations for setting a reasonable price for universal telecommunications service” which specifies the principle of setting a reasonable price for universal telecommunications service for voice telephony service in the public fixed telecommunications network. In the context of these regulations a reasonable price for the universal telecommunications service is a fee for telephone line subscription which provides access to the public telecommunications network. LLC “Lattelekom” universal telecommunications service commitments in 2004 envisage providing subscribers with a tariff plan of choice with telephone subscription fee which does not exceed a reasonable price of the universal telecommunications service which is calculated according to the aforementioned regulations.

To determine net costs of the universal telecommunications service “Universal telecommunications service net cost determination and calculation methodology” has been developed and approved at the beginning of 2004.

Designating telecommunications companies having significant market power and setting special requirements for these companies

The so-called asymmetric regulation is applied to companies having significant market power, i.e. several commitments and obligations are placed on a company to achieve nondiscrimination of other market participants and users which would otherwise be possible only under perfect market competition.

In 2003 the Commission analyzed operation of telecommunications companies and market indicators. In November 2002 the Commission declared that LLC “Lattelekom” has significant power in the fixed voice telephony service market and leased line service market, while LLC “Lattelekom”, LLC “LMT” and LLC “Tele2” have significant power in the interconnection service market.

Obligations (special requirements) of the telecommunications company with significant market power towards other market participants are formulated in Commission’s “Regulations on special conditions for telecommuni-

prasībām telekomunikāciju uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū” un ietver virkni prasību, no kurām galvenās ir šādas:

- nodrošināt sava publiskā telekomunikāciju tīkla savienošanu ar citiem publiskajiem telekomunikāciju tīkliem;
- nodrošināt piekļuvi citu, ar konkrēto telekomunikāciju tīklu savienotu, publiski pieejamu telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēju komutācijas pakalpojumiem un Komisijas noteiktos termiņos nodrošināt telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēju pieprasījumus attiecībā uz īpašo piekļuvi;
- izstrādāt un publicēt piedāvājumus komerciālām sarunām ar citu publisko telekomunikāciju tīklu operatoriem;
- nodrošināt, ka visos starpsavienojumu vai īpašās piekļuves līgumos ir noteikti nediskriminējoši starpsavienojumu vai īpašās piekļuves pakalpojumu tarifi.

Numerācijas plāna pārvaldīšana

2003.gadā numerācijas resursi tika piešķirti 32 telekomunikāciju uzņēmumiem. Tajā skaitā:

- publisko fiksēto telekomunikāciju tīklu ģeogrāfiskajai numerācijai tika piešķirti 260 tūkst. numuri un rezervēti 33 tūkst. numuri;
- publiskajiem mobilajiem telekomunikāciju tīkliem tika piešķirti 340 tūkst. numuri un rezervēti 30 tūkst. numuri;
- citiem telekomunikāciju pakalpojumiem neģeogrāfiskajā numerācijā tika piešķirti 12,6 tūkst. numuri.

Lai atspoguļotu faktiskās situācijas izmaiņas, trīs reizes tika veikti grozījumi Nacionālajā numerācijas plānā (11.06.2003., 24.09.2003., 17.12.2003).

No visiem piešķirtajiem un rezervētajiem ģeogrāfiskās un neģeogrāfiskās numerācijas resursiem 58% ir nodoti lietošanā SIA „Lattelekom SIA”, 16% – SIA „LMT” un 16% – SIA „Tele2”.

Abonenta numura saglabāšanas pakalpojumu ieviešanas uzraudzība

2003.gada decembrī Komisija apstiprināja tehniskos noteikumus abonenta numura saglabāšanai fiksētajos un mobilajos tīklos. „Tehniskie noteikumi publisko fiksēto telekomunikāciju tīklu savstarpējai savienošanai, nodrošinot numuru pārvietošanu

companies with significant market power” and contain several requirements of which the most important are the following:

- providing connection of its own public telecommunications network with other public telecommunications networks;
- providing access to commutation services of other publicly accessible telecommunications service providers connected to the specific telecommunications network and fulfilling requests of telecommunications service providers for special access within time limits specified by the Commission;
- developing and publishing offers for commercial calls to other public telecommunications network operators;
- ensuring that all interconnection or special access agreements have nondiscriminatory interconnection or special access service tariffs.

Management of National numeration plan

In 2003 numeration resources were granted to 32 telecommunications companies including:

- 260 000 numbers were granted for geographic numeration of public fixed telecommunications networks and 33 000 numbers were reserved;
- 340 000 numbers were granted for public mobile telecommunications networks and 30 000 numbers were reserved;
- 12 600 numbers were granted for non-geographic numeration of other telecommunications services.

Three times amendments were made to the National numeration plan (11.06.2003., 24.09.2003., 17.12.2003) to reflect changes in the actual situation.

Out of all granted and reserved geographic and non-geographic numeration resources 58% were assigned to LLC “Lattelekom”, 16% to LLC “LMT” and 16% to LLC “Tele2”.

Supervising introduction of number portability services

In December 2003 the Commission approved technical requirements for number portability in fixed and mobile networks. “Technical requirements for the interconnection of public fixed telecommunications networks ensuring number portability between

starp publiskajiem fiksētajiem telekomunikāciju tīkliem” apstiprināti 2003.gada 3.decembrī. Savukārt „Tehniskie noteikumi publisko mobilo telekomunikāciju tīklu savstarpējai savienošanai, nodrošinot numuru pārvietošanu starp publiskajiem mobila-jiem telekomunikāciju tīkliem” apstiprināti 2003.gada 17.decembrī.

Numuru pārvietošana, t.i., telefona numura saglabāšana abonentam mainot telekomunikāciju operatoru, ir viena no ES direktīvu galvenajām prasībām telekomunikāciju tirgū. Publiskajā fiksētajā telekomunikāciju tīklā tas būs iespējams ģeogrāfiskās numerācijas noteiktajā lietošanas teritorijā vai jebkurā citā vietā, ja publiskā fiksētā telekomunikāciju tīkla pieslēguma punkta numurs nav saistīts ar ģeogrāfisko numerāciju. Publiskajā mobilajā telekomunikāciju tīklā numura saglabāšana būs iespējama, pārejot uz cita operatora publisko mobilo telekomunikāciju tīklu. Nebūs iespējams saglabāt numuru, pārejot no fiksētā tīkla uz mobilo tīklu vai no mobilā uz fiksēto tīklu.

2004.gada 28.janvārī Komisijas padome nolēma, ka abonenta numura saglabāšanas pakalpojuma ieviešana operatoriem jāveic ne vēlāk par 2005.gada 1.decembri.

Komisija, izstrādājot tehniskos noteikumus un lemjot par pakalpojuma ieviešanas termiņiem, ir konsultējusies ar visiem telekomunikāciju operatoriem, izsūtīt vēstules ar lūgumu izteikt viedokli par numura saglabāšanas pakalpojuma ieviešanas termiņu. Nosakot ieviešanas termiņu, ir paredzēts laiks, kurā telekomunikāciju uzņēmumi var pienācīgi sagatavoties šī pakalpojuma praktiskai ieviešanai un atvēlēt tam nepieciešamos līdzekļus.

Operatora izvēles un iepriekšējas izvēles pakalpojumu ieviešanas uzraudzība

Lai konkurenci nekavētu nepieciešamība katram jaunam operatoram būvēt savu tīklu „no nulles”, pastāv tehniska iespēja vienam operatoram sniegt signāla pārraides pakalpojumu, izmantojot cita operatora tīklu. To var organizēt gan kā operatora izvēles pakalpojumu, pirms adresāta numura ievadot izvēlēta operatora pieejas kodu, gan kā iepriekšējas izvēles pakalpojumu, uzstādot cita operatora pakalpojumu izmantošanu uz ilgāku periodu.

public fixed telecommunications networks” were approved on December 3, 2003. “Technical requirements for the interconnection of public mobile telecommunications networks ensuring number portability between public mobile telecommunications networks” were approved on December 17, 2003.

Number portability, i.e. telephone number retention when the subscriber changes the telecommunications operator, is one of the main requirements of EU directives in the telecommunications market. In the public fixed telecommunications network it will be possible in the territory specified by geographic numeration or any other area if the connection point number of the public fixed telecommunications network is not connected with geographic numeration. In the public mobile telecommunications network number portability will be possible when switching to the public mobile telecommunications network of another operator. It will not be possible to retain a number when switching from the fixed network to the mobile network or from the mobile network to the fixed network.

On January 28, 2004 the Commission's board decided that operators will have to introduce the number portability service by no later than December 1, 2005.

While developing technical requirements and deciding on terms of service introduction the Commission had consultations with all telecommunications operators sending letters with request to express opinion on the timing of introduction of number portability service. The chosen timing allows sufficient period for telecommunications companies to properly prepare for practical introduction of this service and allocate the necessary funding.

Supervising introduction of carrier selection and pre-selection services

To avoid hindering of competition by the necessity for every new operator to build its own network from scratch there is a technical possibility for one operator to provide signal transmission service using the network of another operator. It can be organized both as operator selection service entering the access code of the selected operator before the addressee number and as pre-selection service using services of another operator in the longer

Abos šajos gadījumos tīkla operators iekasē no lietotāja maksu par līnijas uzturēšanu un par sarunām, bet signāla pārraides operators pēc tam saņem savu daļu no maksas par sarunām. 2003.gadā Latvijā bija pieejama operatora izvēle starptautisko sarunu nodrošināšanai, ne vēlāk kā no 2004.gada vidus tiks ieviesta tīkla atsaistīšana un operatora izvēle iekšzemes tālsarunām, un ne vēlāk kā no 2006.gada sākuma – operatora izvēle vietējām sarunām. Ātrāku šo pakalpojumu ieviešanu neļauj realizēt SIA „Lattelekom SIA” tīkla tehniskais stāvoklis – analogā tīkla centrālās šādas pakalpojumus lietotājiem nenodrošina.

Sākot ar 2003.gada jūliju AS „Telekom Baltija” sāka piedāvāt operatora izvēles pakalpojumu starptautiskajiem izsaukumiem, izmantojot operatora izvēles kodu 198. Vēlāk šādu pakalpojumu sāka piedāvāt SIA „Telekomunikāciju grupa”, izmantojot operatora izvēles kodu 197.

DZELZCEĻŠ

Latvijas tautsaimniecībā dzelzceļa nozare ir viena no nozīmīgākajām pakalpojumu sektorā, un pēdējos gados tajā ir vērojamas attīstības tendences. 2003.gadā veiksmīgi attīstījušies gan pasažieru, gan kravu pārvadājumi pa dzelzceļu – ir pieaudzis pārvadāto pasažieru skaits un pasažieru apgrozība, kā arī palielinājies pārvadāto kravu apjoms.

2003.gadā kravu apgrozība dzelzceļa transportā pieauga par 17,2%. Pārvadāto kravu apjoms dzelzceļa transportā sasniedza 48,4 milj. tonnu, kas ir par 20,6% vairāk nekā 2002. gadā. Pieauga pārvadāto kravu apjoms gan iekšzemes, gan starptautiskajā transportā: attiecīgi par 0,6% un 21,8% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

2003.gadā pieauga kravu apjomi tranzīta pārvadājumos – par 21,7% vairāk nekā 2002.gadā, līdz ar to tranzīta kravu pār-

term. In both cases the network operator collects a fee from the user for line maintenance and calls, but the signal transmission operator then receives part of the fee for providing calls.

In 2003 operator selection for international calls was available in Latvia, no later than by the middle of 2004 network unbundling and operator selection for domestic long distance calls will be introduced and no later than by the beginning of 2006 – operator selection for local calls. Faster introduction of these services is not possible due to the technical condition of LLC “Lattelekom” network – analogue network exchanges do not provide such services. From July 2003 JSC “Telekom Baltija” started offering operator selection service for international calls using operator selection code 198. Later such service was offered also by LLC “Telekomunikāciju grupa” using operator selection code 197.

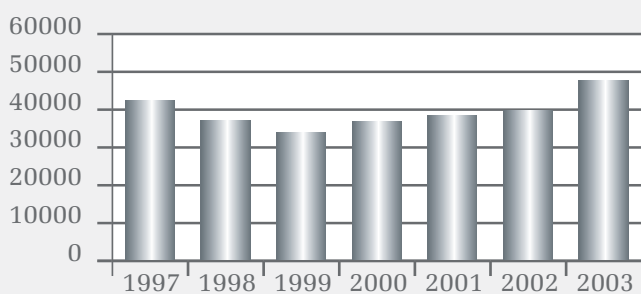
RAILWAY

The railway sector is one of the most significant service sectors for the economy of Latvia, and in recent years it has demonstrated signs of development. In 2003 both passenger traffic and cargo traffic have developed successfully – the number of transported passengers and passenger turnover have grown, and also the transported cargo volume has increased.

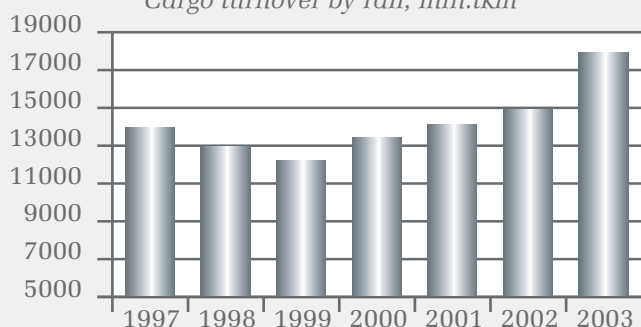
In 2003 cargo turnover in railway transport grew by 17.2%. Transported cargo volume in railway transport reached 48.4 million tons which is 20.6% more than in 2002. Transported cargo volume increased for domestic and international transport: correspondingly 0.6% and 21.8% more than in the previous year.

Cargo volumes for transit increased by 21.7% compared to

Kravu pārvadājumi dzelzceļa transportā, tūkst.t
Cargo traffic by rail, thsd.tons

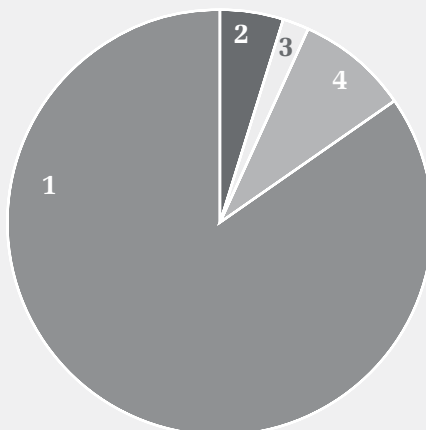
Kravu apgrozījums dzelzceļa transportā, milj.tkm
Cargo turnover by rail, mln.tkm

vadājumu īpatsvars 2003.gadā veidoja 84,6% no dzelzceļa transportā pārvadāto kravu apjoma. Importa kravu pārvadājumu apjomi 2003.gadā pieauga par 17,8%, bet eksporta kravu pārvadājumu apjomi pieauga par 49,6%.

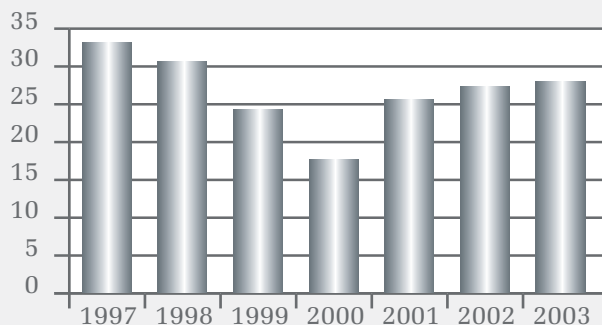
Ar dzelzceļa transportu pārvadāto pasažieru skaits 2003. gadā sasniedza 23 milj. cilvēku – par 4,5% vairāk nekā 2002. gadā. Pasažieru apgrozība 2003.gadā palielinājās par 2,4% salīdzinājumā ar 2002. gadu. Dzelzceļa transportu izmantojušo pasažieru skaits 2003. gadā bija 7,8 reizes mazāks nekā autobusu pasažieru skaits, savukārt pasažieru apgrozība dzelzceļa transportā bija 3,3 reizes mazāka nekā autobusu pārvadājumos.

Dzelzceļa kravu pārvadājumu struktūra 2003.gadā
Structure of cargo traffic by rail in 2003

1. Tranzīta pārvadājumi / Transit
2. Iekšzemes satiksmē / National traffic
3. Eksporta pārvadājumi / Exports
4. Importa pārvadājumi / Imports

Pasažieru pārvadājumi dzelzceļa transportā, milj. cilvēku.
Passenger transportation by rail, mln.

2002, and the share of transit cargo traffic was 84.6% of the total cargo transported by rail in 2003. The volume of imported cargo traffic grew by 17.8% in 2003, but the volume of export cargo traffic increased by 49.6%.

The number of passengers transported by rail reached 23 million in 2003 – by 4.5% more compared to 2002. In 2003 passenger turnover grew by 2.4% compared to 2002. The number of railway transport passengers in 2003 was 7.8 times less than that of bus transport, while passenger turnover was 3.3 times less than that of bus transport.

7. ielikums

VAS „Latvijas dzelzceļš”

Ekspluatējamo dzelzceļa līniju kopējais garums 2003.gada beigās veidoja 2270 km, tikpat cik 2002.gadā. 2003.gadā pieauga gan kravu apgrozība dzelzceļa transportā (par 17,2%), gan pārvadāto kravu apjoms (par 20,6%). Kravu apgrozība tranzīta pārvadājumos palielinājās par 17,2%, kamēr importa kravu apgrozība pieauga par 20,8%, bet eksporta kravu apgrozība – par 50,0%.

Ar dzelzceļa transportu pārvadāto pasažieru skaits palielinājās par 4,6% un pasažieru apgrozība – par 2,4% salīdzinājumā ar 2002.gadu. Tajā skaitā iekšzemē pārvadāto pasažieru apgrozība pieauga par 5,1%, bet starptautiskajā satiksmē pārvadāto pasažieru apgrozība samazinājās par 17,4%.

2003.gadā VAS „Latvijas dzelzceļš” apgrozījums veidoja 131,0 milj.Ls, kas ir par 16,9% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Ieņēmumi no maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu bija 47,6 milj.Ls – par 28,6% vairāk nekā 2002.gadā. Ieņēmumi no pasažieru pārvadājumiem starptautiskajos vilcienos 2003.gadā veidoja 761 tūkst.Ls – par 30,1% mazāk kā 2002.gadā. Ieņēmumi no elektroenerģijas realizācijas 2003.gadā veidoja 736 tūkst.Ls – par 1,9% vairāk kā 2002.gadā. 2003.gadā VAS “Latvijas dzelzceļš” saņēma publiskā fiksētā telekomunikāciju tīkla operatora individuālo licenci. Ieņēmumi no telekomunikāciju pakalpojumiem veidoja 692 tūkst.Ls.

2003.gadā LDz infrastruktūras attīstībā ieguldīja 25,393 milj.Ls. Lielākie projekti:

• Sliežu ceļu rekonstrukcija – 64,7 km	9,7 milj.Ls;
• Pārmiju pārvedu nomaiņa – 138 kompl.	3,7 milj.Ls;
• Bojāto garsliežu nomaiņa – 56,6 km	2,3 milj.Ls;
• Sliežu ceļu B tipa kapitālais remonts – 55,4 km	1,9 milj.Ls;
• Ventspils dzelzceļa mezgla Jūras parka būvniecība	1,9 milj.Ls.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju)

State JSC "Latvijas dzelzceļš"

The total length of railway lines was 2270 km at the end of 2003, the same as in 2002.

In 2003 there was an increase of both cargo turnover by rail (by 17.2%) and transported cargo volume (by 20.6%). Cargo turnover for transit traffic increased by 17.2%, while imported cargo turnover grew by 20.8%, but export cargo turnover – by 50.0%.

The number of passengers transported by rail increased by 4.6% and passenger turnover grew by 2.4% compared to 2002. Passenger turnover transported domestically increased by 5.1% while passenger turnover transported internationally decreased by 17.4%.

In 2003 the turnover of state JSC "Latvijas dzelzceļš" was 131 million lats which is 16.9% more than in the previous year. Revenue from the fee for public railway infrastructure usage was 47.6 million lats – 28.6% more than in 2002. Revenue from passenger transportation internationally constituted 761 thousand lats in 2003 – 30.1% less than in 2002. Revenue from electricity sales was 736 thousand lats in 2003 – 1.9% more than in 2002. In 2003 state JSC "Latvijas dzelzceļš" received the individual license of public fixed telecommunications network operator. Revenue from telecommunications services constituted 692 thousand lats.

In 2003 Latvijas dzelzceļš invested 25.393 million lats in the development of infrastructure. The largest projects were:

• Renovation of railway lines – 64.7 km	9.7 million lats;
• Replacement of switches – 138 units	3.7 million lats;
• Replacement of damaged long rails – 56.6 km	2.3 million lats;
• B-type capital repair of railway lines – 55.4 km	1.9 million lats;
• Construction of Sea park of Ventspils junction	1.9 million lats.

(Based on unaudited information provided by the company)

Konkurences sekmēšana

Dzelzceļa transporta nozarē iekšzemes pasažieru pārvadājumu jomā vēsturiski ir izveidojies situācija, ka pārvadājumus nodrošina viens uzņēmums – VAS „Latvijas dzelzceļš”, kurš restrukturizācijas rezultātā iekšzemes pasažieru pārvadājumu nodrošināšanas funkcijas nodeva jaunizveidotajam meitas uzņēmumam AS „Pasažieru vilciens”. Jaunu pārvadātāju ienākšana šajā tirgū ir apgrūtināta, jo pakalpojuma nodrošināšanai ir nepieciešamas lielas investīcijas, ienākšanu tirgū apgrūtinā ar tas, ka iekšzemes pasažieru pārvadājumi pa dzelzceļu, kā rāda citu valstu pieredze, bez valsts vai pašvaldību atbalsta ir gandrīz neiespējami.

Par zināmu konkurenci varētu runāt starptautisko pasažieru pārvadājumu tirgū, ja pārvadājumus veiktu visi uzņēmumi, kuri ir saņēmuši licenci pasažieru pārvadājumu pa dzelzceļu veikšanai.

Uz šo brīdi reāli starptautiskos pasažieru pārvadājumus veic VAS „Latvijas dzelzceļš” un tā meitas uzņēmums AS „Starptautiskie pasažieru pārvadājumi”.

Darbībai starptautisko pasažieru pārvadājumu tirgū 2003.gadā licenci ir saņēmusi arī SIA „L-Ekspresis”, kura ir iesniegusi pieteikumu Dzelzceļa tehniskajā inspekcijā drošības sertifikāta saņemšanai, bet reālu patstāvīgu darbību pašreiz vēl nav uzsākusi.

Promotion of competition

In the railway sector of domestic passenger transportation there has been one incumbent operator – state JSC "Latvijas dzelzceļš" which transferred its domestic passenger transportation functions to the recently established daughter company "Pasazieru vilciens" as a result of restructuring. The entry of new carriers into this market is problematic because large investment is necessary to provide the service. Market entry is also hindered by the fact that domestic passenger transportation by rail, as shown by the experience of other countries, is almost impossible without state or local government support.

There can be competition in the international passenger transportation market if transportation is launched out by all companies which have received a license for passenger transportation by rail.

At the moment actual international passenger transportation is carried out by state JSC "Latvijas dzelzceļš" and its daughter company "Starptautiskie pasazieru parvadajumi".

LLC "L-Ekspresis" has also received a license for operation in the international passenger transportation market in 2003 and has submitted an application to the Railway

SIA „L-Ekspresis” savu darbību pasažieru pārvadājumu jomā sadarbojoties ar VAS „Latvijas dzelzceļš” bija uzsākusi jau 1993.gadā. Šīs sadarbības sākotnējais mērķis bija ievērojami paaugstināt pasažieru apkalpošanas kvalitāti pasažieru vilcienos. Pakāpeniski tika pārņemtas arī tādas funkcijas kā bagāžas un kravu bagāžas pārvadāšana, pasažieru vagonu tehniskā apkope un remontu veikšana, vilcienu sastāvu sagatavošana reisam, biļešu pārdošana u.c. Līdz ar to šīm pārvadātājām jau pirms licences saņemšanas bija zināma pieredze, kā arī izveidojusies materiāli tehniskā bāze pārvadājumu nodrošināšanai.

Komisija 2003.gada beigās apstiprinot „Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras maksas aprēķināšanas metodiku”, radīja priekšnoteikumus jaunu pārvadātāju ienākšanai tirgū, jo precīzi tika noteikti izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas principi, lai nodrošinātu nediskriminējošu, izmaksām tuvinātu maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem.

Lietotāju interešu aizsardzība

Pildot likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” noteiktās funkcijas, Komisija izskata lietotāju sūdzības (pretenzijas) par dzelzceļa transporta nozarē sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī uzrauga sūdzību (pretenziju) izskatīšanu regulējamos uzņēmumos.

2003.gadā Komisijā par dzelzceļa transporta nozarē sniegtajiem pakalpojumiem saņemtas četras sūdzības – visas par starptautiskajiem pasažieru pārvadājumiem. Sūdzībās norādīts uz izvēles iespēju trūkumu, iegādājoties apdrošināšanas polisi vienlaikus ar biļeti starptautiskajiem pasažieru pārvadājumiem, izteiktas pretenzijas par tarifu piemērošanu un brokastu cenas iekļaušanu biļetes cenā. Nelielais sūdzību skaits skaidrojams ar to, ka Komisija savu darbību ir uzsākusi salīdzinoši nesen un līdz šīm lietotāji savas pretenzijas adresēja vai nu VAS „Latvijas dzelzceļš” un tieši pārvadātājiem, vai arī Satiksmes ministrijai, kā VAS „Latvijas dzelzceļš” kapitāldaļu turētājam.

Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstības veicināšana

2003.gadā Komisija izstrādāja Publiskās lie-

Technical Inspection to receive a security certificate, but has not started operating yet. LLC “L-Ekspresis” started operating in the passenger transportation sector already in 1993 cooperating with state JSC “Latvijas dzelzceļš”. The initial aim of this cooperation was to considerably improve passenger servicing quality in passenger trains. Gradually such functions as luggage transportation, technical maintenance and repair of passenger coaches, preparation of trains, ticket sales were taken over. Thus this carrier had some experience even before the reception of the license, as well as had technical base to provide transportation.

By approving “Public railway infrastructure usage fee calculation methodology” the Commission created preconditions for the market entry of new carriers because cost calculation and allocation principles were precisely defined to ensure nondiscriminatory, costs were aligned with the fee for the use of public railway infrastructure for transportation.

Protection of consumer interests

Fulfilling the functions specified in the law “On regulators of public services” the Commission considers user complaints about services provided in the railway transportation sector, as well as supervises processing of complaints in regulated companies.

In 2003 the Commission received four complaints about services provided in the railway transportation sector – all about international passenger transportation. Complaints indicated the lack of choice when purchasing an insurance policy together with a ticket for international passenger transportation, objections to tariff application and inclusion of breakfast price in the ticket price. The small number of complaints can be explained by the fact that the Commission has started its operations quite recently and users sent their complaints either to the state JSC “Latvijas dzelzceļš” and directly to the carriers or to the Ministry of Transport as the shareholder of the state JSC “Latvijas dzelzceļš”.

Promotion of public service provider development

In 2003 the Commission elaborated “Public

tošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanas metodiku. Metodikas izstrādes gaitā tika apskatīti un izvērtēti dzelzceļa nozares attīstībai būtiski jautājumi, jo visu pārvadātāju darbība ir atkarīga no dzelzceļa infrastruktūras pakalpojumiem un tās izmantošanas finanšu nosacījumiem. Infrastruktūras izmantošanas maksas noteikšana tika skatīta kontekstā ar grozījumiem Dzelzceļa likumā, Komisijai piedaloties diskusijās ar politikas veidotājiem un nozares pārstāvjiem par valsts finansējumu nozarei, šķērssubsīdiju samazināšanu, kā arī regulēšanas sistēmas pilnveidošanu un optimālu regulēšanas funkciju sadali. Tā rezultātā apstiprinātā infrastruktūras izmantošanas maksas metodika ietver visiem nozares pārstāvjiem pieņemamus aprēķinaprincipus, sabalansējot infrastruktūras pārvaldītāja attīstības nepieciešamību ar konkurējošā vidē strādājošo pārvadātāju vēlmi samazināt savas darbības izmaksas.

Licencēšana

Komisija Dzelzceļa transportā nozarē licencē pārvadātājus, kuri plāno veikt pasažieru pārvadājumus pa dzelzceļu. Kravu pārvadātājus licencē Satiksmes ministrijas pārraudzībā esošā Valsts Dzelzceļa administrācija.

Tā kā pārvadātājiem ir nodrošināta brīva pieeja dzelzceļa pārvadājumu tirgum, tad līdz 2004. gadam ir izsniegtas šādas licences pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu:

- šaursliežu dzelzceļā – SIA BO „Gulbenes-Alūksnes bānītis” (2001.g.);
- AS „Pasažieru vilciens” (2001.g.);
- AS „Starptautiskie pasažieru pārvadājumi” (2003.g.);
- SIA „L-Ekspresis” (2003.g.).

kā arī licenci kravu un pasažieru pārvadājumiem ir saņēmusi arī

- VAS „Latvijas dzelzceļš” (1999.g.).

Reāli savu darbību ir uzsākuši SIA BO „Gulbenes-Alūksnes bānītis”, AS „Pasažieru vilciens” un AS „Starptautiskie pasažieru pārvadājumi”, bet SIA „L-Ekspresis” ir iesniedzis pieteikumu Dzelzceļa tehniskajā inspekcijā drošības sertifikāta saņemšanai.

VAS „Latvijas dzelzceļš” pasažieru pārvadājumu jomā šobrīd vēl darbojas tikai nodrošinot starptautiskos pasažieru pārvadājumus, jo daļēji šī funkcija ir nodota meitas uzņēmuma AS

railway infrastructure usage fee calculation methodology”. Important issues for railway sector development were considered and evaluated during development process of the methodology because operation of all carriers depends on railway infrastructure services and financial conditions for its use. Infrastructure usage fee determination was considered in the context of amendments to the Railway Law, with Commission participating in discussions with policy makers and sector representatives on state funding for the sector, reduction of cross-subsidies, as well as improvement of the regulatory system and optimal division of regulatory functions. As a result the approved infrastructure usage fee methodology includes calculation principles acceptable for all sector representatives, balancing the need of infrastructure manager development with the wish of competing carriers to reduce the costs of their operation.

Licensing

In the railway sector the Commission licenses carriers which plan to transport passengers by rail. Cargo carriers are licensed by the State Railway Administration which is supervised by the Ministry of Transport.

Since carriers have free access to the railway transportation market, the following licenses have been issued for passenger transportation by rail by 2004:

- Narrow-gauge railway non-profit LLC “Gulbenes-Aluksnes banitis” (2001);
- JSC “Pasazieru vilciens” (2001);
- JSC “Starptautiskie pasazieru parvadajumi” (2003);
- LLC “L-Ekspresis” (2003).

as well as license for cargo and passenger transportation was issued to:

- State JSC “Latvijas dzelzceļš” (1999).

The companies non-profit LLC “Gulbenes-Aluksnes banitis”, JSC “Pasazieru vilciens” and JSC “Starptautiskie pasazieru parvadajumi” are actually operating and providing services, while LLC “L-Ekspresis” has submitted an application to the Railway Technical Inspection to receive a security certificate.

In the passenger transportation sector state JSC “Latvijas dzelzceļš” currently provides only international passenger transportation

„Starptautiskie pasažieru pārvadājumi” pārziņā.

Iekšzemes pasažieru pārvadājumus līdz ar licences saņemšanu 2001.gada beigās no „Latvijas dzelzceļa” pārņēma tā meitas uzņēmums AS „Pasažieru vilciens”.

VAS „Latvijas dzelzceļš” izsniegtās licences darbības laiks beigsies 2004.gada 31.augustā un, lai pagarinātu šo licences derīguma termiņu, uzņēmumam ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms licences derīguma termiņa beigām būs jāiesniedz pieteikums licences derīguma termiņa pagarināšanai.

2003.gadā 2 reizes tika veikti grozījumi AS „Pasažieru vilciens” izsniegtās licences īpaša jos nosacījumos (2003.gada 7. maijā un 2003. gada 9.jūlijā) pēc uzņēmuma pieteikumu saņemšanas.

Tarifu aprēķinu metodiku noteikšana

Komisijas padome 2003.gada 19.decembrī apstiprināja Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanas metodiku.

Metodikas izstrādāšanā kopā ar SPRK speciālistiem piedalījās gan VAS „Latvijas dzelzceļš”, gan Tranzītbiznesa asociācijas, gan Satiksmes ministrijas pārstāvji.

Metodika nosaka izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas principus, lai nodrošinātu izmaksām tuvinātu maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem.

Metodikā izstrādāta balstoties uz principu, ka maksa par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem tiek noteikta atsevišķi katrai dzelzceļa infrastruktūras kategorijai un katrai vilcienu kategorijai, un ka maksa tiek noteikta par vienu vilcienu kilometru. Pārvadātājs maksā par faktiski nobraukto vilcienu kilometru skaitu, kuru nosaka pēc attāluma starp staciju ass līnijām.

Izstrādājot metodiku tika ņemtas vērā Eiropas Savienības direktīvu prasības, arī jautājumā par šķērssubsīdijām. Tomēr pilnībā atsāties no šķērssubsidēšanas nav iespējams, jo tādā gadījumā pasažieru pārvadājumu nodrošināšana būtu apgrūtināta. Pagaidām valsts budžets nespēj pilnībā dotēt pasažieru pārvadājumus, tomēr nākotnes mērķis būtu panākt šo šķērssubsīdiju novēršanu.

Apstiprinātā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas noteik-

because partially this function has been transferred to the daughter company “Starptautiskie pasazieru parvadajumi”.

After the receiving of the license at the end of 2001 domestic passenger transportation was taken over from “Latvijas dzelzceļš” by its daughter company “Pasazieru vilciens”. The term of state JSC “Latvijas dzelzceļš” license will expire on August 31, 2004 and to extend the term of the license the company will have to submit an application for license term extension no later than three months before expiration of the license.

In 2003 following company’s applications, amendments were made to the special conditions of the license of JSC “Pasazieru vilciens” (on May 7, 2003 and July 9, 2003).

Setting of tariff calculation methodologies

On December 19, 2003 the Commission’s board approved “Public railway infrastructure usage fee calculation methodology”.

Representatives of state JSC “Latvijas dzelzceļš”, Transit Business Association and Ministry of Transport participated alongside Commission’s experts in the development of the methodology.

The methodology specifies cost calculation and allocation principles to ensure cost and fee alignment for the use of public railway infrastructure for transportation.

The methodology was elaborated according to the principle that the fee for the use of railway infrastructure for transportation is set separately for each railway infrastructure category and each train category and that the fee is set for one train kilometer. The carrier pays for the actual number of kilometers covered which is determined by the distance between axis lines of stations.

The requirements of EU directives were taken into account while developing the methodology, also regarding cross-subsidies. However, it was not possible to eliminate cross-subsidies completely because in such a case provision of passenger transportation would be problematic. At the moment the state budget cannot fully subsidize passenger transportation, but the future aim will be to eliminate these cross-subsidies.

The approved public railway infrastruc-

šanas metodika balstās uz dzelzceļa nozarē vispāratzītu pieeju, un pēc metodikā izmantotajiem principiem tiek noteikta maksa arī Eiropas Savienības dalībvalstu dzelzceļos.

2004.gadā Komisija turpinās darbu pie Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanas metodikas pilnveidošanas, uzklusot priekšlikumus no visām ieinteresētajām pusēm.

Tarifu noteikšana

Komisija pasažieru pārvadājumiem tarifus nenosaka, jo Dzelzceļa likumā ir paredzēts, ka pārvadātājs savā darbībā ir administratīvi un ekonomiski neatkarīgs, arī nosakot savus piedāvājamās dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus un pārvadājuma maksu. Komisija ir tiesīga sniegt savu vērtējumu par tarifu projektiem un vērst uzmanību uz riskiem, kādi varētu rasties, realizējot šo projektu.

2003.gadā neviens tarifu projekti izvērtēšanai netika iesniegti.

Attiecībā uz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksu, 2004. gadā izdarītie grozījumi Dzelzceļa likumā paredz – ja pēc 2004.gada 1.maija publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs sniedz arī dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus, maksu par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu nosaka un apstiprina Komisija saskaņā ar likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”.

Šāds jauns uzdevums Komisijai būs jāpilda, ja VAS „Latvijas dzelzceļš” kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs līdz 2004.gadam nebūs veikusi restrukturizāciju un turpinās sniegt gan infrastruktūras, gan kravu pārvadājumu pakalpojumus.

Pirms grozījumu Dzelzceļa likumā veikšanas maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu noteica valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs pamatojoties uz Komisijas izstrādāto maksas aprēķināšanas metodiku.

Licenču prasību ievērošanas uzraudzība un pakalpojumu kvalitātes kontrole

Komisija, izsniedzot licences pārvadātājiem, nosaka arī zināmus kritērijus uzņēmuma darbībai, kā arī pakalpojuma sniegšanas kvalitātei.

2003. gadā tika veikta AS „Pasažieru vil-

ture usage fee calculation methodology is based on a well-established approach in the railway sector and similar principles are used in several EU member states.

In 2004 the Commission will continue its work on the improvement of “Public railway infrastructure usage fee calculation methodology” by analyzing proposals from all the involved parties.

Tariff setting

The Commission does not set tariffs for passenger transportation because the Railway Law states that a carrier is administratively and economically independent when determining its railway transportation services and transportation fees. The Commission has a right to give its opinion on tariff proposals and draw the attention of the companies to possible risks of the proposal.

In 2003 no tariff proposals were submitted for evaluation.

Regarding the public railway infrastructure usage fee, amendments to the Railway Law made in 2004 envisage – if after May 1, 2004 public railway infrastructure manager also provides railway transportation services, railway infrastructure usage fee is set and approved by the Commission in accordance with the law “On regulators of public services”.

The Commission will have such a new task if state JSC “Latvijas dzelzceļš” as public railway infrastructure manager will not have restructured by 2004 and will continue providing both infrastructure and cargo transportation services.

Before amendments were made to the Railway Law public railway infrastructure usage fee was set by the public railway infrastructure manager on the basis of the fee calculation methodology developed by the Commission.

Supervision of compliance with license requirements and service quality control

When issuing licenses to carriers the Commission sets certain criteria for operation of companies, as well as for the quality of service provision.

ciens", BO SIA „Gulbenes – Alūksnes bānītis” licenču nosacījumu izpildes ievērošanas un pakalpojumu sniegšanas kvalitātes kontrole un VAS „Latvijas dzelzceļš” kā infrastruktūras pārvaldītāja sniegto pakalpojumu kvalitātes kontrole.

Veiktajās pārbaudēs tika konstatēts, ka uzņēmumi sabiedriskos pakalpojumus nodrošina atbilstoši licences nosacījumiem.

Arī 2004. gadā ir plānots veikt licenču nosacījumu ievērošanas uzraudzību un pakalpojumu kvalitātes kontroli regulējamos uzņēmumos.

Attiecībā uz sniegto pakalpojumu kvalitāti, viens no rādītājiem, kas to raksturo ir vilcienu kustības grafika izpilde. 2003.gadā pasažieru vilcienu kustības grafika izpilde salīdzinājumā ar apstiprināto grafiku bija apmierinoša: dīzeļvilcienu kustībā tā bija 93,95%, elektrovilcienu kustībā – 98,99%. Jāatzīmē, ka visi vilcienu kavējumi tika rūpīgi izskatīti uzņēmuma augstākās vadības līmenī un veikti nepieciešamie pasākumi apkalpošanas kvalitātes uzlabošanai.

VAS „Latvijas dzelzceļš” kā infrastruktūras pārvaldītāja sniegto pakalpojumu kvalitāte raksturojama ar infrastruktūras pieļautajiem pārkāpumiem un dzelzceļa iecirkņu vilcienu caurlaides spējām.

2003.gadā infrastruktūras pārvaldītāja vaina atzīta vairāku tehnoloģisko remonta logu aizturēšanā, kas izraisīja pasažieru un kravas vilcienu aizkavēšanu.

2003./2004.gada vilcienu kustības grafikā elektrovilcienu un dīzeļvilcienu kustības iecirkņu robežās darbojās ātruma ierobežojumi 121 km kopgarumā.

Vilcienu tehniskais ātrums elektrovilcieniem 2003.gadā bija 56,1 km/h, dīzeļvilcieniem – 57,3 km/h.

Strīdu ārpustiesas izskatīšana

Komisija 2003. gada 10. oktobrī saņēma A. Krūmiņa iesniegumu par strīda izskatīšanas ierosināšanu par starptautisko dzelzceļa tarifu nepareizu piemērošanu un maksas par nesaņemta pakalpojuma neatgriešanu.

Pēc iesniegumā minētās informācijas izvērtēšanas, kā arī pēc pieprasītās informācijas un paskaidrojumu saņemšanas no VAS „Latvijas dzelzceļš”, Komisija secināja, ka strīda ierosināšanai nav pamata.

In 2003 compliance with license requirements and service quality control of JSC “Pasazieru vilciens” and non-profit LLC “Gulbenes – Aluksnes banitis” was performed. Also, service quality control of state JSC “Latvijas dzelzceļš” as infrastructure manager was performed.

The tests showed that companies provide public services according to license conditions.

Supervision of compliance with license conditions and service quality control in regulated companies will be also performed in 2004.

Regarding the quality of provided services one of the indicators describing the quality is observation rate of train timetable. In 2003 passenger train arrival times compared to the approved timetable were satisfactory: for diesel trains correspondence was 93.95%, for electric trains – 98.99%. All train delays were carefully analyzed by the top management of the companies and necessary measures were taken to improve servicing quality.

The service quality of state JSC “Latvijas dzelzceļš” as infrastructure manager is characterized by violations of infrastructure norms and pass-through capacity of infrastructure sections.

In 2003 infrastructure manager’s fault was found in detention of several technological repair periods which caused passenger and cargo train delays.

In the 2003-2004 train schedule for electric and diesel trains contained maximum speed limits in several sections for the total length of 121 km.

In 2003 the technical speed of electric trains was 56.1 km/h, diesel trains – 57.3 km/h.

Extra-judicial dispute settlement

On October 10, 2003 the Commission received an application from A.Krumins on dispute initiation on incorrect application of railway tariffs and refusal of refund for a service which was not received.

After analyzing the information stated in the application and after receiving the requested information and explanations from the state JSC “Latvijas dzelzceļš” the Commission concluded that there is no basis for dispute initiation.

Pielikumi / Appendices

Informācija par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu. Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance) Information on the use of state budget funds. Assets and liabilities (summary balance sheet)

1.tabula (latos)
Table 1 (in lats)

N.p.k. No.	Bilances rādītāji Balance indicators	Gada sākumā Beginning of year	Gada beigās End of year
1. Aktīvs / 1. Assets			
1.1.	Ilgtermiņa ieguldījumi Long-term investments	287 163	197 542
1.2.	Apgrozāmie līdzekļi Current assets	125 141	207 084
Aktīva kopsumma Total assets		412 304	404 626
2. Pasīvs / 2. Liabilities			
2.1.	Pašu kapitāls Equity	407 592	401 190
2.2.	Kreditori Accounts payable	4 712	3 436
Pasīva kopsumma Total liabilities		412 304	404 626

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums. Programma „Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija” Use of state budget resources. Program “Public Utilities Commission”

2.tabula (latos)
Table 2 (in lats)

N.p.k. No.		Iepriekšējā gada izpilde*	Pārskata gadā In the report year	
		Last year*	apstiprināts likumā approved in the law	faktiskā izpilde* actual results*
1	2	3	4	5
1.	Ieņēmumi, kopā Revenues, total	1 063 943	1 451 530	1 202 949
1.1.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi – valsts nodeva par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu paid services and other revenues – state duty for regulation of public services	1 063 943	1 197 514	1 202 949
1.2.	ārvalstu finanšu palīdzība foreign financial assistance	0	254 016	0
2.	Izdevumi, kopā Expenditure, total	1 063 864	1 451 530	1 136 453
2.1.	uzturēšanas izdevumi, kopā maintenance expenditure, total	1 023 308	1 417 724	1 102 984
2.1.1.	atalgojums Remuneration	601 985	639 753	638 867
2.1.3.	komandējumi business trips	32 964	39 894	39 894
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas subsidies and grants	607	584	584
2.1.4.	pārējie uzturēšanas izdevumi other maintenance expenditure	387 752	737 493	423 639
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem, kopā expenditure for capital investments, total	40 556	33 806	33 469
2.2.1.	kapitālās iegādes capital purchases	40 556	33 806	33 469
3.	Nodarbinātība: Employment:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits actual number of persons employed	68	-	78
3.2.	vidējā darba alga (amatalga) average salary	422	-	378

* noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu.
* determined according to cash flow principle.

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums. Apakšprogramma „Sabiedrisko pakalpojumu regulēšana”
Use of state budget resources. Subprogram „Regulation of Public Services”

3.tabula (latos)

Table 3 (in lats)

N.p.k. No.		Iepriekšējā gada izpilde*	Pārskata gadā In the report year	
		Last year*	apstiprināts likumā approved in the law	faktiskā izpilde* actual results*
1	2	3	4	5
1.	Ieņēmumi, kopā <i>Revenues, total</i>	1 063 943	1 197 514	1 202 949
1.1.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi – valsts nodeva par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu <i>paid services and other revenues – state duty for regulation of public services</i>	1 063 943	1 197 514	1 202 949
2.	Izdevumi, kopā <i>Expenditure, total</i>	1 063 864	1 197 514	1 136 453
2.1.	uzturēšanas izdevumi, kopā <i>maintenance expenditure, total</i>	1 023 308	1 163 708	1 102 984
2.1.1.	atalgojums <i>Remuneration</i>	601 985	639 753	638 867
2.1.3.	komandējumi <i>business trips</i>	32 964	39 894	39 894
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas <i>subsidies and grants</i>	607	584	584
2.1.4.	pārējie uzturēšanas izdevumi <i>other maintenance expenditure</i>	387 752	483 477	423 639
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem, kopā <i>expenditure for capital investments, total</i>	40 556	33 806	33 469
2.2.1.	kapitālās iegādes <i>capital purchases</i>	40 556	33 806	33 469
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits <i>actual number of persons employed</i>	68	-	78
3.2.	vidējā darba alga (amatalga) <i>average salary</i>	422	-	378

Neietver plānoto ārvalstu finanšu palīdzību.

* noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu.

Not including planned foreign financial assistance.

* determined according to cash flow principle.

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums
Apakšprogramma „Ārvalstu finansēto projektu ieviešanas tehniskā uzraudzība”

Use of state budget resources Subprogram „Technical Supervision of Implementation of Foreign-financed projects”

4.tabula (latos)

Table 4 (in lats)

N.p.k. No.		Iepriekšējā gada izpilde*	Pārskata gadā In the report year	
		Last year*	apstiprināts likumā approved in the law	faktiskā izpilde* actual results*
1	2	3	4	5
1.	Ieņēmumi, kopā <i>Revenues, total</i>	0	254 016	0
1.1.	ārvalstu finanšu palīdzība <i>foreign financial assistance</i>	0	254 016	0
2.	Izdevumi, kopā <i>Expenditure, total</i>	0	254 016	0
2.1.	uzturēšanas izdevumi, kopā <i>maintenance expenditure, total</i>	0	254 016	0
2.1.1.	pārējie uzturēšanas izdevumi <i>other maintenance expenditure</i>	0	254 016	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem, kopā <i>expenditure for capital investments, total</i>	0	0	0

* noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu.

Maksas pakalpojumi un to izcenojumi, citi pašu ieņēmumi
Paid services and their tariffs, other revenue

5.tabula (latos)
 Table 5 (in lats)

N.p.k. No.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi <i>Paid services and other revenue</i>	Izcenrojums <i>Rate</i>	Faktiskie ieņēmumi * <i>Actual revenue *</i>
1.	Ieņēmumi no valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu <i>Revenue from state duty for regulation of public services</i>	0,2 % apmērā no uzņēmumu neto apgrozījuma 2002.gadā <i>0.2% of net turnover of the company in 2002</i>	1 202 949

* noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu.
 * *determined according to cash flow principle.*

Iemaksas starptautiskajām organizācijām (latos)
Payments to international organizations (in lats)

6.tabula (latos)
 Table 6 (in lats)

N.p.k. No.	Organizācijas nosaukums <i>Name of organization</i>	Iepriekšējā gadā <i>Previous year</i>	Pārskata gadā <i>In the report year</i>
1.	<i>Energy Regulators Regional Association</i>	607	584

Revīzija un vadības konsultācijas SIA

Reģ. Nr. 40003611571, Hospitāļu iela 8, Rīga, LV-1013, Latvija,
Tālr. +371 9 48 14 42, e-pasts: rvk@apollo.lv

**Revidentu ziņojums
Latvijas Republikas Saeimai**

Mēs esam veikuši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2003. gada finanšu pārskatu, uz kuriem balstoties ir sagatavoti saīsinātie Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2003. gada finanšu pārskati, revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas izdotajiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem. Mūsu 2004. gada 16. februāra revidentu ziņojumā mēs sniedzām atzinumu bez iebildēm par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2003. gada finanšu pārskatiem, uz kuriem balstoties ir sagatavoti saīsinātie Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2003. gada finanšu pārskati.

Mūsuprāt, klātpievienotie saīsinātie finanšu pārskati visos būtiskajos aspektos atbilst Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2003. gada finanšu pārskatiem, uz kuriem balstoties ir sagatavoti saīsinātie finanšu pārskati.

Lai iegūtu pilnīgāku priekšstatu par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas finansiālo stāvokli 2003. gada 31. decembrī, tās 2003. gada darbības rezultātiem un mūsu veiktās revīzijas darba apjomu, iepriekš minētie saīsinātie finanšu pārskati būtu jāizvērtē kopā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2003. gada finanšu pārskatiem, uz kuriem balstoties ir sagatavoti šie saīsinātie finanšu pārskati, un attiecīgo mūsu revidentu ziņojumu.

Zigrīda Šneidere
personas kods 210850-10606
SIA Revīzija un vadības konsultācijas
Komerccabiedrības licence Nr. 79
Rīkotājdirektore
Zvērināta revidente
Sertifikāta Nr. 110

Rīga,
2004. gada 16. februārī.

**Report by Auditors to the
Saeima of Republic of Latvia**

We have performed the audit of the Public Utilities Commission's financial statements for year 2003, which served as a basis for the preparation of the short form of the Public Utilities Commission's financial statements for year 2003, according to the International Auditing Standards issued by the International Federation of Accountants. In our auditor's report of February 16, 2004 we provide our opinion without objections on the Public Utilities Commission's financial statements of 2003, which served as the basis for the preparation of the short form of the Public Utilities Commission's financial statements of 2003.

In our opinion, the attached short form of the financial statements in all essential aspects corresponds to the Public Utilities Commission's financial statements of 2003, which served as the basis for the preparation of the short form of the financial statements.

In order to obtain a thorough percept on the financial condition of the Public Utilities Commission on 31 December 2003 and the results of its operation in 2003 and on the scope of the audit we have performed, the short form of the financial statements should be evaluated in the context of the Public Utilities Commission's financial statements of 2003, which served as the basis for the preparation of the short form of the financial statements, and our auditor's report.

Zigrīda Šneidere
Identity No. 210850-10606
LLC Revīzija un vadības konsultācijas
License No. 79
Managing Director
Sworn Auditor
Certificate No. 110

Rīga,
February 16, 2004

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, Latvija

Tālrunis 7097200, Fakss 7097277

<http://www.sprk.gov.lv>

e-pasts: sprk@sprk.gov.lv

Public Utilities Commission

55 Brivibas St., Riga, LV-1010, Latvia

Phone 371 7097200, Fax 371 7097277

<http://www.sprk.gov.lv>

e-mail: sprk@sprk.gov.lv